

BERETTYÓÚJFALU VÁROS INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA

Projekt azonosító: ÉAOP - 6.2.1/13/K-2014-0002

Munkaanyag

2015. május

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

BERETTYÓÚJFALU VÁROS INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA

2015. május

Készült: Belügyminisztérium megbízásából
Projekt azonosító: ÉAOP - 6.2.1/13/K-2014-0002

Készítette: ITS Konzorcium

TRENECON COWI Tanácsadó és Tervező Kft.
(konzorciumvezető)

MEGAKOM Stratégiai Tanácsadó Iroda Kft
(konzorcium tagja)

 TRENECON COWI

 MEGAKOM
TANÁCSADÓ IRODA

TRENECON C
(konzorciumvez

MEGAKOM Str.
(konzorcium tag

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

KÖZREMŰKÖDŐ SZAKÉRTŐK:

Projektvezető	Dócsné Balogh Zsuzsanna
Régiós koordinátor	Róka László
Megyei koordinátor	Hovorka János
Felelős tervező	Várhegyi Tamás
Településtervező	Tapolczai Tiborné Tarján Mária
Településtervezési zöldfelületi és tájrendezési szakági szakértő	Csima Péter Tóth Noémi
Településtervezési közlekedési szakági szakértő	Molnár Zoltán
Társadalompolitikai szakértő	Várhegyi Tamás
Gazdaságfejlesztési szakértő	Várhegyi Tamás
Antiszegregációs szakértő	Adorján Emese
Partnerségi szakértő	Várhegyi Tamás
Környezetvédelmi szakértő	Csőke Sándor
Műemlékvédelmi szakértő	Tapolczai Tiborné Tarján Mária

TOVÁBBI KÖZREMŰKÖDŐK:

Berettyóújfalu Város Önkormányzata

Muraközi István
Krisztik János

Gazdaságfejlesztési és infrastrukturális munkacsoport tagjai

Humán fejlesztési munkacsoport tagjai

Tartalomjegyzék

1	BEVEZETÉS	7
2	HELYZETELEMZÉS ÖSSZEFOGLALÁSA	10
2.1	A VÁROSI SZINTŰ HELYZETELEMZÉS ÖSSZEFOGLALÁSA	10
2.2	A VÁROSRÉSZI SZINTŰ HELYZETELEMZÉS ÖSSZEFOGLALÁSA	20
3	KÖZÉPTÁVÚ CÉLOK ÉS AZOK ÖSSZEFÜGGÉSEI	36
3.1	JÖVŐKÉP	37
3.2	A STRATÉGIAI FEJLESZTÉSI CÉLOK MEGHATÁROZÁSA	38
3.2.1	Városi szintű középtávú tematikus célok	38
3.2.2	Városrészi szintű területi célok	46
3.3	A TEMATIKUS ÉS A TERÜLETI CÉLOK KÖZÖTTI ÖSSZEFÜGGÉSEK BEMUTATÁSA	50
4	A MEGVALÓSÍTÁST SZOLGÁLÓ BEAVATKOZÁSOK	53
4.1	AKCIÓTERÜLETEK KIJELÖLÉSE, A KIJELÖLÉS ÉS LEHATÁROLÁS INDOKLÁSA	53
4.2	AZ EGYES AKCIÓTERÜLETEKEN MEGVALÓSÍTANDÓ FEJLESZTÉSEK ÖSSZEFOGLALÓ BEMUTATÁSA	56
4.2.1	Belváros városközponti akcióterület	56
4.2.2	Völgyköz szociális városhabilitációs akcióterület	56
4.2.3	Ipari terület gazdasági akcióterület	57
4.2.4	Berettyószentmárton szociális városhabilitációs akcióterület	57
4.3	AZ AKCIÓTERÜLETEKEN KÍVÜL VÉGREHAJTANDÓ, A TELEPÜLÉS EGÉSZÉ SZEMPONTJÁBÓL JELENTŐS FEJLESZTÉSEK	57
4.3.1	Kulcsprojektek	57
4.3.2	Hálózatos projektek	58
4.3.3	Egyéb projektek	59
4.4	A TERVEZETT FEJLESZTÉSEK ILLESZKEDÉSE A STRATÉGIAI CÉLJAIHOZ	60
4.5	A FEJLESZTÉSEK ÜTEMEZÉSE	62
4.6	AZ AKCIÓTERÜLETI FEJLESZTÉSEK ÖSSZEANGOLT, VÁZLATOS PÉNZÜGYI TERVE	64
5	ANTI-SZEGREGÁCIÓS PROGRAM	68
5.1	A TELEPÜLÉS SZEGREGÁTUMAINAK ÉS SZEGREGÁCIÓ ÁLTAL VESZÉLYEZTETETT TERÜLETEINEK BEMUTATÁSA	68
5.2	AZ ELMÚLT ÉVEKBEN TERVEZETT, ILLETVE MEGVALÓSÍTOTT, A SZEGREGÁTUMOKAT ÉRINTŐ BEAVATKOZÁSOK	72
5.3	ANTI-SZEGREGÁCIÓS INTÉZKEDÉSI TERV	75
5.3.1	A szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések	75
5.3.2	A tervezett fejlesztések szegregációs hatásainak kivédésére hozott intézkedések	84
5.3.3	A szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedések	84
6	A STRATÉGIA KÜLSŐ ÉS BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI	86
6.1	KÜLSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEK	86
6.1.1	Illeszkedés EU 2020 tematikus célkitűzéseire	86
6.1.2	Illeszkedés az országos és megyei területfejlesztési tervdokumentumokhoz	87
6.1.3	Egyéb helyi fejlesztési és rendezési dokumentumokkal való kapcsolat	88
6.2	BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEK	92
6.2.1	A célok és a helyzetértékelésben bemutatott problémák kapcsolata	92
6.2.2	A célok logikai összefüggései	97
6.2.3	A stratégia megvalósíthatósága	100
6.2.4	A célok megvalósítása érdekében tervezett tevékenységek egymásra gyakorolt hatása	100
7	A STRATÉGIA MEGVALÓSÍTHATÓSÁGÁNAK FŐBB KOCKÁZATAI	101
8	A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS NYOMON KÖVETÉSE	107

8.1	A CÉLOK ELÉRÉSÉT SZOLGÁLÓ FEJLESZTÉSI ÉS NEM BERUHÁZÁSI JELLEGŰ ÖNKORMÁNYZATI TEVÉKENYSÉGEK	107
8.2	AZ ITS MEGVALÓSÍTÁSÁNAK SZERVEZETI KERETEI	108
8.2.1	A városfejlesztés jelenlegi szervezeti rendszere	108
8.2.2	Az ITS megvalósításának intézményi háttere	109
8.3	A TELEPÜLÉSKÖZI KOORDINÁCIÓ MECHANIZMUSAI, EGYÜTTMŰKÖDÉSI JAVASLATOK	110
8.4	A PARTNERSÉG BIZTOSÍTÁSA AZ ITS KÉSZÍTÉSE ÉS MEGVALÓSÍTÁSA SORÁN	111
8.5	MONITORING RENDSZER KIALAKÍTÁSA	112
8.5.1	Az ITS intézkedéseivel kapcsolódó output és eredményindikátorok meghatározása.....	113
8.5.2	A monitoring rendszer működtetési mechanizmusának meghatározása	119
	RÖVIDÍTÉSJEGYZÉK	122
	MELLÉKLETEK	123

Táblázatjegyzék

1. táblázat: Gazdasági aktivitás Berettyóújfalu egyes városrészeiben, %.....	24
2. táblázat: Városrészek funkciói.....	35
3. táblázat: A Városrészek és tematikus célok összefüggése	52
4. táblázat Stratégiai célok és projekttípusok kapcsolata	60
5. táblázat: A tervezett önkormányzati fejlesztések indikatív ütemezése 2015-2023.....	63
6. táblázat: Hajdú-Bihar megye TOP forráskerete terhére tervezett, a megyei integrált területi program végleges változatának elkészítéséhez alapul szolgáló forrásallokáció	64
7. táblázat A tervezett fejlesztések vázlatos pénzügyi terve	66
8. táblázat: Berettyóújfalu város KSH által kijelölt és Berettyóújfalu város által jóváhagyott szegregátumainak státusa – a legsúlyosabb helyzetben lévő területek kiemelésével (témakörönként)	70
9. táblázat: A 2010-ben elkészített IVS tervezett, megvalósításra nem került anti-szegregációs célú beavatkozásai	72
10. táblázat: Anti-szegregációs célú beavatkozások és azok eredményei (2007-2014 között) a városban	73
11. táblázat: Az anti-szegregációs terv horizontális céljai és alcéljai	75
12. táblázat: Az anti-szegregációs terv terület specifikus céljai és azok relevanciája az egyes szegregátumokban.....	76
13. táblázat: Az anti-szegregációs terv tervezett, horizontális intézkedései.....	78
14. táblázat: Az anti-szegregációs terv tervezett, szegregátum specifikus intézkedései	81
15. táblázat: Az anti-szegregációs terv intézkedéseinek ütemezése	82
17. táblázat: A potenciálisan szegregációs hatást gerjesztő fejlesztések és hatások kivédésére teendő intézkedések	84
18. táblázat Az ITS keretében tervezett fejlesztések illeszkedése az EU tematikus célkitűzésekhez és beruházási prioritásokhoz.....	86
19. táblázat: Az ITS tematikus céljainak illeszkedése a Partnerségi Megállapodás nemzeti fejlesztési prioritásaihoz	88
20. táblázat: A célok és a helyzetértékelésben beazonosított legfontosabb problémák és adottságok kapcsolata	92
21. táblázat: A települési célok logikai összefüggései.....	98
25. táblázat: A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai.....	102
23. táblázat: Tematikus célok eredményindikátorai	114
24. táblázat: Területi (városrészi célok) eredményindikátorai	114

24. táblázat: Az ITS keretében tervezett fejlesztések output indikátorai 116

Ábrajegyzék

1. ábra: Berettyóújfalu problématerképe 18
2. ábra: Berettyóújfalu értéktérképe 19
3. ábra: A lakónépesség számának megoszlása Berettyóújfalu egyes városrészeiben, % 22
4. ábra: A lakónépesség korcsoportos megoszlása Berettyóújfalu városrészeiben, % 23
5. ábra: Berettyóújfalu értéktérképe 51
6. ábra: Az integrált településfejlesztési stratégia elhelyezkedése a tervdokumentumok hierarchiájában 91
7. ábra: A kockázatok bekövetkezésének valószínűsége és a hatás valószínű mértéke 105
8. ábra: A monitoring folyamatának összefoglalása 119

Térképjegyzék

1. térkép: Berettyóújfalu városrészei 21
2. térkép: Berettyóújfalu tervezett akcióterületei 55
3. térkép: Berettyóújfalu szegregátumokat bemutató térképe 68

1 Bevezetés

ITS célja és szerepe	Az Integrált Településfejlesztési Stratégia (továbbiakban ITS) a város középtávú fejlesztési irányait, célrendszerét és azok elérése érdekében tervezett tevékenységeket határozza meg az önkormányzat által jóváhagyott jövőkép és hosszú távú (15-20 év) átfogó célok alapján. Az ITS célja, hogy a stratégiai tervezés eszközeivel segítse elő a következő 7-8 év városfejlesztési tevékenységeinek eredményességét.
Előzmények	Berettyóújfalu Városa 2008-ban dolgozta ki és fogadta el első Integrált Városfejlesztési Stratégiáját, amely tulajdonképpen jelen dokumentum előzményének tekinthető.
Stratégia felülvizsgálat indokai	A Stratégia kidolgozása óta eltelt 7 évben számos külső és belső tényező együttes változása indokolta teszi annak felülvizsgálatát. Belső tényezők változásai: ■ az IVS kidolgozása óta eltelt időszakban bekövetkező társadalmi-gazdasági változások (pl.: gazdasági világválság hatásai, piaci, befektetői környezet változása, demográfiai adatokban, tendenciákban érzékelhető változások),■ a korábbi IVS-ben foglalt fejlesztési elképzelések megvalósításának tapasztalatai, fejlesztések eredményei Külső tényezők változásai: ■ A hazai szakpolitikai és jogszabályi környezetben bekövetkezett változások, illetve a 2014-2020-as időszakra vonatkozó országos és megyei fejlesztéspolitikai elképzelések megfogalmazása. Különös tekintettel: ■ az Integrált Településfejlesztési Stratégia tartalmi és egyes eljárásrendi elvárásait rögzítő 314/2012. (XI.8) Korm. rendelet megalkotására, melynek értelmében a Stratégia tartalmi követelmény rendszere jogszabályban rögzítésre került, a korábbiakhoz képest bővült, változott.■ Az országos fejlesztési és rendezési dokumentumok, mint tervezési kereteket meghatározó dokumentumok elfogadására, azokban történt változásokra (így az Nemzeti Fejlesztés 2030 - Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió - 1/2014 (I.3) OGY. határozattal történő elfogadására; valamint az Országos Területrendezési Terv (OTRT) 2014. február 1-től hatályos módosításaira. Az OFTK az országos fejlesztéspolitika átfogó célrendszerét és középtávú (2020-ra vonatkozó) céljait fogalmazza meg, foglalja a városhálózat szerkezetének alakulásával, a városfejlesztés nemzeti prioritásainak felvázolásával. Az OFTK kiemelten kezeli a vidéki térségek, települések sajátos vidéki értékeit megőrző, azokra építő fejlesztését, felzárkóztatását, beleértve a társadalmi, közösségi, gazdasági és infrastrukturális fejlesztéseket. Kulcsfontosságúnak tartja, hogy a vidéki települések népségmentartó erejének erősödését, az agrár- és élelmiszergazdaságon túl a vidéki térségek jövője a vidéki foglalkoztatást biztosító további gazdasági ágazatok fejlesztését, a gazdasági diverzifikációt, a helyi gazdaság megerősítését. ■ A Megyei területfejlesztési koncepciók és programok 2014-ben történő felülvizsgálatára, megalkotására. Az egymással közel egy időben zajló tervezés eredményeként a korábbiakhoz képest nagyobb lehetőség nyílik a megye, a megyei

jogú városok, valamint a megye többi városát érintő fejlesztések összehangolására, a fejlesztések egymást kiegészítő és egymást erősítő hatásainak kihasználására.

- Megalkotásra és kidolgozásra kerültek az EU 2014-2020 közötti támogatási időszakának új támogatáspolitikai célkitűzései, forráslehetőségei; új eljárásrendjei és az ezekhez kapcsolódó jogszabályok:

- Elfogadásra került EU 2020 Stratégia; amelyben az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedést, mint főlérendelt cél szem előtt tartva az EU öt nagyszabású célt tűzött ki maga elé a foglalkoztatás, az innováció, az oktatás, a társadalmi befogadás és a klíma/energiapolitika területén, amelyeket 2020-ig kíván megvalósítani a kohéziós politika eszközrendszerén keresztül. A kohéziós politika megvalósítását célzó ún. közös rendelkezéseket tartalmazó rendelet rögzíti azt a 11 tematikus célkitűzést, melyek támogatásával a kohéziós politika hozzájárul az EU 2020 céljaihoz.

Az Európai Unió 2020-ig érvényes átfogó Stratégiájában kiemelt figyelmet kap a városok fejlesztése. Az ERFA prioritásainak mindegyike megvalósítható városi környezetben, a rendelet azonban kifejezetten városi problémák kezelésére irányuló beruházási prioritásokat is meghatároz.

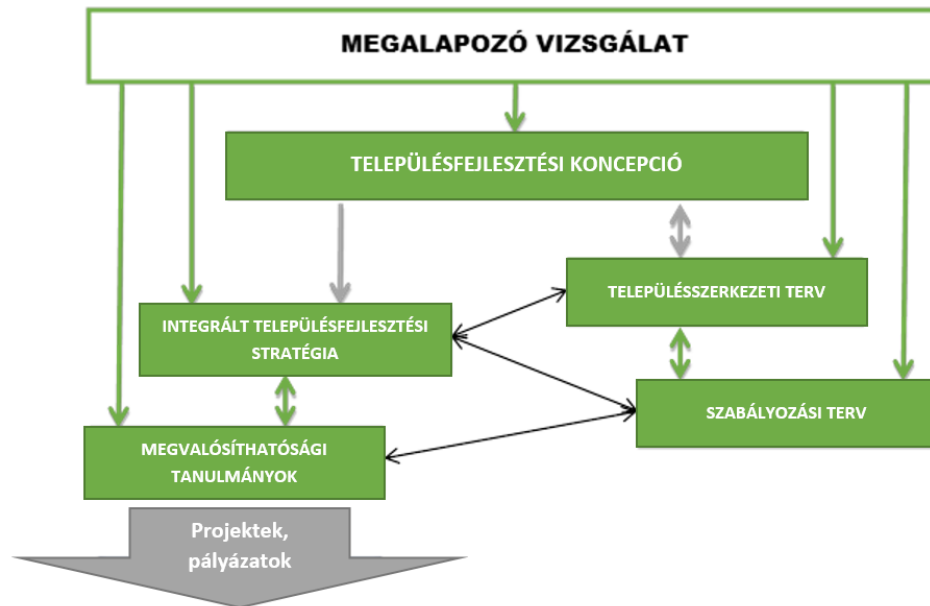
- az EU2020-hoz igazodóan kidolgozásra és Brüsszel által is elfogadásra került hazánk Partnerségi Megállapodása (2015. szeptember), amelyben Magyarország a 2014-2020 időszakra vonatkozóan azonosította a legfontosabb kihívásokat és kitzte a fő fejlesztési prioritásokat, melyek alapvetően meghatározzák az Európai Strukturális és Beruházási Alapok forrásainak eredményes és hatékony felhasználásának hazai feltételeit.
- a Partnerségi Megállapodásban foglalt irányok mentén kidolgozásra kerültek és Brüsszel által részben elfogadásra kerültek, illetve elfogadás előtt állnak a következő támogatási időszak Operatív Programjai.
- Az Operatív Programok közül a városok számára az egyik legjelentősebb forrásokat tartogató Terület és Településfejlesztési Operatív Programhoz (TOP) kapcsolódóan a stratégia készítésével párhuzamosan zajlik megyei Integrált Területi Programok (ITP) tervezése és ehhez kapcsolódóan a városi fejlesztési elképzelések összegyűjtése, rendszerezése.

A külső és belső tényezők együttes változása miatt - a megyei jogú városok számára 2014-2015 során biztosított támogatást követően - a Belügyminisztérium EU-s támogatási forrás igénybevételével a járásszékhelyek számára is biztosítja, valamint szakmailag támogatja a tervezési munkát a „Fenntartható településfejlesztés a kis-, és középvárosokban (és a fővárosi kerületekben – Integrált Településfejlesztési Stratégiák kidolgozása ” című projekt keretében. Ennek köszönhetően az ország összes járásszékhelyére egy időben, egymással párhuzamosan történik az Integrált Településfejlesztési Stratégiák elkészítése, a korábbi IVS-ek felülvizsgálata.

A jogszabályi előírásokból, de a tervezési logikából is fakadóan az ITS egy **átfogó tervezési rendszer** egyik eleme. A rendszer alapelemeit és azok egymásra épülését az alábbi ábra foglalja össze.

Az ITS helye a tervezési rendszerben

Az ITS szakmai-tartalmi felépítését meghatározó dokumentumok

A jelenleg készülő Integrált Településfejlesztési Stratégia szakmai-tartalmi felépítését:

- a 314/2012. (XI.8) Kormány rendelet a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről és egyes településrendezési jogintézményekről tartalmi elvárásai;
- a Városfejlesztési Kézikönyv (Második javított kiadás, NFGM 2009. január 28.) tartalmi javaslatai, szakpolitikai iránymutatásai;
- Belügyminisztérium részéről jelen munka támogatására kidolgozott „Útmutató a kis-, és középvárosok és a fővárosi kerületek Integrált Településfejlesztési Stratégiáinak elkészítéséhez 2014-2020” c. módszertani dokumentum segíti.

A Stratégia elkészítését a jogszabályi elvárások szerint részletes helyzetfeltáró, helyzetelemző és helyzetértékelő munkarészekből álló Megalapozó vizsgálat elvégzése, valamint a Településfejlesztési Koncepció hosszú távú célrendszerének felülvizsgálata előzte meg.

A Megalapozó vizsgálat számos tématerületet elemezve, számszerű adatokra, tendenciákra támaszkodva mutatja be a város térségi szerepkörét, társadalmi és gazdasági helyzetét, településrendezési háttérét, a stratégia alkotás számára meghatározva a város és városrészek legfőbb erősségeit, gyengeségeit, lehetőségeit és veszélyeit.

A megalapozó vizsgálati fázis elemzéseire a szakértők támaszkodhattak a KSH 2001. és 2011. évi Népszámlálás eredményeire mind a városi, mind a városrészi elemzések során, valamint a Belügyminisztérium részéről a szakértői munkát támogató TEIR ITS modul adatállományára.

A központi elvárásokon, módszertani segédleteken túl az ITS készítői nagymértékben építettek a város önkormányzatának információszolgáltatásra:

- a megalapozó vizsgálat jogszabályi elvárások szerinti kidolgozása érdekében helyi adatokra, ágazati koncepciókra, dokumentumokra;
- a stratégia alkotás fázisában a településfejlesztési koncepcióra, a korábbi IVS-ben foglaltakra és megvalósítás tapasztalataira, a 2014-2020 időszakra releváns helyi koncepciókra és

A stratégia
eredményessége

programokra, így a 2015-2019 közötti időszakra irányuló Gazdasági Ciklusprogramban foglaltakra,

- a hatályos Településszerkezeti Tervre, valamint
- a stratégiai tervezés folyamatát végigkísérő partnerségi lépések (szakmai konzultációk, munkacsoport ülések, workshopok) keretében a helyi társadalom véleményét, elképzeléseit tartalmazó „soft” információkra.

A stratégia akkor válhat eredményessé, ha:

- annak segítségével Berettyóújfalu városa a tervezett mértékben ki tudja használni fejlődési potenciálját a 2014-2020 közötti időszakban;
- a célok és azok megvalósítása érdekében tervezett tevékenységek (projektek) jelentős része megvalósul;
- az ITS a városfejlesztés különböző szereplői közötti kommunikáció eszközévé válik;
- hozzájárul ahhoz, hogy a városban megvalósuló fejlesztések térben és időben egymással összehangoltan valósuljanak meg;
- az abban foglalt kiszámítható, világos célrendszer révén a közszféra mellett a magánszféra fejlesztéseit is képes ösztönözni.

2 Helyzetelemzés összefoglalása

2.1 A városi szintű helyzetelemzés összefoglalása

Berettyóújfalu népességszáma az utóbbi évtizedben folyamatosan csökken – melynek elsődleges oka a negatív vándorlás – csak úgy, mint a népsűrűség, ami viszont még így is jóval a megyei átlag felett van. A városban a fiatalok száma csökkenő tendenciát mutat ellentétben az idősök arányával, amely viszont – az országos tendenciához hasonlóan – nő.

A lakosság elenyésző részét képező általános iskolai végzettséggel sem rendelkező felnőtt lakosainak száma az országos és megyei átlagnál kisebb arányban csökkent (-2%) 2011-re. Ennél fontosabb viszont, hogy a magasabb képzettségi szinttel – minimum érettségi – rendelkezők száma növekedett 2001-hez képest. Ennek ellenére Berettyóújfalu lakosságának iskolai végzettsége összességében elmarad a megyei átlagtól.

A gazdasági aktivitás terén a népszámlálási adatok alapján az inaktív keresők és az eltartottak arányának csökkenése figyelhető meg, amely a foglalkoztatottak és a munkanélküliek számának növekedését indukálta. A munkavállalók közel felét az ipar és építőipar foglalkoztatja (46%). A munkanélküliek száma növekvő tendenciát mutat, az utóbbi 5 évben azonban hektikusan változik, 2013-ban jelentős csökkenés volt tapasztalható.

Berettyóújfalu lakosai közül az adóköteles jövedelemmel rendelkezők aránya 45,9%, ami átlagos értéknek mondható megyei szinten, viszont alacsonyabb, mint az országos átlag. A városban az egy lakosra jutó nettó éves jövedelem átlagos összege minimálisan magasabb (1,1%) a megyei átlagnál. A szociális támogatásra szoruló réteg a város népességének több mint 10%-át teszi ki.

Az 1979-ben városi rangot kapó település folyamatosan és stabilan fejlődik az utóbbi évtizedekben. A város kulturálisan fejlett, számos sportegyesület, hagyományőrző csoport és zenekar otthona. Országos jelentőségű a helyi tejipar, a helyi ipari park számos vállalkozás otthona.

A belváros fejlettsége regionálisan jónak mondható, a településen minden egészségügyi és szociális ellátás biztosított. A fiatal generáció részéről egy elvándorlás tapasztalható, mely leginkább az egyetem hiányának tudható be. A város rendelkezik strandfürdővel, mely jelentős turisztikai lehetőségeket rejt magában. A város legfontosabb kulturális értékeit egyrészt a népművészet, iparművészet valamint a különböző mesterségek, szobrászművészek, fotóművészek, képzőművészek, festőművészek munkái adják.

A városban számos, túlnyomó részt önálló helyi civil szervezet működik az Önkormányzattal egyetértésben. Ezen szervezetek tevékenységükkel az életminőség, a helyi identitás öregbítéséhez és a település hírnevének öregbítéséhez is aktívan hozzájárulnak.

Berettyóújfalu Város Önkormányzata a település és a szolgáltatások infrastruktúrájának szinten tartása és javítása érdekében folyamatos fejlesztéseket hajt végre a városban, a pénzügyi finanszírozás korlátozottsága miatt jellemzően európai uniós forrás segítségével. A városban egy-egy óvoda és bölcsőde, általános iskola és középiskola működik, melyekben a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma jelentős mértékű.

A városban több általános és középiskola, továbbá óvoda hivatott az oktatást biztosítani a gyermekek, fiatalok számára, akik közül sokan hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetben vannak. A helyi házi-, fogorvosi és védőnői szolgálat mellett az egyéb egészségügyi szolgáltatásokat, járóbeteg szakellátásokat a Gróf Tisza István Kórházban vehetik igénybe a lakosok. Fontos szerepe van a településen a szociális közszolgáltatásoknak (pl. házi segítségnyújtás, családsegítő szolgálat).

A helyi kulturális élet „központja” a Nadányi Zoltán Művelődési Központ, mely a pályázati lehetőségeket kihasználva folyamatos programkínálatot biztosít az érdeklődők részére. E mellett jelentős kulturális és turisztikai vonzást jelent a Bihari Múzeum, mely 2011-ben különdíjban részesült az Év Múzeuma pályázaton. A városból származik számos művész, többek között Makk Károly filmrendező is. A várost és a közösséget megmozgató sport és kulturális rendezvények színtere a Benedek Gábor Városi Sportcsarnok és Szabadidő Központ.

A városban fellelhető több mint ezer vállalkozás 79%-a a tercier szektorban – melynek aránya növekedésben van –, 14% az ipar és építőipar és csupán 6,3 % a rendszerváltást követően csökkenő tendenciát mutató mezőgazdaság területén működik. Az egy lakosra jutó bruttó hozzáadott érték évtizedes távlatban növekvő ütemű javulást mutat, de az országos átlagtól még mindig messze elmarad.

A mezőgazdasági szektorra jellemző az egyéni gazdaságok magas aránya –vagyis a megyei szinten jellemző nagyüzemi túlsúly a városban nem tapasztalható–, viszont az utóbbi években ezen gazdasági ág a felére esett vissza (2000-2010). Az ipar területén a feldolgozó- és építőipar jelenléte dominál, a legnagyobb vállalatok az élelmiszer-, fém- és műanyagipar területén tevékenykednek. Ipari pari címmel ellátott terület Berettyóújfalu területén található, mellette jelentős barna- és zöldmezős területekkel is rendelkezik, melyek ipari, kereskedelmi fejlesztéseknek kedvező színteret nyújthatnak, a szükséges infrastruktúra könnyen kiépíthető a területen. A szolgáltatási szektor területén a mikor- és kivállalkozások jelenléte a domináns. A kereskedelem vonatkozásában elmondható, hogy az élelmiszer üzletek száma csökken, a ruházati üzletek száma – a 2009-es csökkenéstől eltekintve – viszonylag állandó.

Berettyóújfalu nagy hangsúlyt fektet a turizmus fejlesztésében, ennek (is) köszönhetően egyre nagyobb a külföldi vendégek aránya a szálláshelyeken, 2009-ben kiugróan magas, közel 8000 vendég fordult meg valamilyen szálláshelyen. A vendégforgalom 2013-ban esett vissza jelentős mértékben.

A gazdaság bármely ágazatának fejlesztése az önkormányzat adóbevételeit növeli, közvetetten pedig hat a helyi gazdaság más szektoraira (pl. kiskereskedelem), illetve a magasabb

adóbevételeken, az új munkahelyek megléte miatt nyújtandó kevesebb szociális segély miatt növekedhet az önkormányzat által biztosított közszolgáltatások színvonala.

Az önkormányzat egyik legfontosabb feladata a város stabil pénzügyi pozíciójának megőrzése, a lakosság életszínvonalát javító szolgáltatások bővítése, fejlesztések megvalósítása és megfelelő tartalék képzése. Legnagyobb bevételét a saját folyó bevételek, illetve az állami hozzájárulások és támogatások, míg legnagyobb kiadásait a működési költségek adják. A 2013-ban változott az állam és az önkormányzat közötti feladatmegosztás, mely révén az önkormányzat elesett a SZJA részesedéstől, az illetékbevételektől, továbbá a gépjárműadó csupán 40%-a maradt a város kasszájában. Az Önkormányzat elfogadott gazdasági programmal rendelkezik az elkövetkező 4 évre, mely program számos fejlesztést tartalmaz, mind a városfejlesztés, városüzemeltetés, humán és szociális szolgáltatások, mind pedig a kultúra és sport területén. A városfejlesztéssel kapcsolatos döntéseket – más településekhez hasonlóan – a képviselőtestület hozza meg, a fejlesztések végrehajtása a városfejlesztős társaság feladata.

A város egyik legnagyobb problémáján – a foglalkoztató képességen, foglalkoztatási helyzeten – közfoglalkoztatás keretében próbál segíteni. Az önkormányzat 43 lakáscélú ingatlanal rendelkezik, mely bérlakások a városban elszórtan helyezkednek el. E mellett lakásfenntartási támogatás is igénybe vehető a városban.

Berettyóújfalu területe talajtani szempontból meglehetősen változatos, zömmel löszös üledéken képződtek. Mezőgazdasági szempontból a réti csernozjom és a mészlepedékes alföldi csernozjomok a meghatározóak. A tudatos tájhasználatnak köszönhetően a lakók termékeny és lakhatóvá tették a folyók árterét.

Berettyóújfalu közigazgatási területén található az országos jelentőségű tájképvédelmi terület, a Bihari-legelő. Esztétikai értéket képvisel a város határán kívül található Bihari Sík Tájvédelmi Körzet, a várostól északra és délre is nemzeti parkok sorakoznak. Natira 2000-es területből több is található a város közelében.

Berettyóújfalu rendezettebb belterületi zöldfelületekkel a város központjában és a lakótelepek környezetében rendelkezik, még rendezésre váró közparkok és közkertek a szélső kertvárosias részeken találhatóak. A legfontosabb/legnagyobb közpark a központban található Népliget, melynek funkciója a lakónépesség igényeinek megfelelő. Kisebb közparkok találhatóak még a városban, a főút mentén, melynek növényállapota jónak mondható. A Berettyó holtágánál horgászto került kialakításra.

A városban számos szempontból kiemelt fontossággal rendelkeznek a zöldsávok, fasorok, illetve azok hiánya. Az iskolák, óvodák udvara jellemzően burkolt, zöldfelületi szempontból csekély jelentőséggel rendelkeznek. A külvárosi lakóövezetek zöldfelületeinek biológiai aktivitási indexe – más városokhoz, településekhez hasonlóan – magas.

A járási központ, Berettyóújfalu közigazgatási szempontból bel- és külterületre oszlik, két belterületét a Berettyó folyó és annak árvízvédelmi töltései választják el.

A lakóterületre általánosan jellemző az oldalhatáron álló, földszintes oromfalas nyeregtetős beépítés, a kockaházak és az utcával párhuzamos gerincű házak száma csekély. Az új építésű lakóépületek nagyon épületszélességgel és bonyolultabb tetőformával, kontyolással rendelkeznek.

Régészeti szempontból fontos és védett területek találhatóak a településen és határán, valamint védettséget élveznek a külterületen található kunhalmok is. A városon belüli védett épületek, műemlékek jellemzően – más településekhez hasonlóan - a városközpontban találhatóak, melyek őrzik a történelmi városképet. A településen nemzeti emlékhely nem található.

A megyeszékhelytől 40 km-re elhelyezkedő járási központ két fontos főútja (42. sz., 47. sz.) a városon keresztül halad, melyeken komoly tranzitforgalom tapasztalható. A két jól elkülönült

városrész között is a 47. sz. főút hídja (Berettyó) teremt kapcsolatot. Közúti szempontból a város minden része jól megközelíthető, nincsenek feltáratlan városi területek

A helyi közlekedésben jelentős szerepe van a kerékpárral közlekedőknek (40%), másik részük személygépkocsival és gyalogosan jár. A kerékpárral közlekedőknek 8,58 km kiépített kerékpár út áll a rendelkezésére. A közösségi közlekedésnek a városban elhanyagolható a szerepe. Autóbuszos közösségi közlekedés szempontjából a hálózati lefedettség – néhány összekötő út kivételével – lényegében megegyezik a közúthálózattal, fizikailag minden település elérhető, így a város e szempontból is regionális alközpontnak tekinthető.

Az autóbuszos közlekedést kizárólag helyközi járatok látják el a környező nagyvárosok irányába, helyi autóbuszos közlekedés nincs. A vasúti közlekedést a 101-es számú vasútvonal biztosítja. A vasútállomás településföldrajzi elhelyezkedése kedvezőtlen, a város déli szélén található. Fejlesztése, revitalizációja szükséges.

A város parkolóhelyekkel viszonylag jól ellátott, ez alól kivételt képezhetnek a főbb úti célok közelében a belvárosban található parkolók.

A berettyóújfalu ivóvíz ellátását – mely jelenleg 90%-os – a 8 db kútból (jelenleg 4 használható) biztosítja a szolgáltató. A településen kedvező a termásvíz beszerzési lehetőség, melyet a gyógyfürdőben hasznosítanak. A szennyvízcsatornázottság 2013-ban közel 80%-os volt, a szennyvíztisztító telep a város féli részén, külterületen található. Ipari szennyvíz kibocsátás a városban nem történik.

Berettyóújfalu villamos energia és gáz ellátottsága biztosított. Megújuló energiák alkalmazása a városban még nem elterjedt, de az igény egyre inkább megjelenik rá. A város délnyugati részén 2015 januárjában adták az egyhektáros, a megye legnagyobb naperőművét, mely akár 240 házhasználat éves szükségletét is ki tudja elégíteni. Pályázati forrásokból egyéb – pl. a kórház fotovoltai rendszerének kiépítése – a jövőben beruházások valósulnak meg.

Az elektronikus hírközlés infrastruktúráját tekintve a kábeltelevíziós bekötéssel rendelkező háztartások száma jelenleg 21%, mely igen csekélynek mondható, az ezer lakosra jutó internet előfizetések száma 180 körüli. A nyilvános távbeszélő állomások számának csökkenése az utóbbi időben fordítottan arányos a modern kornak megfelelő mobiltelefonok növekvő használatával.

Berettyóújfalu felszínének 2/3-át holocén ártéri, mocsári iszap, agyag fedi. A felszíni folyó vizek tekintetében a terület számos vízfolyással – legfőképpen csatornával – sűrűn behálózott. A felszín alatti vizek tekintetében az érzékeny felszín alatti vízminőség védelmi területen lévő települések közé tartozik – kivéve a vízbázisok védőterülete, mert azok kiemelt érzékenységgűek -, a rétegvíz mennyisége csekély. Az ártézi kutak száma nagy, a városnak 60 fokos vizű kútja is van. A település belvízzel és árvízvédelmi szempontból közepesen veszélyeztetett.

A levegő minőségét leginkább befolyásoló szennyezők a közlekedésből, a lakossági fűtésből és az ipari tevékenységekből származnak, a zaj- és rezgésterhelést leginkább a 42. és 47-es úton közlekedő járművek adják.

A városban a közszolgáltató működtet szelektív hulladékgyűjtést, 1 hulladéklerakó és 20 hulladékgyűjtő sziget segítségével.

Swot elemzés

Erősségek	Gyengeségek
• Országhatárhoz közeli fekvése a keleti határtól „első város pozíció” betöltésére predesztinálja • Kistérségi, járási székhely, elég távol a megyeszékhelyektől, központi szerepkört tölt be az intézményi, társadalmi, kulturális, gazdasági ellátásban • Viszonylagos közeli fekvés a régió központjához, Debrecenhez, valamint Nagyváradhoz • A félórás közúti izokrón lefedi a járás egész területét • A városnak közvetlen gyorsforgalmi úthálózati kapcsolata nincsen, de külső közúti kapcsolatai a 42. és a 47. sz. főutaknak köszönhetően kedvezőek mind a regionális központ, mind Románia irányába • Nemzetközi vasúti fővonal - Budapest – Nagyvárad – áthalad a városon • A mezőgazdaság mellett az ipar fejlődésének műszaki-fizikai feltételei terén jó adottságokkal és tartalékokkal is rendelkezik • Jó adottságok a többszektorú gazdaság, a gazdasági több lábbon állás (élelmiszeripar, feldolgozóipar, idegenforgalom) kialakítására • Északi határa mentén az országos átlagnál lényegesen jobb minőségű termőfölddel rendelkezik • A jó minőségű termőföld jó adottság lehet az élelmiszer-feldolgozó ipar fejlődésének • Az intézményi ellátás többnyire kiépült, a szolgáltatások struktúrája és színvonala többnyire megfelelő • Felújított egészségügyi infrastruktúra • Felújított művelődési központ • Felújított bölcsőde • Modern, felújított városi piac • Kórház és szakrendelő működik a településen • A közigazgatási területén nagy kiterjedésű természeti területek vannak • A Berettyó folyó a településen keresztül halad, mely fontos a mezőgazdaságnak és jelentős szerepet tölt be a turizmusban • Gyógyvízkincse az idegenforgalmat erősíti és az egészségügyi központi szerepkör betöltésére alkalmassá teszi	• A vonalas infrastruktúra állapota rossz • Az ország periférikus keleti részén való elhelyezkedés • Munkanélküliséggel sújtott terület • Magas arányú elvándorlás (köztük a fiatal értelmiség száma magas) • Csökkenő lakónépesség • Jelentős mértékű a természetes fogyás • Magas az eltartottak aránya • Kedvezőtlen korösszetétel, előregedő lakosság • Gyenge közéleti lakossági aktivitás • A Berettyószentmárton településrész kevésbé fejlett • A turisztikai vonzerők kihasználatlanok • Kicsi a város tökevonzó képessége • A várostest közlekedési kapcsolata egysíkú, túlzottan a 47. számú főútra épül. • A gazdaság nem rendelkezik húzóágazattal • Nagyobb létszámot foglalkoztató vállalatok száma elenyésző • Kevés a magasabb hozzáadott érték termelő vállalkozások száma • Az Ipari Parkba betelepült vállalkozók egy része túlságosan kicsi a gazdaságélénkítő szerephez • A belterületen áthaladó országos közút nagy környezetterhelést okoz, • A megyeszékhelyektől távol esik, elmaradott térségben található • Egyes közintézmények energetikai korszerűsítésre szorulnak • A megújuló energia hasznosítás szintje alacsony • Erdősültsége alacsony • Folyójának nincs idegenforgalmi vonzereje • A belvíz mind a belterületen, mind a mezőgazdasági területen károkat okoz • A gyűjtőúthálózat hiányos • A közterületi teresedések beépültek • Hiányos a belvízelvezető rendszer • Vasút közút szintbeli kereszteződése • A városi léptékhez nem illő lakótelepek jelenléte (aránytalanul nagy lakótelepek) • Funkcióhiányos alközpont Berettyószentmártonban

Erősségek	Gyengeségek
• Kedvező környezeti állapot a nagyobb szennyező források hiánya miatt, ill. szelektív hulladékgyűjtő megléte • A kommunális hulladék gyűjtése és kezelése megoldott • Teljes infrastruktúrával kiépített, bővítésre alkalmas ipari terület, Ipari Park címmel • Gazdaság fejlesztése számára nagykiterjedésű, jól feltárható területekkel rendelkezik az Északi városrészben és az Ipari Park területén • A város jó elhelyezkedésű gazdasági és ipari területekkel rendelkezik, az ipar számára kedvező a vasúti kapcsolatok megléte, az iparterületek a központ érintése nélkül elérhetőek a főutakról • A vonalas infrastruktúrák közel 100%-ban kiépítettek • A kerékpáros közlekedésre nevelést szolgáló kreszpark • Középiskolai oktatás folyik a településen (szakközépiskolai és gimnáziumi oktatás folyik) • Szeptembertől újraindul a mezőgazdasági képzés • A helyi identitást erősítő településkártya program (kedvezmények üzletekben, parkolóberletből, strandbelépőből, stb.) • Országos hírvív lövészklub lőtérrel • Nagyszámú sportolásra alkalmas pálya, létesítmény • Eredményes utánpótlás-nevelés a sportegyesületekben és civil szervezetekben (pl. néptánc) • Művészeti iskola • Aktív térségi népművészeti egyesület (hagyományos népi mesterségek hagyományainak ápolása – 22 éves múlt) • Jelentős, települési szinten túlmutató Intézményi és civil kulturális csoportok, események, hagyományápolók • Önszerveződő sportegyesületek hobby és versenysportokban egyaránt • Oktatási, nevelési intézményei gyönyörű természeti adottságokkal, fejleszthető területekkel rendelkeznek (csak a volt gyermekvárosra igaz) • A városnak nagy építési tartalékai vannak mind területileg, mind intenzitásnövelés alkalmazásával,	• A belváros épületállománya elöregedett • A 42. sz. és 47. sz. főút elvágó hatása erősen érvényesül a városrészek között, és gátolja a belső közlekedést, a várostest közlekedési kapcsolata egysíkú, túlzottan a 47. sz. főútra épül • Egyes belterületi közúti csomópontok, gyalogos vagy kerékpáros keresztezések forgalmi, közlekedésbiztonsági szempontból fejlesztésre szorulnak, kiemelten a 47. sz. főút mentén • A belterületi burkolt utak minősége sok helyen rossz; hasonlóan, a városkörnyék országos útjainak állapota is kedvezőtlen, forráshiány miatt a főutak fejlesztésének folytatása is bizonytalan, a belterületen magas a kiépítetlen utak aránya • Nem készült el az elkerülő út déli szakasza, amely a várost az átmenő forgalomtól ténylegesen tehermentesíthetné • A déli városrészt (Berettyószentmárton) a vasút és a Berettyó folyó elszigeteli • Az autóbussz megálló kiépítettsége, felszereltsége kevésbé vonzó, a megállóhelyek fejlesztésre szorulnak • A helyi közösségi közlekedés hiánya • A vasút menetideje a jelentősebb települések irányába viszonylag magas • A közforgalmi sávokat kísérő zöldfelületek kis mértéke a központi területeken • Funkció nélküli közterületek a kertvárosias, falusias lakóövezetekben • Városképi jelentőségű zöldfelületek hiánya • Alacsony az egy főre jutó zöldfelület mértéke • Iparterületek, gyér lombos fa és cserje állománya

Erősségek	Gyengeségek
• A rendelkezésre álló infrastruktúra a kitűzött fejlesztési célok elérésére elegendő, • A települést az átmenő forgalom kivételével környezeti ártalmak nem terhelik • Környezetbarát távhő ellátással és napelem parkkal rendelkezik • A belváros megközelíthetősége kiváló • Kiterjedt intézményi területekkel rendelkezik • Zöldfelületei gondozottak • Megfelelő autóbuszos ellátottság, korszerűsített buszvégállomás a városközpontban • A 42. sz. főút elkerülő szakasza tehermentesíti a település központját a tehergépjármű forgalomtól • Magas a kerékpárosok részaránya a helyi forgalomban, közlekedési feltételeik jellemzően jók, ami segít a gépjárműforgalom mérsékelten tartásában is • A kerékpáros infrastruktúra a főutak belterületi szakaszaival párhuzamosan jellemzően kiépült • A regionális kerékpáros infrastruktúra fejlesztése megvalósult • Fejlődő és vonzó városközpont, gyalogosbarát közterületekkel • A városközpont parkjai idősebb lombos faállománnyal rendelkeznek • EU szabványnak megfelelő játszóterek a központi területeken • A védett fák, zöldfelületek meghatározásra kerültek, és a tájérték kataszterezés is megtörtént • Sokféle rekreációs célú tevékenység lehetősége biztosított (Morotva liget Szabadidő komplexuma, gyógyfürdő, csónakázó tó, horgásztó) • Országosan egyedülálló civil udvar (8 civil szervezet jelenleg) • Fejlett határon átnyúló kapcsolatrendszer • Területi múzeum (10 év alatt kétszeres Év Múzeuma különdíjas) • Városi könyvtár (70.000 db-os gyűjtemény) • 3D-s digitális mozi	

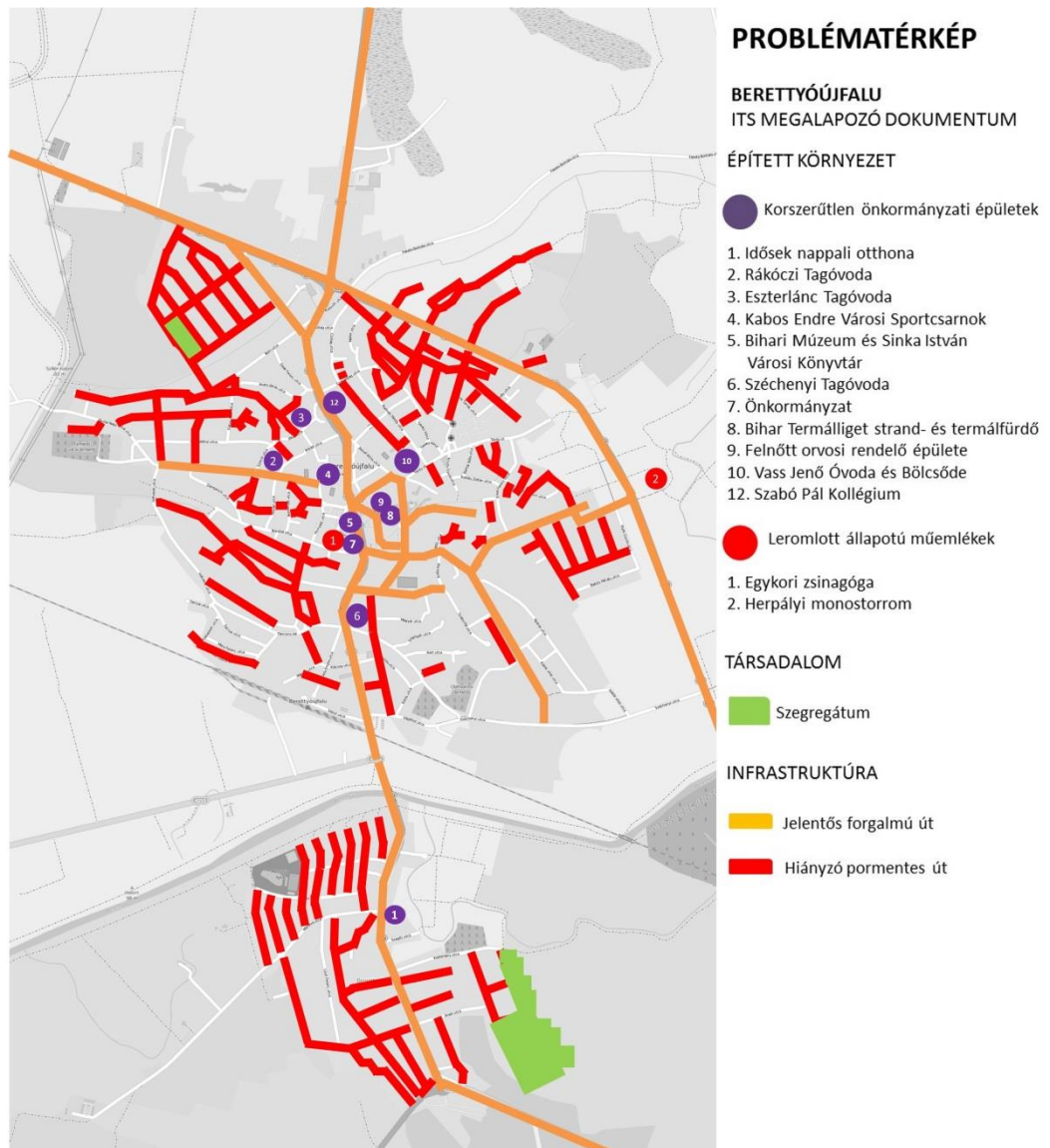

Lehetőségek	Veszélyek
• A tervezett nyugat-kelet, észak-dél kapcsolatot biztosító gyorsforgalmi utak csomópontja a város közigazgatási területére esik • Az előirányzott gyorsforgalmi út fejlesztések (M4, M35) tovább javítják a város külső kapcsolatait és logisztikai lehetőségeit • A román határ, és Nagyvárad közelsége komoly potenciált rejt magában • A közlekedési folyosók egyben gazdasági fejlődési tengelyek • Kereszteződésük az érintett térség urbanizálódását eredményezi • 47. sz. főút elkerülő szakaszának megépítése tehermentesíti a belvárost • A schengeni bővüléssel térségi szerepköre várhatóan erősödni fog, az Észak-alföldi Eurorégió déli kapuvárosává válhat. • régióközponti funkcióira is számíthat (logisztikai, információs, intézményi, igazgatási, központ) • Kedvező geopolitikai helyzetből adódó gazdasági decentrum (Bihari Régió Központ) • Idegenforgalmi fejlesztési szempontból nagy jelentőségű a termálkincs • A termálkincs hasznosítása révén egészségcentrummá válhat • A természeti adottságok idegenforgalmi gazdasági hasznosítása nagyobb térségi összefogással • Határon átnyúló kapcsolatai lehetőség oktatási, kulturális centrummá váláshoz • Természeti erőforrások hasznosítása alternatív energiaként • A közlekedési hálózat fejlesztése a városrészek könnyebb elérhetőségét, egyszerűbb kapcsolatát eredményezi • Regionális hivatásforgalmú és turisztikai kerékpárút kiépítése • Intermodális közlekedési csomópont kialakítása a vasúti pályaudvarnál • Térségi együttműködés az idegenforgalom területén a Hortobágy, Debrecen és Hajdúszoboszló üdülőkörzetek településeivel, a közlekedésfejlesztés terén a Bihari térség településeivel és megyei szinten • A kerékpáros turizmus erősödése a régióban	• A gyorsforgalmi utak építésének elhúzódása • A településeket összekötő útfejlesztések elmaradnak • Az elkerülő út nem épül meg • A térség idegenforgalmi szempontból nem együttműködő • Gyógyvízkincs hasznosítása elhúzódik, más települések megelőzik • Az Észak-alföldi régió városai között a partneri viszony és munkamegosztás helyett versengés alakul ki, a nagyvárosok túlzott tőke- és fejlesztéskonzentráló törekvései miatt a kisebb városok a földrajzi helyzetükből következő fejlődési lehetőségeket nem tudják kihasználni. • A gazdaságban Nagyvárad és Debrecen elszívó ereje érvényesül • Növekvő gépjárműszám miatt növekvő parkolási nehézségek, esetleg csökkenő kerékpározási kedv, romló forgalmi és környezeti állapot • A helyközi és távolsági közösségi közlekedés az állami szolgáltatóktól függ, a közlekedés finanszírozásának bizonytalanságai kihathatnak a tömegközlekedési szolgáltatásokra, illetve a forráshiány helyben a közlekedési infrastruktúra állapotmegóvását, fejlesztési lehetőségeit is korlátozhatja • Románia schengeni övezetbe való csatlakozásának elhúzódása a gazdasági kapcsolatokat nehezíti • A zöldfelület állapotának minősége romolhat a fenntartó munkások képzetlensége miatt

Lehetőségek	Veszélyek
A Berettyó mentén található állami tulajdonban lévő erdők egy részének meghagyása, rajta tanösvény kialakítása a Berettyó menti területek rekreációs és oktatási célú hasznosítása	

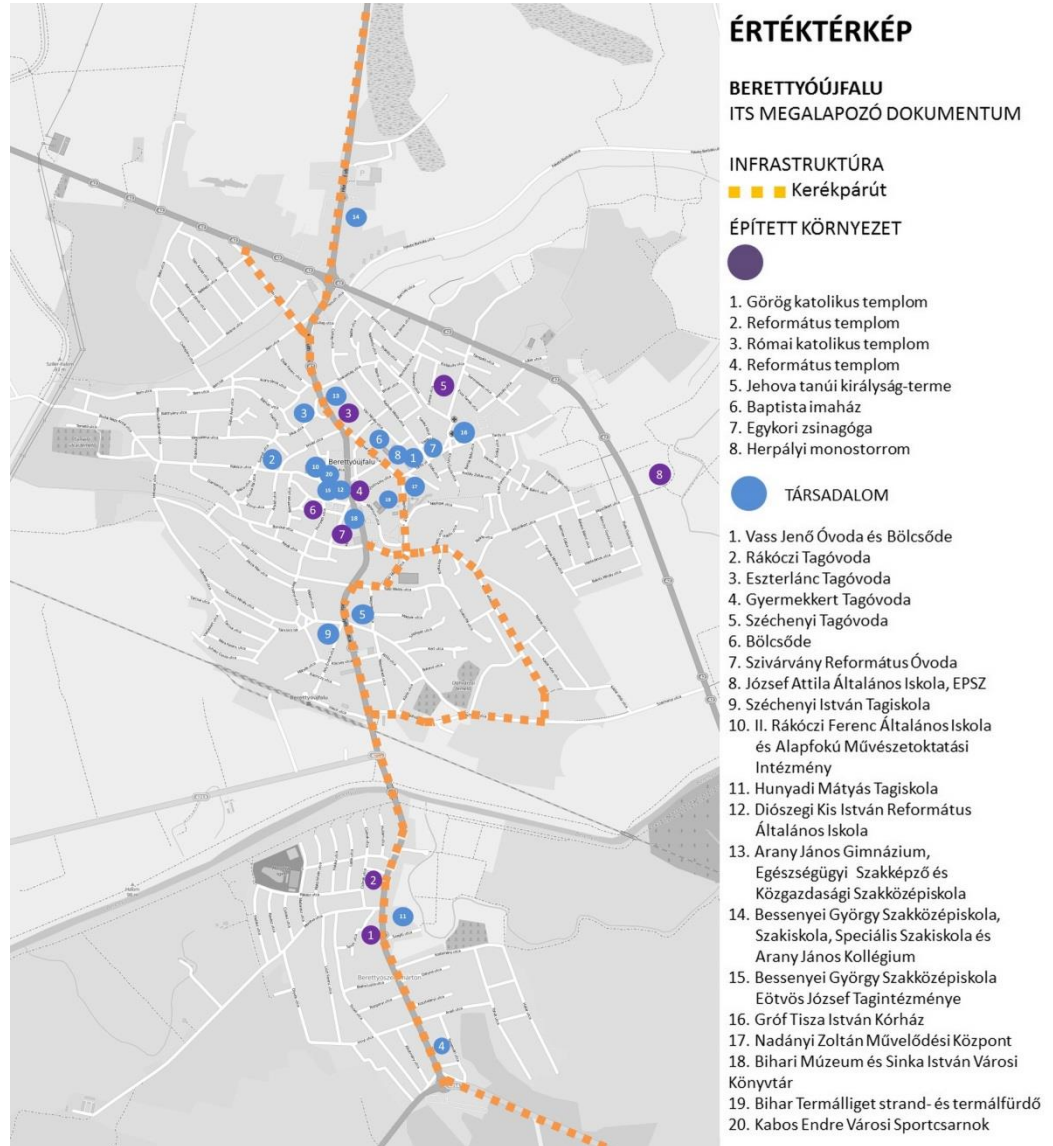
1. ábra: Berettyóújfalu problématerképe

Forrás: Saját szerkesztés

2. ábra: Berettyóújfalu értéktérképe

Forrás: Saját szerkesztés

2.2 A városrészi szintű helyzetelemzés összefoglalása

A településrészek (városrészek) kijelölésekor az irányelv az volt, hogy az hézag- és átfedésmentesen fedje le a város belterületét, valamint, hogy igazodjanak a város speciális településszerkezeti elrendezéséhez, a térszerkezeti adottságokhoz, tradíciókhoz és jelenlegi funkciókhoz. A korábbi IVS-ben megfogalmazottakkal megegyezően Berettyóújfaluban 8 belterületi településrész (és a külterület) határolható le, úgymint

1. Belváros
2. Nyugati városrész
3. Völgyköz
4. Északi terület
5. Hénekkert-Herpály
6. Lipót-Gacsa-Jegyzőker-Oláhváros
7. Ipari terület
8. Berettyószentmárton
9. Külterület

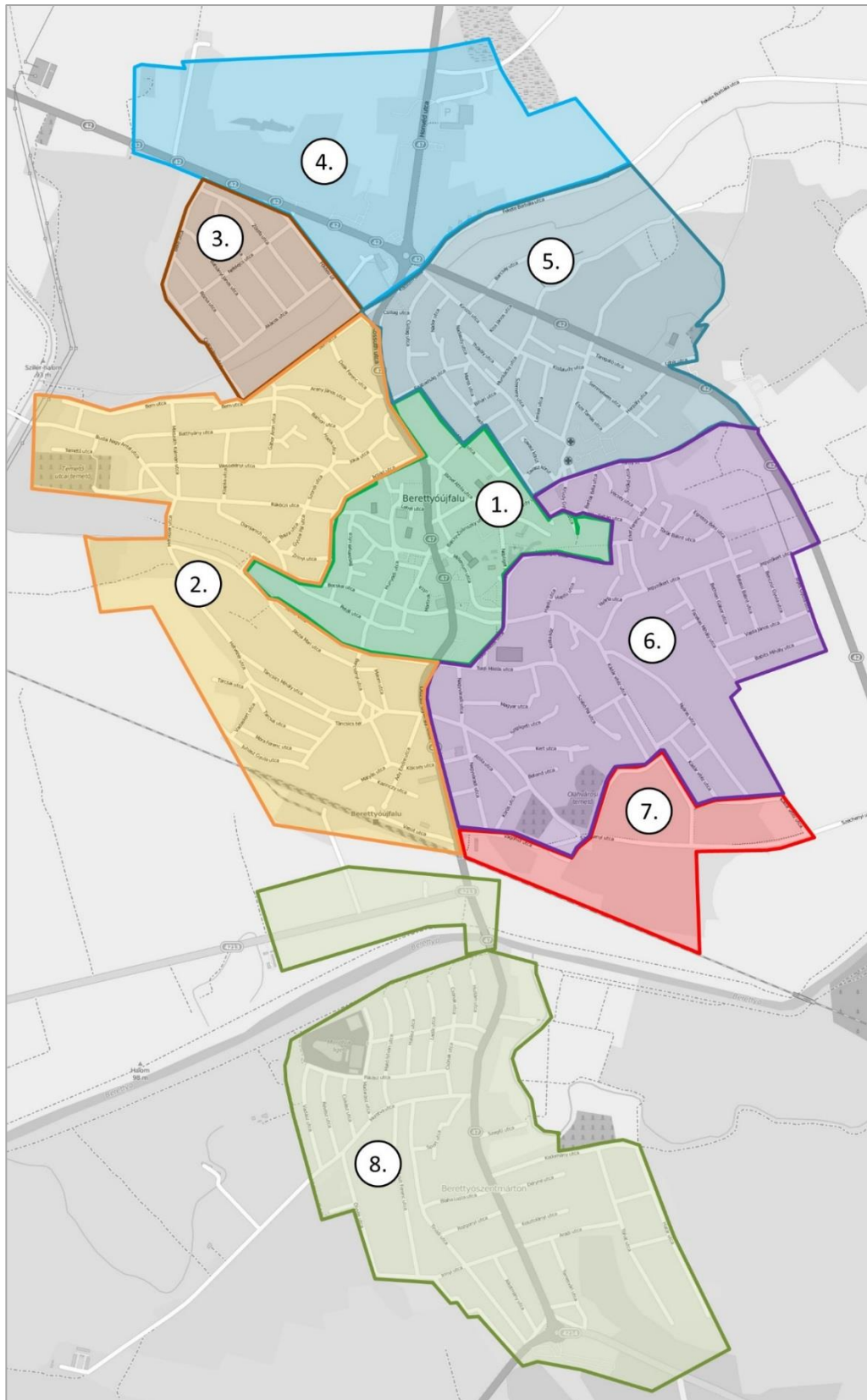
Ahogy a fentiekből látható, hogy a városban nem került meghatározásra újabban kialakult városrész. Az alábbi térkép bemutatja a városrészek elhelyezkedését a városban. A térképen az alábbi színekkel került alkalmazásra.

1. Belváros: Kossuth - Árpád - Szillér - Toldi - Népliget - Diófa - Radnóti - Váci - Sinka utcák által határolt terület (zöld)
2. Nyugati városrész: Kossuth- Bem- Külterület- Hétvezér- Vágóker- Tarcsai- Vadaskert- Vasútvonal- Dózsa Gy.- Szillér- Árpád utcák által határolt terület; (narancssárga)
3. Völgyköz: Bem- Csalogány- Béke- Keresztesi- Földesi utcák által határolt terület; (barna)
4. Északi terület: Kossuth- Péterszegi- Külterület- Keresztesi- Földesi- Bem utcák által határolt terület
(világoskék)
5. Hénekkert-Herpály: Péterszegi- Kossuth- Szabadság- Váci M.- Sinka- Radnóti- Tardy- Királyhágó utcák és a Külterület által határolt terület (kék)
6. Lipót-Gacsa-Jegyzőker-Oláhváros: Tardy- Diófa- Népliget- Toldi- Dózsa- Vágóhíd- Téglaparti-Kádár- Babits- Illyés-Csonkatorony- Királyhágó utcák által határolt terület (lila)
7. Ipari terület: Dózsa- Vágóhíd- Téglaparti- Kádár V.- Királyhágó- Széchenyi- utcák és a Vasútvonal által határolt terület (piros)
8. Berettyószentmárton: Berettyólapos- Berettyó-folyó- Vadász- Ölyvös- Irinyi- Liszt- Bócsi- 47-es főút-Biharkeresztesi út- Határ- Kodormány- Puskin utcák által határolt terület (zöld)
9. Külterület

A fejezetben használt adatsorokat a KSH a 2001. és 2011. évi népszámlálási adatai képezik.

1. térkép: Berettyóújfalu városrészei

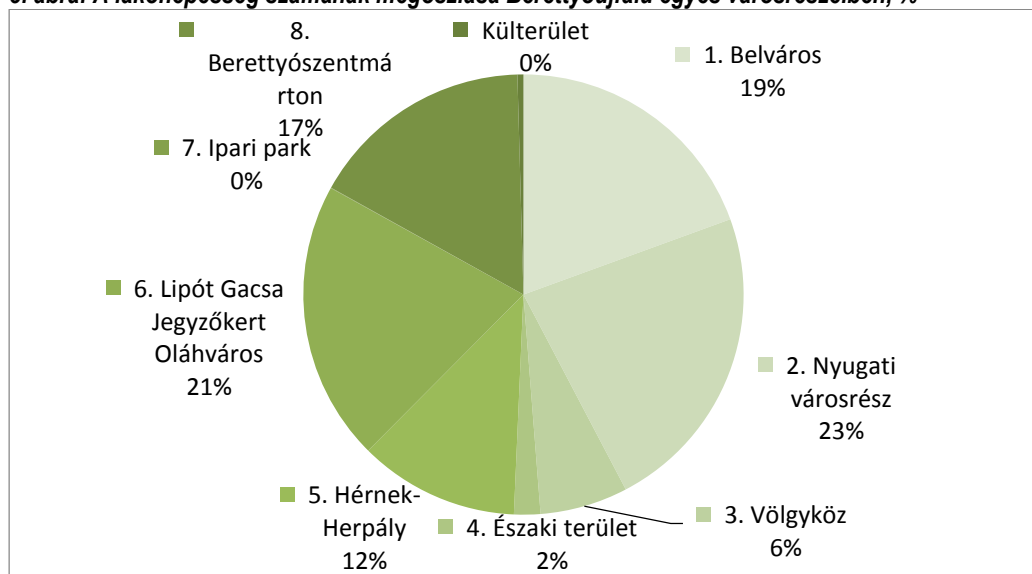
Forrás: Saját szerkesztés

A városrészek összehasonlítását (népesség, foglalkoztatottság, gazdasági aktivitás) az alábbi grafikonok szemléltetik.

A kilenc városrész közül a Nyugati nevű városrész a legnépesebb. 3.534 fő lakott itt a 2011. évi népszámlálás idején. A Lipót – Gacsa – Jegyzőkertről Oláhváros városrészben 3.180, a Belvárosban 3005, Berettyószentmártonban 2.500 fő feletti, Hémeckertről Herpály városrészben pedig 1.800 fő feletti lakónépesség lakott. Kevésbé népesebb városrészek a Völgyköz (998 fő), az Északi terület (299 fő), a Külterületen 72, az Ipari területen pedig 5 fő lakott a népszámlálás idején.

3. ábra: A lakónépesség számának megoszlása Berettyóújfalu egyes városrészeiben, %

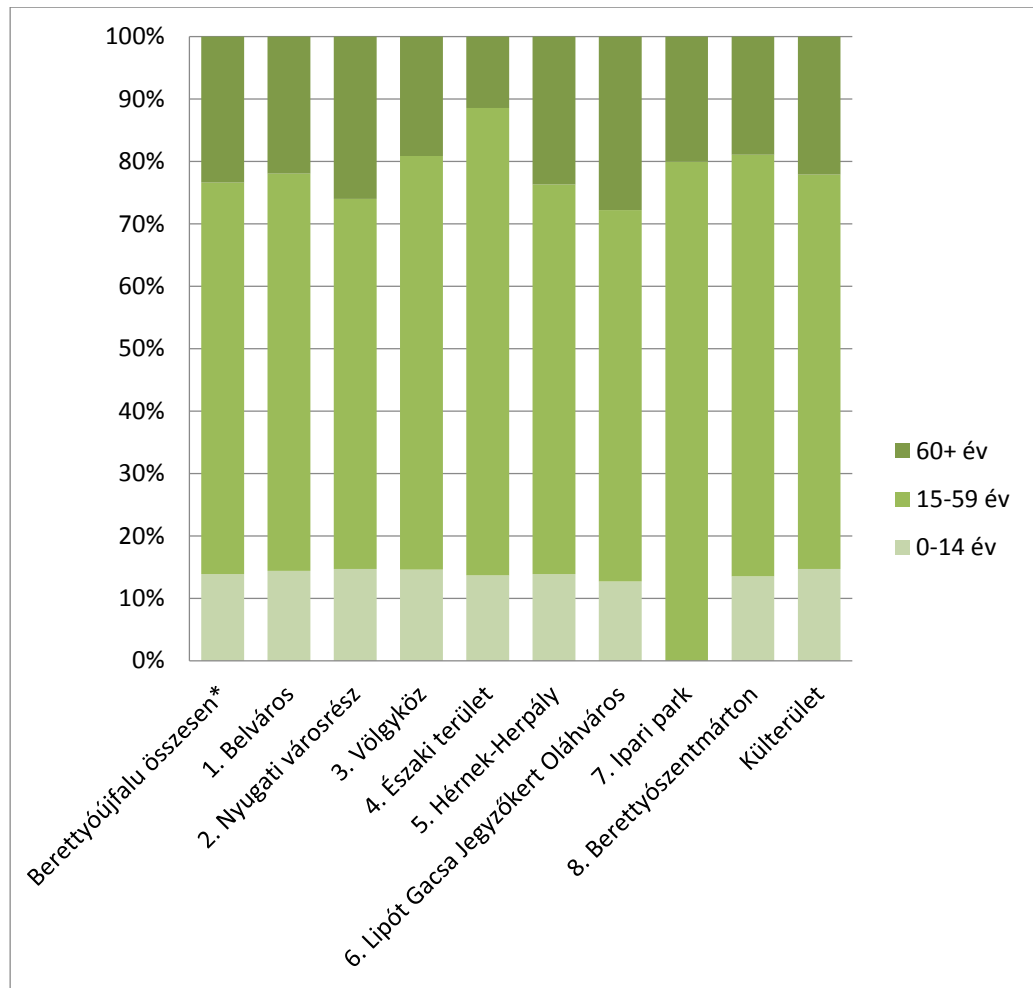

Forrás: KSH Népszámlálás, 2011

A lakosság korosztályonkénti megoszlásának vizsgálat alapján megállapítható, hogy a Nyugati városrészben és a Lipót – Gacsa – Jegyzőkertről Oláhváros városrészben az átlagostól magasabb az időskorúak aránya, míg a Belvárosban, Völgyközben, az Északi területen, az Ipari területen, Berettyószentmártonban és a Külterületen az átlag alatti ugyanezen mutató értéke. Hémeckertről Herpály városrészben az időskorúak aránya szinte megegyezik a városi átlaggal. Az aktív korúak aránya az Ipari területen és az Északi területen a legmagasabb, míg a Nyugati városrészben és a Lipót – Gacsa – Jegyzőkertről Oláhváros városrészben a legalacsonyabb. A fiatalok aránya nagyjából azonos az összes városrészben (13-15%), de feltűnő, hogy az Ipari területen egyáltalán nem élt fiatalos lakos a 2011-es népszámlálás idején.

4. ábra: A lakónépesség korcsoportos megoszlása Berettyóújfalu városrészeiben, %

Forrás: KSH Népszámlálás, 2011

1. táblázat: Gazdasági aktivitás Berettyóújfalu egyes városrészeiben, %

	1. Bel-város	2. Nyugati városrész	3. Völgyköz	4. Északi terület	5. Hérmekert-Herpály	6. Lipót Gacsá Jegyző-kert Oláh-város	7. Ipari park	8. Berettyó - szent-márton	Kül-terület
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül (%)	7,6	16,4	27,7	25,4	16,8	8,6	50,0	16,5	46,5
Foglalkozottak aránya a 15-64 éves népességen belül (%)	62,2	52,9	45,1	27,7	50,9	57,2	40,0	52,8	45,8
Munkanélküliek aránya (munkanélküli ségi ráta) (%)	10,3	15,2	22,8	13,3	15,7	11,6	0,0	14,8	31,3
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 napos munkanélküliek aránya) (%)	5,6	7,3	13,3	9,3	8,6	5,8	0,0	8,0	9,4
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya lakónépesség en belül (%)	50,4	58,2	56,9	74,9	57,0	56,2	60,0	53,6	52,9

Forrás: KSH Népszámlálás, 2011

A városrészi szintű gazdasági, társadalmi és településszerkezeti helyzetelemzés egyrészt a KSH 2001 és 2011. évi népszámlálási adataira, másrészt a Polgármesteri Hivatal adatbázisára épül. Ezeket egészítettük ki a jelenlegi folyamatokra épülő adatok, tendenciák átfogó bemutatásával annak érdekében, hogy a városrészek adottságait, problémáit, legfontosabb funkcióit, lehetséges kitörési pontjait, illetve felzárkóztatási esélyeit feltárjuk. Ez az alapja annak, hogy megalapozott, egységes településszerkezet kialakítására irányuló stratégiai célrendszert alakítsunk ki.

Belváros

A Belváros számít a város történelmi magjának, hiszen ez alakult ki a legkorábban, így a legtöbb történelmi jelentőségű épület, emlékmű itt található.

Vegyes épületállományú terület, melyen a felújítást igénylő XX. század eleji - helyi védelem alatt álló - épületek, az egyre romló állagú lakótelepek, valamint a gazdasági szereplők által épített, új építésű kereskedelmi kisközpontok és társasházak is megjelennek.

Vegyes funkciójú (Vk; Vt; Ln; Lke) terület. A közintézmények (közoktatási-, igazgatási) és a közszolgáltatók, valamint bankok, biztosító társaságok irodái is jellemzően itt találtak helyet.

Közfeladatokat ellátó intézményeinek túlnyomó része járási hatókörrel bír.

A belvároson megy keresztül a 47. sz. főút, ami nagy környezeti terhelést jelent, ugyanakkor az intézményi funkciókat is zavarja. Beépíthetőségét tekintve még rendelkezik kevés tartalékkal, elsősorban elbontott és elbontandó épületek helyén, vagy a rossz állagú épületek átépítésével. Funkciómegtartási szempontok alapján fő területrendezési alapelveknek kell lenni: közlekedési területek fejlesztése, korszerűsítése, zöld felületek lehetőség szerinti fejlesztése, karbantartása, parkolási lehetőségek bővítése.

A városrészt - a lakótelepek jelenléte miatt - viszonylag sokan lakják, vegyes korösszetételben és társadalmi státuszban lévő csoportok.

A városrész városi és térségi igazgatási-, szolgáltatási-, kulturális- turisztikai- és közösségi központi szerepének a megerősítése a cél. A terület környezetterhelésére a fejlesztési célok nem lesznek negatív hatással.

A Belváros **lakónépessége** 19%-a a teljes városénak. A lakók 63,6 százaléka aktív korú, amely a 2001-es 69%-hoz képest jelentős csökkenést mutat. 2001-hez képest (14,0%) a 0-14-éves korosztály arányának változása nem jelentős (14,4%), azonban a 60 év felettek aránya 17%-ról 21,9%-ra nőtt. A Belváros kedvezőtlen korstruktúrája megfelel a város egészében tapasztalható változásnak, valamint az országos trendeknek.

Az **iskolai végzettség** vonatkozásában a városrész mutatói kedvezően alakultak a 2001-es népszámláláshoz képest. „Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül” mutató értelmében a városban jelentősen javult az aktív korúak között az iskolai végzettségek szintje, a 2001-es 16,8%-hoz képest 2011-ben már csak 7,6% . Ezen túlmenően a felsőfokú végzettségűek aránya is jelentős javulást mutat a városrészben, 16,9%-ról 22,6%-ra nőtt.

A **lakásállomány** 10 év alatt jelentősen bővült, (1310-ről 1466-ra), emellett jelentősen javult a városrész lakásainak komfortfokozata, jelentősen lecsökkent az alacsony komfort fokozatú lakások aránya (6,8%-ról 2,5%-ra csökkent). 2011-ben a belvárosban a komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül csupán 2%-os, ami a városi átlaghoz (7,5%) képest kedvezőbb képet mutat. Az egyszobás lakások aránya 3,3%, ami a város 5,8%-os átlagához képest szintén kedvezőbb.

A **foglalkoztatottság** mutatói a belvárosban kedvezőbbek, mint a városi átlag, összességében azonban kedvezőtlen a városrész helyzete is. Az aktív korúak 33,1%-a nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel, a városi átlag 41,2%. A foglalkoztatottak 62,2%-os aránya a 15-64 éves lakosságon belül szintén kedvezőbb, mint a városi 54,1%-os átlag. A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya 35,1%, mely szintén kedvezőbb, mint a városi 40,0%-os adat. A belvárosban a munkanélküliek aránya 10,3%, akik közül 5,6% tartósan, 360 napon túl munkanélküli. Ezek a mutatók 30-35%-kal kedvezőbbek, mint a városra vonatkozó 14,0%-os munkanélküliség, melyből 7,3% tartós munkanélküli.

A Belvárosban megtalálható a vezetékes víz és szennyvízcsatorna kiépítettség, az áram és közvilágítás teljes mértékben lefedi a belvárost, a gáz és a járda szintén kiépített a vizsgált részben. Egyedüli hiányosság a pormentes utakban található, ami 3 utcában hiányzik, ezek a következők: Eötvös utca, Nagy Sándor utca és Petőfi Sándor utca.

Az állami, igazgatási, hatósági, igazságszolgáltatási és rendészeti szolgáltatások a város méretének megfelelően koncentrálódnak a belvárosban a következők szerint: Polgármesteri Hivatal, Okmányiroda, Területi hatósági intézmény, Rendőrség, Tűzoltóság, Polgárőrség.

A város nagyságához mérten itt koncentrálódik a humán közszolgáltatási rendszer is, ami megfelelően működik, adekvát kulturális, oktatási, hitéleti és egyéb társadalmi, közösségi szolgáltatási lehetőségekkel: Felnőtt háziorvosi rendelő, Felnőtt orvosi ügyelet, Gyermek orvosi ügyelet, Gyógyszertárak, Idősek klubja (nappali ellátás), Időskorúak bentlakásos otthona, ÁNTSZ, Állatorvosi hivatal, Állatorvosi rendelő, Bölcsőde, Óvoda, Általános iskolák, Szakiskola (Szakközépiskola), Kollégium, Egyéb oktatási intézmény, Önkormányzati közművelődési könyvtár, Művelődési Központ, Múzeum, Sportpálya, sporttelep, Terek, Játsszótér, Uszoda, Strand, Római katolikus templom, Református templom és Baptista imaház.

A városrész orvosi szolgáltatással való ellátása megfelelő, felnőtt és gyermek háziorvosi szolgálat, valamint felnőtt és gyermek ügyelet is található itt.

A közlekedési funkciók megfelelőnek tekinthetők. A városrészben található több távolsági buszmegálló, és egy taxiállomás is található itt, a vasútállomás a belvárostól távolabb helyezkedik el. A városközpontot jelentős átmenő személy- és teherforgalom terheli. Közlekedési csomópontként körforgalmi rendszert alakítottak ki a Belvárosban. A város főtere rendezett és több kiépített kerékpárúttal is rendelkezik a városrész.

A szolgáltatásokat tekintve is elmondható, hogy a legtöbb közszolgáltatási és kereskedelmi kiszolgáló intézmény ebben a városrészben kereshető fel.

A Városközpontban regisztrált vállalkozásának tevékenységi kör szerinti megoszlását vizsgálva kiderül, hogy a Belváros iparüzési adójának jelentős részét a szolgáltató szektor: bankok, kiskereskedelmi üzletek, adják, a kereskedelmi egységek a Belvárosban sűrűsödnek.

A legjellemzőbb gazdasági tevékenységek az alábbiak a Belvárosban: Piac, Kiskereskedelmi üzletek, Bankok, Pénzügyi szolgáltatók, Irodaház, Panzió, Vendéglátó egységek.

Nyugati városrész

A városrészben a legdominánsabb a lakóterületi funkció. Kertvárosi és falusi jelleg keveredik a jellemzően családi házas beépítettségű területen. A település növekedésével intézményi és gazdasági funkciók is helyet kaptak. Térszerkezete a városfejlődés múltbéli tervezetlenségéről árulkodik. Egyes részein a gazdálkodásra is alkalmas nagyobb kertek jellemzőek, máshol apró telkek és egy nyomtávos keskeny utcák. A rendszerváltás előtt jól prosperáló gazdasági egységei (pl. Tejporgyár, Malom), melyek a lakóterület egyik vonzerejét jelentették, mára súlyukat veszítették.

A Nyugati városrész a legnépesebb, **lakónépessége** 23%-a teljes városának, s a városi tendenciával egyezően itt is csökkenést mutat a lakosok száma mintegy 2,5%-al. A lakók 59,3%-a aktív korú, ami alacsonyabb a városi átlagnál. Ez a mutató is enyhe csökkenést mutat 2001-hez képest. 2001 és 2011 között a fiatalok aránya 2,3%-kal csökkent, míg az időskorúak aránya 4%-kal nőtt a városrészben, de mindkét mutató változása kisebb mértékű, mint a városi átlag.

Az **iskolai végzettség** vonatkozásában a városrész mutatói kedvezően alakultak a 2001-es népszámláláshoz képest. A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya jelentősen, 17%-kal javult. Ezen túlmenően a felsőfokú végzettségűek aránya is határozott emelkedést mutat a városrészben, 10 év alatt 4,7%-kal nőtt.

A **lakásállomány** enyhe bővülése mellett jelentősen javult a városrész zömében családi házas beépítésű lakásainak komfortfokozata, jelentős, 17,2%-os csökkenés tapasztalható 10 év alatt az alacsony komfort fokozatú lakások arányában. A nyugati városrészben magasabb a komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül (11,7%), mint a városi átlag (7,5%), az egyszobás lakások aránya (5,5%) pedig közel azonos a városi átlaggal (5,8%).

A **foglalkoztatottság** mutatói a Nyugati városrészben kedvezőtlenebbek, mint az egyébként sem túl kedvező városi átlag. Az aktív korúak 42,5%-a nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel, a városi átlag 41,2%. A foglalkoztatottak 52,9%-os aránya a 15-64 éves lakosságon belül szintén kedvezőtlenebb, mint a városi 54,1%-os átlag. A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya 44,8%, mely szintén kedvezőtlenebb, mint a városi 40,0%-os adat. A Nyugati városrészben a munkanélküliek aránya 15,2%, akik közül 7,3% tartósan, 360 napon túl munkanélküli.

A Nyugati városrészben a vezetékes víz egy utcában, a Szillé kert utcában hiányzik, áram, közvilágítás, szennyvízcsatorna, gáz és járda a városrészben mindenhol kiépített. A portmentes utak hiánya itt már több utcát érint, mint a Belvárosban. Összesen 22 utcában van ilyen téren hiányosság, amelyek a következők: Kereszt u., Bem tér, Bajza u., Báthory u., Agancs u., Hadik u., Tompa M. u., Keskeny u., Klapka u., Malom u., Mikszáth u., Batthyány u., Gyulai P. u., Temető u., Szillér u., Szillé kert u., Jászai M. u., Táncsics u., Juhász Gy. u., Kazinczy u., Szabolcska u. és Zrínyi u.

Az állami, igazgatási, hatósági, igazságszolgáltatási és rendészeti szolgáltatások az alábbiak szerint találhatóak a városrészben: Területi hatósági intézmény, Bíróság.

A városrész funkcióellátottságát tekintve jelentős a közszolgáltatási funkciók hiánya. Az alábbi közfunkciók érhetőek el a városrészben: Óvodák, Általános iskolák, Középiskola, Szakiskola (szakközép), Kollégium, Terek, Temető.

A városrészben orvosi ellátás és szociális szolgáltatások nem érhetőek el, valamint közösségi terek és kulturális intézmények sincsenek jelen.

A nyugati városrész rendelkezik távolsági buszmegállókkal, taxiállomással, valamint itt található a város vasútállomása is. A nyugati városrészben a városrész határát jelentő 47. sz. főút mentén van kiépített kerékpárút.

A Nyugati városrészben elsősorban a szolgáltatások, dominálnak. Jelentős a kereskedelmi tevékenység, amely főként kiskereskedelmi üzletek formájában van jelen ebben a városrészben. A vendéglátó ipari egységek száma alacsonynak mondható.

Völgyköz városrész

Kertvárosi jellegű, lakófunkciót betöltő terület, melynek egy része szlömösödött, kisebb része antiszegregációval érintett terület. A lakossági egy része pozíciójukat tekintve a városi lakosság átlagát reprezentálja, más részében a hh és hhh helyzetűek túlreprezentáltak.

A városrész **lakónépessége** csupán 6%-a a városénak. Alapvetően fiatalabb lakosság jellemzi, mint a város egészét, a fiatakorúak aránya 0,7%-kal, az aktív korúak aránya pedig 3,5%-kal magasabb, ugyanakkor az időskorúak aránya 4,3%-kal alacsonyabb, mint a városi átlag.

Az **iskolai végzettség** vonatkozásában a városrész mutatói kedvezően alakultak a 2001-es népszámláláshoz képest, azonban a városi átlaghoz képest jelentős a lemaradás. A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya a 2001-es adatokhoz (42,2%) képest javult 2011-re, de még így is 27,7%, ami jelentősen elmarad a város 14,4%-os átlagától. A felsőfokú végzettségük aránya is jelentős emelkedést mutat, 2001-ben 4,6% volt, 2011-ben már 7,4%, ami önmagában több, mint 60%-os javulást jelent, azonban a városi átlagnak (15,6%), így is csupán a 47%-át éri el.

A **lakásállomány** 2001 és 2011 között közel 7%-kal bővült, 2011-ben 374 lakás állt a városrészben. Jelentősen javult az itt található lakások komfortfokozata is, 2001-ben a lakások 24,9%-a volt alacsony komfort fokozatú, 2011-ben már csak a lakások 12,0%-ról volt ugyanez elmondható. 2011-ben a0 komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül a városrészben 11,2%, ami jelentősen meghaladja a város 7,5%-os átlagát. Az egyszobás lakások aránya a városrészben 5,7%, ami megegyezik a városi átlaggal (5,8%).

A **foglalkoztatottság** mutatói a Völgyköz városrészben is kedvezőtlenebbek, mint az egyébként sem túl kedvező városi átlag. Az aktív korúak 50,8%-a nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel, a városi átlag 41,2%. A foglalkoztatottak 45,1%-os aránya a 15-64 éves lakosságon belül szintén kedvezőtlenebb, mint a városi 54,1%-os átlag. A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya 40,2%, mely a városi 40,0%-os átlagával megegyező adat. A Völgyköz városrészben a munkanélküliek aránya 22,8%, akik közül 13,3% tartósan, 360 napon túl munkanélküli. Ezek a mutatók lényegesen rosszabb képet mutatnak, mint a városi átlag.

A Völgyközben a Belvároshoz hasonlóan, jó a közműellátottság, megtalálható a vezetékes víz és szennyvízcsatorna kiépítettség, az áram és a közvilágítás, a gáz és a járda kiépítés. Hiány jellemzően csak a pormentes utak tekintetében jelentkezett, mindösszesen 8 utcában Bem u., Csalogány u., Zöldfa u., Tóth Á. u., Batsányi u., Rózsa u., Nefelejcs u., Akácos u. Ez az arány igen rossznak mondható, hisz a Völgyközi városrészben összesen 10 utca található, amelyből 9 nem pormentes, csak útalappal rendelkezik.

A városrész funkcióellátottságát tekintve nagyon hiányos. Az állami, igazgatási, hatósági, igazságszolgáltatási és rendészeti szolgáltatások, illetve a humán közszolgáltatások is teljesen hiányoznak a városrészben.

A közösségi funkciók közül is csupán 2 tér és egy játszótér található meg itt.

A Völgyköz rendelkezik távolsági autóbusz megállóval és egy benzinkút is működik itt. Kiépített kerékpárút a Földei úton, valamint a városrész határán húzódó 47. sz. főút mentén van.

A városrész gazdasági funkciókkal is kevésbé ellátott, csupán három kiskereskedelmi üzlet és egy vendéglátó egység található, valamint egy benzinkút működik itt.

Északi terület városrész

Vegyes funkciójú terület. A 42. sz. főút két oldalán keletre a nevelési-oktatási intézményeknek helyet adó, parkos terület, nyugatra jellemzően gazdasági terület van. Mindkét területen megjelenik a lakófunkció is.

A városrész **lakónépessége** csupán 2%-a a városénak, 2011-ben 299 fő élt itt. Alapvetően fiatalabb lakosság jellemzi, mint a város egészét, a fiatalok aránya gyakorlatilag megegyezik a városi átlaggal, az aktív korúak aránya pedig 12,2%-kal magasabb, ugyanakkor az időskorúak aránya 12%-kal alacsonyabb, mint a városi átlag.

Az **iskolai végzettség** vonatkozásában a városrész mutatói kedvezően alakultak a 2001-es népszámláláshoz képest, azonban a városi átlaghoz képest jelentős a lemaradás. A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya a 2001-es adatokhoz (32,7%) képest javult 2011-re, de még így is 25,4%, ami jelentősen magasabb, mint a város 14,4%-os átlaga. A felsőfokú végzettségűek aránya is jelentős emelkedést mutat, 2001-ben 12,3% volt, 2011-ben már 21,9%, ami önmagában több, mint 78%-os javulást jelent, a városi átlagot (15,6%), is jelentősen meghaladja.

A **lakásállomány** 2001 és 2011 drasztikusan lecsökkent ebben a városrészben, 2011-ben 80 lakás állt a itt, 2001-ben még 158. A lakások számának csökkenésével párhuzamosan jelentősen javult az itt található lakások komfortfokozata, 2001-ben a lakások 15,2%-a volt alacsony komfort fokozatú, 2011-ben már csak a lakások 7,5%-ról volt ugyanez elmondható. 2011-ben a komfort

nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül a városrészben 5,0%, ami alacsonyabb, mint a város 7,5%-os átlaga. Az egyszobás lakások aránya a városrészben azonban 11,7%, ami több, mint kétszerese a városi átlagnak (5,8%).

A **foglalkoztatottság** mutatói az Északi területen is kedvezőtlenebbek, mint az egyébként sem túl kedvező városi átlag. Az aktív korúak 72,8%-a nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel, a városi átlag 41,2%. A foglalkoztatottak 27,7%-os aránya a 15-64 éves lakosságon belül szintén kedvezőtlenebb, mint a városi 54,1%-os átlag. A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya azonban kedvezőbb (34,4%), mint a városi 40,0%-os adat. Az Északi terület városrészben a munkanélküliek aránya 13,3%, akik közül 9,3% tartósan, 360 napon túl munkanélküli. A munkanélküliek aránya így picivel kedvezőbb, mint a városi átlag, a tartósan munkanélküliek aránya azonban rosszabb képet mutat a városi adathoz.

Az Északi területre sorolt mindkét utcában megtalálható minden közmű. Elérhető a vezetékes víz és a szennyvízcsatorna hálózat, az áram és a közvilágítás, a gáz, mindkét út pormentes és van járda is.

Ezen túlmenően az államigazgatási és a humán közszolgáltatások is szinte teljesen hiányoznak a területről, ami jelentősen csökkenti a lakóhelyként való értékét ennek a városrésznek, hiszen mindössze egy szakiskola és egy kollégium található meg a városrészben.

Sportolásra, rekreációra egy játszótér és egy rendezvénycsarnok ad lehetőséget az Északi városrészben, más közösségi funkció nem található meg itt.

A városrész közúton jól megközelíthető és távolsági buszmegálló is található itt. Vasútállomás és taxiállomás nincs ebben a városrészben. Kiepített kerékpárút a városrészt átszelő 47. sz. főút mentén van.

A városrész gazdasági funkciókkal is kevésbé ellátott, csupán két kiskereskedelmi üzlet és négy vendéglátó egység működik itt.

Hérnekkert - Herpály

Jellemzően lakófunkciójú terület, melyen a térségi szinten jelentős Gróf Tisza István Kórház és kisebb gazdasági egységek is elhelyezkednek. Jelentős az új beépítésre szánt területek nagysága, Gazdasági funkció erősíthető a 42.sz. főút mentén.

Hérnekkert – Herpály **lakónépessége** 12%-a a teljes városénak, 2011-ben 1819 fő élt itt. A lakók 62,4 százaléka aktív korú, amely a 2001-es 63%-hoz képest minimális csökkenést mutat. 2001-hez képest (15,0%) a 0-14-éves korosztály arányának változása sem jelentős (13,9%), és a 60 év felettiek aránya sem változott drasztikusan, 22,0%-ról 23,7%-ra nőtt. A városrész kedvezőtlen korstruktúrája megfelel a város egészében tapasztalható változásnak, valamint az országos trendeknek.

Az **iskolai végzettség** vonatkozásában a városrész mutatói kedvezően alakultak a 2001-es népszámláláshoz képest. „Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül” mutató értelmében a városban jelentősen javult az aktív korúak között az iskolai végzettségek szintje, a 2001-es 28,7%-hoz képest 2011-ben már csak 16,8%. Ezen túlmenően a felsőfokú végzettségűek aránya is javulást mutat a városrészben, de kisebb mértékben emelkedett, 15,0%-ról 17,1%-ra nőtt.

A **lakásállomány** 10 év alatt jelentősen bővült, (690-ről 763-ra), emellett jelentősen javult a városrész lakásainak komfortfokozata, jelentősen, csaknem felére lecsökkent az alacsony komfort fokozatú lakások aránya (21,3%-ról 11,5%-ra csökkent). 2011-ben a belvárosban a komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül 10%-os, ami a városi átlaghoz (7,5%) képest kedvezőtlenebb képet mutat. Az egyszobás lakások aránya 8,1%, ami a város 5,8%-os átlagához képest szintén kedvezőtlenebb.

A foglalkoztatottság mutatói Hénekkert – Herpály városrészben kissé kedvezőtlenebbek, mint az egyébként is kedvezőtlen városi átlag. Az aktív korúak 44,6%-a nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel, a városi átlag 41,2%. A foglalkoztatottak 50,9%-os aránya a 15-64 éves lakosságon belül szintén kedvezőtlenebb, mint a városi 54,1%-os átlag. A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya 41,4%, mely kicsit rosszabb érték, mint a városi 40,0%-os adat. Hénekkert – Herpály városrészben a munkanélküliek aránya 15,7%, akik közül 8,6% tartósan, 360 napon túl munkanélküli. Ezek a mutatók kissé rosszabb értéket mutatnak, mint a városra vonatkozó 14,0%-os munkanélküliség, melyből 7,3% tartós munkanélküli.

A Hénekkert - Herpály városrészben fedezhető fel a legtöbb hiányosság közmű kiépítettség területén. Megtalálható a városrészben a vezetékes víz, a szennyvízcsatorna hálózat, az áram hálózat is, azonban több utcában hiányzik a közvilágítás, számszerűen 4-ben (Péterszegi u., Lőtér u., Hénekkert u., Hargita u.) így ezt a funkciót a városrész lakossága kénytelen mellőzni. Szintén kiépített a vezetékes gáz és a járda, viszont a pormentes utak hiánya jelentős, számszakilag 24 utcában (Kiss J. u., Kinizsi u., Nádasdy u., Thököly u., Hold u., Nap u., Barcsay u., Érmellék u., Lőtér u., Hénekkert u., Huszár M. u., Hargita u., Tárogató u., Kisfaludy u., Maros u., Mikes K. u., Munkácsy u., Szemere u., Bihari u., Sinka u., Salamon u., Lenkei u., Színyei u., Semmelweis u.) jelent ez hiányt a városrészben.

Az állami, igazgatási, hatósági, igazságszolgáltatási és rendészeti szolgáltatások az előző városrészekhez hasonlóan ebben a városrészben is hiányoznak.

A humán közszolgáltatási rendszer az egészségügyi, kulturális, oktatási, hitéleti és egyéb társadalmi, közösségi szolgáltatási téren az alábbi lehetőségeket kínálja a városrészben: Gyermek háziorvosi rendelő, Gyógyszertár, Kórház, Járóbeteg szakellátás, Felnőtt fogászati rendelő, Egészségügyi szolgálat, Gyermekgyógyász szolgálat, Pszichiátriai gondozó, RTG ernyőképszűrő állomás, Tüdőgondozó intézet, Bölcsőde, Óvodák, Egyéb oktatási intézmény, Sportpálya, Tér.

A városrész közlekedési funkciói hiányosak, nincs távolsági buszmegálló, és vasútállomás sem. A városrész rendelkezik taxiállomással. Kiépített kerékpárút a városrész határán húzódó 47. sz. főút mentén van.

A gazdasági funkciókat tekintve Hénekkert-Herpály városrész gazdagabb, mint az előzőekben elemzett városrészek. A legjellemzőbb gazdasági tevékenységek az alábbiak a Belvárosban: Kiskereskedelmi üzletek, Bankok, Panzió, Vendéglátó egységek.

Lipót – Gacsa –
Jegyzőker - Oláhváros

Jellemzően lakófunkciójú terület, melyen az előregedő lakóingatlanok és az új beépítésű területek legmodernebb lakóépületei egyaránt jellemzőek. A terület belvárosi és Nyugati városrészi határvonalán jellemzőek a kereskedelmi és szolgáltató egységek, melyek a település lakosain túl a térségből jövő keresletre is számíthatnak. Jelentős új beépítésre szánt területekkel rendelkezik.

Lipót – Gacsa – Jegyzőker - Oláhváros **lakónépessége** 20%-a a teljes városának, 2011-ben 1278 fő élt itt. A lakók 59,5 százaléka aktív korú, amely a 2001-es 63%-hoz képest kismértékű csökkenést mutat. 2001-hez képest (17,0%) a 0-14-éves korosztály arányának változása jelentős csökkenést mutat (12,7%), miközben a 60 év feletti aránya 20%-ról 27,8%-ra nőtt. A városrész kedvezőtlen, előregedő korstruktúrája megfelel a város egészében tapasztalható változásnak, valamint az országos trendeknek.

Az **iskolai végzettség** vonatkozásában a városrész mutatói kedvezően alakultak a 2001-es népszámláláshoz képest. A „Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül” mutató értelmében a városban jelentősen javult az aktív korúak között az iskolai végzettségek szintje, a 2001-es 21,6%-hoz képest kiugróan nagy a csökkenés, 2011-ben már csak 8,6%. Ezen túlmenően a felsőfokú végzettségűek aránya is jelentős javulást mutat a városrészben, 9,7%-ról 17,8%-ra nőtt.

A **lakásállomány** 10 év alatt jelentősen bővült, (1115-ről 1278-ra), emellett jelentősen javult a városrész lakásainak komfortfokozata, jelentősen lecsökkent az alacsony komfort fokozatú lakások aránya (17,0%-ról 6,7%-ra csökkent). 2011-ben a belvárosban a komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül csupán 4,8%-os, ami a városi átlaghoz (7,5%) képest kedvezőbb képet mutat. Az egyszobás lakások aránya 4,2%, ami a város 5,8%-os átlagához képest szintén kedvezőbb.

A **foglalkoztatottság** mutatói Lipót – Gacsa – Jegyzőkeret – Oláhváros városrészben kedvezőbbek, mint a városi átlag, összességében azonban kedvezőtlen a városrész helyzete is. Az aktív korúak 36,9%-a nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel, a városi átlag 41,2%. A foglalkoztatottak 57,2%-os aránya a 15-64 éves lakosságon belül szintén kedvezőbb, mint a városi 54,1%-os átlag. A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya 39,6%, mely lényegében megegyezik a város 40,0%-os átlagával. A városrészben a munkanélküliek aránya 11,6%, akik közül 5,8% tartósan, 360 napon túl munkanélküli. Ezek a mutatók kedvezőbbek, mint a városra vonatkozó 14,0%-os munkanélküliség, melyből 7,3% tartós munkanélküli.

A Lipót – Gacsa – Jegyzőkeret - Oláhváros városrészben már valamiképp jobb a helyzet, mint az előzőben. Ebben a városrészben megtalálható a vezetékes víz és a szennyvízcsatorna hálózat is csak egy utcában (Berzsényi u.) nem került kiépítésre. A vezetékes gázhálózat és járdák szintén minden utcában megtalálhatók. A pormentes utak hiánya jellemzi e városrészt is, 17 utcában (Balassi u., Benczúr Gy. u. Vécsey u., Szökő u., Köztársaság u., Katona J. u., Bánk bán u., Egressi B. u., Nyárfa u., Bethlen G. u., Vajda J. u., Hajdú u., Nagyvárad u., Botond u., Belsőmajor u., Diófa u., Berzsényi u.) hiányozik a szilárd útburkolat.

Az állami, igazgatási, hatósági, igazságszolgáltatási és rendészeti szolgáltatások a Lipót – Gacsa – Jegyzőkeret - Oláhváros városrészben teljesen hiányoznak.

A humán közszolgáltatási rendszer is hiányos, a kulturális, oktatási, hitéleti és egyéb társadalmi, közösségi szolgáltatások terén az alábbi lehetőségek érhetők el: Óvoda, Sportpálya, sporttelep, Játsszótér.

A közlekedési funkciók szintén hiányosak. Közúton jól megközelíthető a városrész, de nincs távolsági autóbusz megálló, vasútállomás és taxiállomás sem, azonban több kiépített kerékpárút is elérhető a városrészben, a 47. sz. főút Dózsa György úti szakaszán, mely a városrész határán húzódik, illetve a Kádár vitéz, a Széchenyi és a Vágóhid utcákban.

A Lipót – Gacsa – Jegyzőkeret - Oláhváros városrészben a gazdasági funkciók is hiányosak, csupán az alábbi gazdasági szolgáltatások érhetők el itt: Kiskereskedelmi üzletek, Panzió, Vendéglátó egységek.

Ipari terület

Jellemzően gazdasági funkciót betöltő terület, melyet a kisebb vállalkozások jelenléte jellemez. A városrésznek minden adottsága megvan a nagyobb ipari vagy logisztikai fejlesztések végrehajtására.

Az Ipari terület alacsony, néhány fős lakosság száma miatt 1-2 fő adata jelentősen meghatározhatja a városrész mutatóit. A városrész **lakónépessége** 0,03%-a a teljes városénak, a 2011-es népszámlálás idején csupán 5 fő élt a városrészben (2001-ben még 9 fő). A lakók 80,0 százaléka aktív korú, és 20%-a idős korú. Fiatalkorú nem élt a városrészben 2011-ben.

Az **iskolai végzettség** vonatkozásában a városrész mutatói romlottak a 2001-es népszámláláshoz képest. A „Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül” mutató a 2001-es 0,0%-hoz képest 2011-ben már 50,0%. Ez a változás a képzetlenebb lakosság elköltözésével magyarázható. Ezzel párhuzamosan a felsőfokú végzettségűek aránya is javulást mutat a városrészben, 0,0%-ról 33,3%-ra nőtt.

A **lakásállomány** 10 év alatt nem változott, ugyanúgy 3 lakás állt a városrészben 2011-ben, mint 2001-ben, azonban a városrész lakásainak komfortfokozata romlott (0,0%-ról 33,3%-ra nőtt). 2011-ben a városrészben a komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül 50,0%-os, ami a városi átlaghoz (7,5%) képest jelentősen kedvezőtlenebb képet mutat. Az egyszobás lakások aránya szintén 50,0%.

A **foglalkoztatottság** mutatói az Ipari területen összességében vegyes képet mutatnak, bizonyos mutatók kedvezőbbek, más mutatók kedvezőtlenebbek, mint a város többi részében. Az aktív korúak 50,0%-a nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel, a városi átlag 41,2%. A foglalkoztatottak 40,0%-os aránya a 15-64 éves lakosságon belül szintén kedvezőtlenebb, mint a városi 54,1%-os átlag. A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya 50,0%, mely szintén rosszabb a városi 40,0%-os átlagnál. A munkanélküliségi adatok azonban jóval kedvezőbbek, az Ipari területen a munkanélküliek aránya és a tartósan, 360 napon túl munkanélküliek aránya is 0,0%, tehát a településrészen nincs munkanélküliség.

Az Ipari terület városrészben minden közmű kiépített, minden infrastrukturális ellátás megtalálható. Van vezetékes ivóvíz, szennyvízcsatorna hálózat, áram és közvilágítás, gáz és járda, továbbá a városrész minden útja pormentes. Ez a városrész a legfejlettebb az infrastruktúra-kiépítettség szempontjából.

Az állami, igazgatási, hatósági, igazságszolgáltatási és rendészeti funkciók teljesen hiányoznak ebben az alapvetően ipari termelésre berendezkedett városrészben, a humán közszolgáltatások közül is csak a város egyetlen mentőállomása található meg itt.

A városrész funkciójának megfelelően a közösségi funkciók is teljesen hiányoznak.

A közlekedési funkciók szintén hiányosak: nincs távolsági autóbussz megálló, taxiállomás és vasútállomás sem. Több kiépített kerékpárút is elérhető a városrészben, a 47. sz. főút Dózsa György úti szakaszán, mely a városrész határán húzódik, illetve a Kádár vitéz és a Széchenyi utcákban.

A Városközpont mellett az Ipari terület városrész Berettyóújfalu gazdaságának központja. A funkciójából adódóan az alábbi gazdasági tevékenységek találhatóak meg a városrészben: Kiskereskedelmi üzletek, Bankok, **Ipari park**, Vendéglátó egységek.

Berettyószentmárton

Zömében falusias jellegű, családi házas beépítésű lakóterület, vegyes terület felhasználással. A terület külső elérhetősége kitűnő, tömegközlekedési kapcsolatai a területét kettészelő 47. sz. főútnak köszönhetően jók.

A városrész önálló település volt 1979-ig, majd Berettyóújfaluhoz csatlakozva a 80-as években dinamikus fejlődésnek indult, a kedvezőbb ingatlanárak miatt a történelmi Berettyóújfalu város alvóvárosi funkcióját kezdte betölteni. Ezért több jellemző részre is osztható.

A morotvai részt a tudatos településfejlesztés rajzolata jellemzi, szellős, széles utcáival és tág életteret nyújtó telekfelosztásával. A főút mellett elnyúló központi városrész igazgatási-, szolgáltatási-, gazdasági funkciókat egyaránt ellát. Tóhátí része szlömösödő, kis részben szegregálódó terület.

Berettyószentmárton **lakónépessége** 17%-a a teljes városának, 2011-ben 2549 fő élt itt. A lakók 67,5 százaléka aktív korú, amely a 2001-es 67,0%-hoz képest minimális növekedést mutat. 2001-hez képest (20,0%) a 0-14 éves korosztály arányának változása jelentős csökkenést mutat (13,5%), miközben a 60 év felettiek aránya 13,0%-ról 18,9%-ra nőtt. Tíz év leforgása alatt a városrész lakossága jelentősen megöregedett.

Az **iskolai végzettség** vonatkozásában a városrész mutatói kedvezően alakultak a 2001-es népszámláláshoz képest. A „Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül” mutató értelmében a városban jelentősen javult az aktív korúak között az iskolai végzettségek szintje, a 2001-es 28,5%-hoz képest 2011-ben már csak 16,5%. Ezen túlmenően a felsőfokú végzettségűek aránya is jelentős javulást mutat a városrészben, 8,6%-ról 13,3%-ra nőtt.

A **lakásállomány** 10 év alatt kis mértékben bővült, (947-ről 1010-re), emellett jelentősen javult a városrész lakásainak komfortfokozata, jelentősen lecsökkent az alacsony komfort fokozatú lakások aránya (23,1%-ról 9,9%-ra csökkent). 2011-ben Berettyószentmártonban a komfort nélküli, félkomfortos és szükségülakások aránya a lakott lakásokon belül 7,7%-os, ami a városi átlaggal (7,5%) lényegében megegyezik. Az egyszobás lakások aránya 7,8%, ami a város 5,8%-os átlagához képest kedvezőtlenebb.

A **foglalkoztatottság** mutatói a Berettyószentmártonban nagyjából ugyanazt a képet mutatják, mint a városi átlag, összességében azonban kedvezőtlen a városrész helyzete is. Az aktív korúak 42,9%-a nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel, a városi átlag 41,2%. A foglalkoztatottak 52,8%-os aránya a 15-64 éves lakosságon belül szintén kissé elmarad a városi 54,1%-os átlagtól. A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya 39,3%, mely megegyezik a városi 40,0%-os adattal. Berettyószentmártonban a munkanélküliek aránya 14,8%, akik közül 8,0% tartósan, 360 napon túl munkanélküli. Ezek a mutatók kis mértékben kedvezőtlenebbek, mint a városra vonatkozó 14,0%-os munkanélküliség, melyből 7,3% tartós munkanélküli.

A Berettyószentmártoni városrészben megtalálhatók a vezetékes ivóvíz és kiépült a szennyvízcsatorna-hálózat is. Rendelkezésre áll az elektromos áram és a közvilágítás, van kiépített gázhálózat és járda a területen. A többi városrészhez hasonlóan a portmentes utak hiányoznak helyenként ebben a városrészben is. Ez a hiányosság Berettyószentmártonban 23 utcát érint (Hullám u., Csónak u., Ladik u., Halász u., Makó u., Madarász u., Csikász u., Révész u., Vadász u., Ölyvös u., Irinyi u., Tinódi u., Sport u., Blaha L. u., Rozgonyi u., Alkotmány u., Déryné u., Temesvári u., Bócsi u., Kosztolányi u., Határ u., Arasz u., Hajnal u.), ezek az utak csak útalappal rendelkeznek.

Berettyószentmárton települési alközponti funkciójának ellenére az állami, igazgatási, hatósági, igazságszolgáltatási és rendészeti szolgáltatások teljesen hiányoznak a városrészben, a humán közszolgáltatási rendszer azonban fejlettebb, az egészségügyi, kulturális, oktatási, hitéleti és egyéb társadalmi, közösségi szolgáltatásai közül az alábbiak találhatóak meg a városrészben: Felnőtt háziorvosi rendelő, Gyógyszertár, Idősek klubja (nappali ellátás), Állatorvos, Óvoda, Általános iskola, Könyvtár, Szabadidőközpont/-csarnok, sportcsarnok, Sportpálya, sporttelep, Terek, Játsszótér, Temető, Posta.

A közlekedési funkciók némiképp hiányosnak tekinthetők. A városrészben található távolsági autóbussz megálló, és közúton is jól megközelíthető a városrész, és a város három benzinkútja közül kettő itt működik. Nincs azonban vasútállomás és taxiállomás sem. Kiépített kerékpárút a városrészt ketté szelő 47. sz. főút mentén található, a Dózsa György és a Puskin utcákon.

Berettyószentmártonban a gazdasági funkciók alapvetően az itt élő lakosság ellátására korlátozódnak, az alábbi szolgáltatások érhetőek el a városrészben: Kiskereskedelmi üzletek, Vendéglátó egységek.

A város belterületi határát körülölelő terület elsősorban ipari- és mezőgazdasági tevékenység végzésére alkalmas. Az ipar szerepe egyelőre jelentéktelen a városban, a területek hagyományosan mezőgazdasági hasznosításúak.

Külterület

A Külterület **lakónépessége** 0,4%-a a teljes városénak, 2011-ben 68 fő élt itt. A lakók 63,2 százaléka aktív korú, amely a 2001-es 64%-hoz képest minimális csökkenést mutat. 2001-hez képest (17,0%) a 0-14-éves korosztály arányának változása nem jelentős (14,7%), miközben a 60 év felettiek aránya 19%-ról 22,1%-ra nőtt. A Külterület kedvezőtlen korstruktúrája megfelel a város egészében tapasztalható változásnak, valamint az országos trendeknek.

Az **iskolai végzettség** vonatkozásában a városrész mutatói kedvező irányba alakultak a 2001-es népszámláláshoz képest, azonban még mindig nagyon rosszak az értékek. A „Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül” mutató értelmében a városban jelentősen javult az aktív korúak között az iskolai végzettségek szintje, a 2001-es 58,7%-hoz képest 2011-ben már 46,5%. Eközben a felsőfokú végzettségűek aránya nem változott, a külterületen senki nem rendelkezett felsőfokú végzettséggel 2001-ben és 2011-ben sem.

A **lakásállomány** 10 év alatt jelentősen bővült, (29-ről 52-re), emellett jelentősen javult a városrész lakásainak komfortfokozata, miközben ez a város egyetlen városrésze, ahol nem csökkent, hanem nőtt az alacsony komfort fokozatú lakások aránya (51,7%-ról 65,4%-ra nőtt). 2011-ben a Külterületen a komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül nagyon magas, 60,5%-os, ami a városi átlaghoz (7,5%) képest is kiugróan rossz képet mutat. Az egyszobás lakások aránya 52,6%, ami szintén kedvezőtlen érték.

A **foglalkoztatottság** mutatói a Külterületen kedvezőtlenebbek, mint az egyébként is kedvezőtlen városi átlag. Az aktív korúak 51,2%-a nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel, a városi átlag 41,2%. A foglalkoztatottak 45,8%-os aránya a 15-64 éves lakosságon belül kedvezőbb, mint a városi 54,1%-os átlag. A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya 59,0%, mely kedvezőtlenebb, mint a városi 40,0%-os adat. A Külterületen a munkanélküliek aránya kiugróan magas, 31,3%, akik közül 9,4% tartósan, 360 napon túl munkanélküli. Ezek a mutatók sokkal rosszabb képet festenek, mint a városra vonatkozó 14,0%-os munkanélküliség, melyből 7,3% tartós munkanélküli.

A külterület nem rendelkezik semmilyen belterületi funkcióval, így az állami, igazgatási, hatósági, igazságszolgáltatási és rendészeti szolgáltatások, a humán közszolgáltatások és a közösségi funkciók is hiányoznak itt.

A külterületen található a város mezőgazdasági területeinek túlnyomó része, amelyek az országos átlagtól jobb termőhelyi adottságúak.

A Külterületen, a 42. nemzetközi főútvonal mentén található Berettyóújfalu legjellemzőbb építészeti emléke, jelképe az árpád kori templomrom. Jelenleg a torony veszélyes, belső látogatása nem lehetséges. A Csonkatorony környezetének rendezésével, megfelelő infrastruktúra kiépítésével, maradványainak felújításával, megóvásával hozzájárul a térség turisztikai vonzerejének növeléséhez. A helyszín alkalmassá válik egyedi turisztikai attrakciók megvalósítására.

A régi szeméttelép és a volt laktanya területe (külterületek) olyan tájsebek voltak, melyek régóta megoldásra várnak. A szeméttelép rekultivációja 2014-ban befejeződött. A laktanya területének egy részét értékesítette az önkormányzat, a másik részén pedig a kármentesítés pályázati forrás segítségével megvalósult. Ezzel a kiemelkedő környezetvédelmi kockázatot jelentő problémákat sikeresen megoldotta a város.

2. táblázat: Városrészek funkciói

Városrészek	Ipari, Iparisztikai	Kereskedelmi	Mező- gazdasági	Zöldfelületi, környezeti	Turisztikai, rekreációs	Közlekedési, távközlési	Közösségi	Közigazgatási	Humán szolgáltatási	Lakó	Város(rész) központi
	Funkciók										
Belváros											
Nyugati városrész											
Völgyköz											
Északi terület											
Hémekest- Herpály											
Lipót-Gacsa- Jegyzőkert- Oláhváros											
Ipari terület											
Berettyószent márton											
Külterület											

 domináns funkció
 kiegészítő funkció

3 Középtávú célok és azok összefüggései

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia (a továbbiakban: ITS) elérendő (középtávú) céljait erőteljesen befolyásolják az Európa 2020 stratégiából levezethető fejlesztési irányok: a kohéziós politika 11 tematikus célja és az egyes támogatási alapok (ERFA, ESZA, Kohéziós Alap) ezen célokhoz illeszkedő ún. beruházási prioritásai, másrészt Hajdú-Bihar Megyei területfejlesztési Konceptió és Program célrendszere. Mivel várhatóan az EU támogatások továbbra is kiemelt – ha nem is kizárólagos - szerepet játszanak majd Berettyóújfalu fejlődésében az elkövetkező 7-8 évben, e beruházási prioritások és a városi célok egymáshoz illesztése fontos eleme jelen stratégiai tervezési folyamatnak.

Berettyóújfalu Város Településfejlesztési Konceptióját 2003. április 24-én fogadta el az önkormányzat képviselőtestülete 133/2003. (IV.24) számú határozatával, mely dokumentum tömören fogalmazza meg a különböző fejlesztési irányvonalakat, ugyanakkor megfelelő iránymutatást adott a település fejlődéséhez.

Berettyóújfalu Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája 2008-an készült el. A két dokumentum stratégiai kérdéseket illetően összhangban van, de a fejlesztési koncepció csak addig terjedt, hogy felhívta a figyelmet azokra a területekre, melyek a város szempontjából problémásak. A cselekvési stratégiákkal azonban adós maradt, melyet 2008-ban az IVS pótol.

A Konceptió célrendszere a körülmények készítése óta eltelt időszakban való változásainak ellenére alapvetően megfeleltethető a város mai helyzetére is, így a Stratégia célrendszerének jó alapját képezheti, abban kisebb pontosítások azonban indokoltak. Figyelembe vettük továbbá a 2008-ban elfogadott Integrált Városfejlesztési Stratégia célrendszerét, mely alapvetően összhangban van a Konceptió célrendszerével.

Az ITS célrendszere tehát a Településfejlesztési Konceptióban és az IVS-ben meghatározott célok mentén, azoknak a Megalapozó Dokumentum megállapításai, Berettyóújfalu Város 2014-2019-es időszakra vonatkozó Gazdasági Programja, valamint a stratégia kidolgozása során lezajlott partnerségi folyamat inputjai alapján való pontosításával, aktualizálásával lett kialakítva.

A Településfejlesztési Konceptió és az IVS célrendszerének értékelése

A korábbi IVS célrendszere és a 2003-ban elkészült Településfejlesztési Konceptióban leírt problémák felvetése napjainkban is helytálló, azon belül csak hangsúlybeli és szerkezeti módosítások, kiegészítések szükségesek egyrészt a 2014-2020-as támogatási időszak EU-s célkitűzéseihez, forráslehetőségeihez, a megyei programozásban elkészült dokumentumokhoz, másrészt a város részéről időközben megfogalmazódó újabb fejlesztési elképzelésekhez igazodóan.

A célrendszer aktualitását jelzi, hogy a 2008 óta eltelt időszakban Berettyóújfalu városa a tervdokumentumokban megfogalmazott célok eléréséhez nem tudott nagymértékben közeledni.

A lentebb bemutatott részben megváltozott körülmények természetesen nem indokolják a település korábban megfogalmazott céljainak gyökeres átformálását, amelyek ma is érvényesek és reálisak. Azt azonban fontos szem előtt tartani, hogy a jelen ITS-ben megfogalmazott célok egyik fontos eleme kell, hogy legyen annak megítélése, hogy azok reális elérhetőségét hogyan befolyásolja a megváltozott külső feltételek rendszere, melyek az alábbi területre terjednek ki:

- az önkormányzatoknak megváltoztak a működési körülményei, elsődlegesen a humán közszolgáltatások rendszerének alapvető átalakulása és a megváltozott önkormányzati feladatokból adódó városfejlesztési lehetőségek, illetve kihívások miatt, valamint

- a Kormány egyértelmű elkötelezettsége arra nézve, hogy alapvetően a gazdaságfejlesztést állítja a 2014-2020-as Európai Unió fejlesztések fókuszába.

3.1 Jövőkép

A jövőkép pozicionálja a várost a régióban, illetve vonzáskörzetében, meghatározza a társadalmi gazdasági és épített környezeti domináns folyamatokat és állapotot. A jövőkép hosszabb időtávra, 2030-ig kiterjedően kerül rögzítésre.

A komplex fejlesztések megvalósulása kapcsán a település jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetre, valamint a térségi szerepkörére vonatkozóan az alábbiak szerint került megfogalmazásra:

Berettyóújfalu Város Jövőképe

„A Bihari térség központi funkcióját ellátó Berettyóújfalu kiaknázva az országhatár közelségéből eredő előnyöket első városi funkciót tölt be, a helyi gazdaságra építve, fejlett oktatásával, egészségügyi ellátórendszerével, humán- és szabadidős szolgáltatási palettájával járasszékhelyeként a térség valódi központjává fejlődik.

A fejlődés eredményeként munkahelyek teremődnek, melynek következtében ismét pozitív demográfiai folyamatok indulnak meg, illetve egy vonzó, modern és fenntartható kisváros alakul ki. Megtartó képessége, vonzása és visszavonzása erős. Erős középréteggel rendelkezik. Tudásbázisa egyre szélesedik, és a gazdaságot szolgálja. Biztonságos város, megtartja békés, kisvárosias jellegét.”

Berettyóújfalu középtávú fejlesztési céljai összhangban vannak a város jövőképével, az Integrált Településfejlesztési Stratégia (ITS) és egyben a város fejlesztésének **átfogó célja** a jövőkép rövid, középtávú értékválasztáson alapuló megfogalmazása.

ÁTFOGÓ FEJLESZTÉSI CÉL

Berettyóújfalu „Egészséges város” mind természeti- és épített környezetében, mind lakosai, mind közösségei tekintetében.

Berettyóújfalu vonzó város, mely kellemes lakóhelyet, ösztönző gazdasági környezetet teremt polgárainak, utat nyitva az új kezdeményezéseknek.

A város népességmegtartó képességében a munkahelyek számán és minőségén kívül ugyanilyen fontos szerepet játszik a városi környezet minősége, a közszolgáltatások elérhetősége, a lakosság életminősége is. A város célja az általa nyújtott közszolgáltatások minőségének, elérhetőségének javítása, a városi infrastruktúra (közúthálózat, zöldfelületek, épített környezet), közműhálózat megújítása, valamint a lakosok számára elérhető kulturális, rekreációs szolgáltatások bővítése, a meglévő szolgáltatások minőségének javítása. Emellett fontos a városban elérhető, a munkaerő piaci igényekhez igazodó képzési szolgáltatások bővítése, színvonalának emelése, megalapozva ezzel a város gazdaságának fejlesztését is. A városi közösség erősítése, a leszakadó, vagy leszakadással fenyegetett területek kiemelt figyelemmel való fejlesztése szintén fontos cél a város egészségének lakóinak életminősége szempontjából is.

Berettyóújfalu város alapvető célja a foglalkoztatás, a városban működő vállalkozások számának növelése. Ennek egyik iránya a meglévő ipari hagyományokra, a nagy kiterjedésű potenciális fejlesztési területekre, valamint a környező területek jó minőségű talajára épülő mezőgazdaságra alapozott feldolgozóipar fejlesztése.

3.2 A stratégiai fejlesztési célok meghatározása

Berettyóújfalu város 2015-2020 között elérendő középtávú stratégiai céljai egyrészt a városi szintű tematikus célokat, másrészt a városrészi szintű területi célokat foglalják magukban.

Jelen fejezet célja a **középtávú városi célok** részletes meghatározása. Berettyóújfalu vonatkozásában kétféle cél kerül meghatározásra:

- **Városi szintű tematikus célok**, amely tematikus jelleggel megfogalmazott, de nem szükségszerűen egy-egy ágazatra korlátozódó érvényességű célok, melyek a város egészére vonatkoznak. A középtávú városi célok integrált jellegű célok, olyanok, melyek eléréséhez több tematikus/ágazati jellegű tevékenység koordinált végrehajtása szükséges.
E célok kialakításánál fontos szempont volt, hogy az ITS nem kizárólag Berettyóújfalu város önkormányzata, hanem a város egészének tervezési alapidokumentuma. Ebből kifolyólag tartalmazza azokat a célokat is, amelyek megvalósításáért a városi önkormányzat csak közvetve vagy részben felelős, hiszen azokat állami, magán, non-profit szereplők valósítják majd meg.
- **Városrészi szintű területi célok**, amelyek Berettyóújfalu 8 városrészére javasoltak. E célok a Településfejlesztési Konceptióban nem szerepeltek, így azok meghatározása jelen fejezet részét képezi.

3.2.1 Városi szintű középtávú tematikus célok

A városrészekre vonatkozó középtávú területi célok a Megalapozó vizsgálat részletes és friss adatokra épülő városrészi helyzetfeltárása és helyzetelemzése alapján kerültek megfogalmazásra.

Az átfogó célok megvalósulásához az alábbi, 7-8 évre szóló középtávú célok járulnak hozzá, amelyek ágazati bontásban kerülnek meghatározásra:

- T1: A versenyképes gazdaság feltételeinek megteremtése
- T2: A járásközponti szerepkör megerősítése
- T3: A helyiek életminőségének, életkörülményeinek javítása
- T4: Fenntartható városfejlesztés
- T5: A tudásalapú társadalom fejlesztése
- T6: A térség egészségcentrumának fejlesztése

T1: A versenyképes gazdaság feltételeinek megteremtése

Berettyóújfalu legyen erős helyi gazdasággal rendelkező - mezőgazdasági, ipari potenciálját minél inkább kiaknázó - város, logisztikai központ, mely a tudás alapú gazdaság erősítésére törekszik és pozitív hatással van a járás gazdasági életére is.

Berettyóújfalu gazdaságának dinamizálása és diverzifikálása érdekében szükséges, hogy a helyi vállalkozások munkahelymegtartó ereje rövid távon megerősödjön, versenyképessége pedig hosszabb távon javuljon. Ez az alapja a foglalkoztatási szint növelésének, valamint ez biztosítja a lakosság gazdasági aktivitásának emelését, a megfelelő életszínvonal kialakítását. A település gazdasági potenciáljának növelése a Berettyóújfalu járás és Hajdú-Bihar megye szempontjából is kiemelkedően fontos. Ennek érdekében az önkormányzatnak intenzív befektetés-ösztönzést kell folytatnia, továbbá javítania kell az újonnan betelepülő vállalkozások fogadásának feltételeit. Ilyen beavatkozások lehetnek pl.: az Ipari terület szabadon hasznosítható területeinek alpinfrastruktúrával való ellátása, valamint egy innovációs és logisztikai központ kialakítása.

A település gazdaságában a helyi kis- és középvállalkozók is jelentős szerepet játszanak, amelyek jelentős része a belvárosban tömörül. Az önkormányzatnak biztosítani kell számukra a megfelelő vállalkozói környezetet, többek között magas színvonalú infrastruktúra kialakításával, tanácsadással, együttműködések ösztönzésével.

Berettyóújfalu legyen olyan város, melynek gazdasága mindenkor kihasználja tradíciójából és térségi helyzetéből adódó lehetőségeket, a meglévő és fejlesztendő területi és infrastruktúra adottságokat, a rendelkezésre álló humán erőforrásokat.

A térséggel együttműködő olyan helyi gazdaságra van szükség, amelynek különböző méretű egységei egyaránt képesek alkalmazkodni a változó piaci, gazdasági és környezeti követelményekhez, ahol jó befektetni.

A tematikus célt kiszolgáló fejlesztési területek:

- Piacgazdasági értelemben teljes foglalkoztatást eredményező fejlett technikai színvonalat, magasabb szakértelmet igénylő és magasabb átlagkeresetet biztosító környezetbarát gazdaság létrehozása;
- Gazdaságfejlesztési koordináció, a mikro-regionális vállalkozások és az oktatási intézmények együttműködésének kialakítása, formalizálása;
- Megfelelő feltételek az értelmiség letelepítéséhez és megtartásához;
- Az agrár-innováció iparra épülésének támogatása;
- Új gazdasági területek kijelölése és infrastrukturális előkészítése;
- A meglévő és fejlődő vállalkozások működési feltételeinek javítása, az EU követelményekhez való alkalmazkodáshoz szükséges fejlesztések elősegítése a támogatási források felhasználásával;
- A táji, természeti és morfológiai szempontból érzékeny, mezőgazdasági hasznosítású területeken a tájfenntartó gazdálkodás kialakítása;
- A táji, természeti adottságokban illetve a helyi hagyományokban rejlő lehetőségek kihasználása az idegenforgalom, a turizmus fejlesztése érdekében (külterületi tájfejlesztő programok, kerékpáros turizmus, Csonka torony idegenforgalmi fejlesztése, stb.);
- A megközelíthetőség javítása érdekében biztosítani kell az M4 valamint M47 gyorsforgalmi utak és csomópontjaik területét;
- A várostest és az országos úthálózat kapcsolatának javítása a gyűjtőút hálózat fejlesztésével az „Észak-alföldi régió déli kapuvárosa” szerepkör felvállalásával biztosítani kell az új települési funkciók területigényét. Ezek elsősorban a logisztikai és az információs, igazgatási központ, valamint a gazdasági-kereskedelmi központ funkciók;

- A gazdasági szféra részéről érkező innovatív ötletek maximális támogatásával elő kell segíteni az alternatív energia hasznosítására épülő új iparágak meghonosodását;
- Vállalkozóbarát önkormányzat (kedvezmények - adóban, területek rendelkezésre bocsátásában -, jó szakmai kapcsolat a vállalkozások és adóügyi dolgozók között);
- Hatékony városmarketing tevékenység kifejtése.

T2: A járásközponti szerepkör megerősítése

Berettyóújfalu legyen a járás valódi központja, élenjáró a vendégforgalom, a konferencia-, gyógy- és termálturizmus, a vendéglátás, a szolgáltatások, a termelés és a kereskedelem területén.

2013. január elsejével a közigazgatási reform egyik elemként megtörtént a kistérségi rendszer újraértelmezése, területi átalakítása, járások kialakítása. Ennek következtében Berettyóújfalu járás központja Berettyóújfalu lett. A Város stratégiai célja, hogy a kistérségnek valódi központjává váljon minden tekintetben.

Berettyóújfalu járásközponti szerepéből adódóan jelenleg is számos szolgáltatást kínál a környező települések számára. Egyértelműen be tudja tölteni járásközponti funkcióját a gazdaság, a kereskedelem, a közigazgatás, a (köz)szolgáltatás, az egészségügy, az oktatás és a szociális ellátás és a kultúra területén egyaránt. A térségi centrum funkciók felülvizsgálata, a közszolgáltatások minőségi fejlesztése a város alapvető stratégiai célkitűzései közé tartozik, amely közvetlenül szolgálja, s ezáltal kedvezően befolyásolja a helyiek életminőségét és komfortérzetét, hozzájárul a vállalkozásbarát gazdálkodói körülmények kialakításához, összességében pedig előnyt biztosít a hasonló adottságú települések versenyében.

A közszolgáltatások rendszerének minősége jelentős hatással bír a térségi szerepkör erősítésére és a vonzáskörzet szolgáltatás-ellátottságára is. A lakossági ellátás szempontjából ez a legfontosabb terület, az önkormányzat ezen a területen rendelkezik a legnagyobb döntési súllyal, így direkt beavatkozásokkal ez a terület fejleszthető leggyorsabban.

A tematikus célt kiszolgáló fejlesztési területek:

- Igazgatási funkciók magas szintű ellátása a járási központi szerepkörnek való maximális megfeleltetése;
- Kulturális kínálat összehangolása, szimbolikus helyek, programelemek, programok beazonosítása;
- Esemény, rendezvény koordináció, kijánlás összehangolása;
- Konferenciaközpont létesítése;
- Termálfürdő gyógyfürdővé fejlesztése;
- Egészségügyre alapozott a fürdőhöz kapcsolódó szolgáltatásokat (Pl. balneoterápia) befogadó komplex szolgáltató központ létrehozása;
- Minőségi szálláshelyek biztosítása;
- Városbemutató idegenvezetések, a város értékeinek bemutatása, a város közvetlen térségének bemutatása, túraútvonalak működtetése;
- Helytörténeti értékek, műemlékek védelme, új funkcióval való megtöltése;
- Csonkatorony és környékének rehabilitációja;

- Barcsay ház felújítása, új funkcióval való megtöltése;
- Katolikus iskola épületének felújítása;
- Volt banképület felújítása, új funkciókkal való ellátása;
- Volt izraelita Zsinagóga felújítása, közösségi tér kialakítása;
- Nyári gyermektábor infrastruktúrájának létrehozása;
- Egyedi sajátosságokat hordozó, nagy létszámú látogatót vonzó rendezvények szervezése, mely a kistérségi helyi specifikumok felmutatására is alkalmas;
- Vállalkozóbarát önkormányzat mely segíti a kiskereskedelmi, szolgáltató vállalkozások valódi kis- és közép-vállalkozásokká formálódását;
- Hatékony városmarketing tevékenység kifejtése.

T3: A helyiek életminőségének, életkörülményeinek javítása

Berettyóújfalu legyen a benne élők – minden generáció és minden társadalmi csoport – megfelelő otthona, megfelelő életminőséget biztosító, élhető, biztonságos „lakható város”.

A település népességmegtartó erejének növeléséhez nagymértékben hozzájárul az egységes és esztétikus településkép kialakítása, valamint az életminőség környezeti feltételeinek javítása.

A város szerkezetével és épületállományával kapcsolatos fejlesztések kiemelt célja a nyugodt városi életforma megteremtése. Ennek előfeltétele az épített környezet olyan fejlesztése, amely összhangba hozza a város gazdasági-társadalmi-környezeti hatékonyságának növelését, az életminőség javítását és a város karakterének megtartását. E cél megvalósítása magában foglalja a helyi identitás erősítését a város karakterének feltárásával és fejlesztésével, a közterületek – mint a városi élet fő helyszíneinek – humanizálásával. A kiegyensúlyozott településszerkezet érdekében a város minden része fejlesztéseket igényel, amellyel megőrizhető a város hagyományos karaktere.

A város kiegyensúlyozott területi fejlődése érdekében fontos, hogy az egymást zavaró funkciók (pl. iparterület és lakóövezet) térben elkülönüljenek egymástól. Ennek érdekében a városszéli iparterületek további fejlesztéseit elsősorban a meglévő gazdasági sűrűsödésekhez kapcsolódóan célszerű megvalósítani, a lakóterületek esetében pedig az intenzívebb, de túlszűfolttságot nem eredményező hasznosításra kell hangsúlyt fektetni biztosítva ezáltal a fejlesztések és a (köz)szolgáltatások hatékonyságát, a negatív közlekedési hatások minimalizálását, valamint a zöldfelületek visszaszorulásának megállítását.

További cél az épületállomány megújítása, amely esetében kiemelt szerepet játszik a nem megfelelő műszaki állapotban lévő épületállomány. Ezen a területen a város hatásköre elsődlegesen a saját tulajdonában lévő ingatlanok rekonstrukciójára terjed ki. A cél az, hogy a felújítások hozzájáruljanak az adott épület funkcióinak megerősítéséhez, bővítéséhez, költséghatékony üzemeltetéséhez – megfelelő infrastrukturális alapot biztosítva a közszolgáltatások magas színvonalú ellátásához.

A lakosság komfortérzetét növeli a közmű-infrastruktúra karbantartása, továbbfejlesztése is. A továbbiakban nagy figyelmet kell fordítani a még hiányos területek fejlesztésére, illetve a leromlott műszaki állapotú infrastruktúra megújítására egyaránt.

A helyi identitás újabb karakteres városképi elemek, pl. közterek és zöldterületek létrehozásával is erősíthető. A település népességmegtartó erejének növeléséhez is nagymértékben hozzájárul,

amennyiben rendezett közösségi terek, parkok állnak a kikapcsolódni vágyó lakosság rendelkezésére.

A közlekedési feltételek javításában a legjelentősebb a külső közlekedési kapcsolatok fejlesztése, amelyben az önkormányzatnak nincs közvetlen szerepe, csak közvetett eszközökkel (megyei rendezési terv véleményezése, kiemelt projektek támogatása, aktív segítségnyújtás az előkészítésben) támogathatja a folyamatokat.

A belső városi közlekedés fejlesztése az útminőség javítására, az utak szilárd burkolattal való ellátására és a környezetbarát közlekedési megoldások elterjesztésére irányul. A belvárosban kiemelt figyelmet kell fordítani a parkolási kapacitások bővítésére, különösen a nagy forgalmú intézmények és kereskedelmi egységek esetében. A gyűjtőutak fejlesztése multiplikátor hatásként elősegíti a környező területek feltárását és gazdasági-társadalmi felértékelődését is – figyelembe véve az érintett városrészek elsődleges lakó- vagy gazdasági funkcióját. A közlekedés környezeti ártalmainak felszámolásához járul hozzá a közösségi közlekedés rendszerének korszerűsítése, amely egyfelől a járatok optimalizálást, másfelől környezetbarát közlekedési eszközök alkalmazását jelenti a belvárosban. Szintén a környezetterhelés csökkentése miatt fontos a belterületi kerékpárút-hálózat bővítése és folyamatos karbantartása.

A tematikus célt kiszolgáló fejlesztési területek:

- Hosszú távon fenntartható és kiszámítható intézményrendszer működtetése;
- Rekreációs területek, közösségi terek kialakítása;
- A közszolgáltatásokhoz kapcsolódó infrastruktúra fejlesztése;
- A belső közlekedési szerkezet korszerűsítése keretében a forgalom- és a környezeti terhelés csökkentése, a csillapított forgalmú zónák kialakítása, a városi élet és a biztonság javítása;
- A belváros forgalomcsillapítása és a belvárosi gyalogos zónák kialakítása;
- A mezőgazdasági utak felújítása, várost elkerülő mg-i gépjárművek közlekedését biztosító útszakasz megépítése;
- Kerékpárutak építése;
- A belváros komplex felújítását, rehabilitációját kell biztosítani, beleértve a forgalomcsillapítást, a gyalogos zónák kialakítását, a parkolás megoldását, a közterületek igényes kialakítását és bútorozását, a zöldfelületek növelését és rehabilitációját.
- Közműellátottság javítása (pl. csapadék- és belvízelvezető hálózat bővítése), infrastrukturális feltételek javítása (pl. járdahálózat és belső közúthálózat minőségi fejlesztése)
- A szociális- és gyermekjóléti és egészségügyi ellátások, fejlesztése. Intézmények rekonstrukciója, szolgáltatások körének bővítése;
- Az ellátások színvonalának emelése „soft” programokkal (Adósságkezelési tanácsadás, pszichológiai tanácsadás területi lefedettségének növelése, Mediáció biztosítása);
- Orvosi rendelő felújítása, az egészségügyi ellátás műszaki színvonalának emelése;
- Orvosi rendelő tartalomfejlesztése, szolgáltatási csomagjának bővítése (non invazív szűrési, prevenció, egészségnevelési, betegkoordinációs feladatok felvállalása);
- Az egészségügyi ellátórendszer elemei közötti együttműködés megteremtése;
- Egészséges életmód népszerűsítése a lakosság széles körét érintő rendezvényeken, fórumokon; felvilágosító előadások szűrőprogramok szervezése;
- A gyermekjóléti alapellátások biztosításához szükséges eszközbeszerzések megvalósítása;

- Regionális és országos jelentőségű rendezvények szervezése;
- Tömegsport fejlesztési lehetőségeinek továbbfejlesztése és városi élsport fejlesztése;
- Ifjúsági terek kialakítása, létrehozása, az önszerveződő ifjúsági mikrocsoportok hasznos szabadidős tevékenységeinek megfelelő helyszínek biztosítása;
- Ifjúsági kezdeményezések támogatása, önkormányzattal való partnerségük kiépítése;
- Hátrányos helyzetű, HHH és SNI gyermekek korai rehabilitációja, integrációja;
- A város népességmegtartó képességének javítása, munkahelyteremtés, a foglalkoztatottság és a humán erőforrások kihasználásának javítása (Közmunka-, Közcélú-, Közhasznú programok kihasználása)
- Antiszegregációs intézkedések, törekvések, a szegregált területek problémáinak kiemelt kezelése;
- A leszakadó területek infrastrukturális fejlesztése;
- Alacsony komfortfokozatú lakásállomány arányának csökkentése pl. bérlakás építési programmal;
- Családsegítő Szolgálat szolgáltatási körének szélesítése (adósságkezelési segítségnyújtás, pszichológiai és jogi tanácsadás);
- Gyermekek és fiatalok integrációs programjai, sni tanulók integrációja, „Tanoda” program, „Biztos kezdet” program;
- Munkaerő-piaci kulcskompetenciák fejlesztése intézményes oktatás és pl. civil szervezetekkel való együttműködésben;
- Közszolgáltatások akadálymentesített elérhetőségének biztosítása;
- Városi funkciók elérhetőségének javítása, szolgáltatások bővítése;
- Rekreációs terek kialakítása, a városi zöldfelületek bővítése;
- Települési közszolgáltatások infrastruktúra elérhetőségének, minőségének javítása
- Csapadék- és belvízhálózat fejlesztése;
- Környezetvédelem, köztisztaság javítása
- Köztéri hulladékgyűjtők számának emelése, környezettudatosságot növelő akciók
- A lakásfeltételek javítása;
- A kijelölt családi házas (kertvárosi- és falusi jellegű) területek fejlesztése;
- Tömbházak rehabilitációja (épületek hőszigetelése, belső közművek rekonstrukciója, nyílászárók valamint közterületeik felújítása);
- Első lakáshoz jutók támogatása;
- Magasabb komfortfokozatú szociális lakások építése a hátrányos helyzetben lévők lakásgondjainak enyhítésére;
- Civil kezdeményezések támogatása, identitástudat erősítése;
- Közbiztonság javítása (rendőri jelenlét javítása, Polgárőrség működtetése, SZEM mozgalom), térfigyelő hálózat bővítése;
- Hatékony városmarketing tevékenység kifejtése.

T4: Fenntartható városfejlesztés

Berettyóújfalu legyen gazdaságilag, társadalmilag és ökológiailag egyaránt fenntartható, emberi léptékű kisváros

Legyen olyan város, amely a természeti, települési és társadalmi környezetével harmóniában fejlődik, ahol a területek és a helyi gazdaság további fejlesztése miatt esetleg bekövetkező többletterhelés és a környezet átfogó fejlesztése során a biológiai aktivitás, valamint a terhelhetőség növelése összhangba kerül.

A város számára az elkövetkező évek egyik legfontosabb kihívása, hogy miként tudja mérsékelni a fosszilis energiahordozóktól való külső függőségét. Ennek elsődleges eszközei az energiahatékonyság növelése, valamint a megújuló energiaforrások széleskörű alkalmazása. Berettyóújfalu célja tehát a fenntartható fejlődés jegyében az épített környezet energiahatékonysági szempontú fejlesztése, továbbá az alternatív energiaforrások felhasználása az energiagazdálkodás szerkezetváltásának elősegítése érdekében mind a közintézmények, mind a lakófunkciójú épületek esetében. Mindezek mellett kiemelt cél a szemléletformálás a fenntartható, a környezetet nem károsító fogyasztási minták elterjesztése érdekében.

A város az alternatív energiák hasznosítása szempontjából kedvező adottságokkal rendelkezik. Ezek tudatos és bővülő használata az önkormányzati, lakossági és vállalkozói kiadások csökkentését eredményezheti.

A tematikus célt kiszolgáló fejlesztési területek:

- A közintézmények energiahatékonysági korszerűsítése, alternatív energia alkalmazása a közintézményekben
- A nap-, szél-, geotermikus energiára épülő energia-racionalizálási program készítése, annak tervszerű végrehajtása
- A fenntartható életmódot és az ehhez kapcsolódó viselkedésmintákat ösztönző kampányok (szemléletformálás, informálás, képzés)
- A védett és védelemre érdemes táji, természeti értékek megóvása;
- A nem védett tájban a tájkarakter megőrzése, a területek ökológiai aktivitásának növelése;
- A környezetet zavaró tevékenységek által okozott terhelés, fokozatos csökkentése;
- A közterületek rendezése, a környezet esztétikai értékeinek növelése, zöld felületek, fasorok felújítása, telepítése;
- Vízbázisok védelme, az ivóvíz minőségének biztosítása;
- Városi közparkok felújítása, bővítése;
- A zöldmezős beruházások létesítésének minimalizálása;
- A „barnamezős” beruházások szorgalmazása, elősegítése;
- A város környezeti állapotát és lakóit károsan terhelő telephelyek megszüntetése, számukra új lehetőségek teremtése;
- Hulladékgazdálkodás kialakítása – a térségben mintaértékű hulladékkezelés, hasznosítás és környezetkímélő ártalmatlanítás megvalósítása, energia- és nyersanyagfogyasztás mérséklése, hasznosító ipar fejlesztése;
- Zaj- és rezgésterhelés elleni védelem kidolgozása a belterületi lakórészeket és a főutak menti településrészeket érintő hatások csökkentése érdekében;

- Levegőtisztaság védelem érdekében komplex védelmi intézkedések kidolgozása;
- Talajvédelem a területhasználat racionalizálása eszközeivel;

T5: A tudásalapú társadalom fejlesztése

Berettyóújfalu legyen a régió, a történelmi Bihar megye egyik, a bihari térség oktatási, sport-kulturális és művészeti központja, a régió tudásalapú társadalmának kialakításában jelentős szerepet játszó iskolaváros.

A gazdasági potenciál szoros kapcsolatban áll a helyi munkaerőpiac összehangolt keresletével és kínálatával. Az oktatás, valamint az át- és továbbképzések rendszerének összehangolt fejlesztése nélkül nem érhető el a helyi gazdaság munkaerő-szükségletének kielégítése, a munkanélküliség visszaszorítása, a külső befektetők letelepítése, a kis- és középvállalkozói szektor megerősítése. Berettyóújfalu gazdasági dinamizálása és diverzifikációja, a növekvő technológiai színvonal megfelelő képzettségeket és képességeket, valamint infrastrukturális fejlesztéseket követelnek. Ez csak az önkormányzat, az illetékes intézmények és a munkaerő-piac szereplőinek szoros együttműködésével valósítható meg. A fejlesztések eredményeként korszerű tudásbázissal rendelkező, szakképzett és minőségi munkaerő-piaci potenciál jön létre, amely elősegíti a gazdaság fejlődését és a helyi munkaerőpiac sajátos problémáinak hatékonyabb kezelését.

A tematikus célt kiszolgáló fejlesztési területek:

OKTATÁS:

- Az alapfokú nevelési-oktatási intézmények infrastrukturális hátterének megteremtése;
- Az oktatás műszaki-technikai hátterét adó infrastrukturális beruházások kivitelezése;
- A Városi Zeneiskola teljes körű belső felújítása, kamarateremmel bővítése;
- Intézmények tartalomfejlesztése valamint partnerközpontú minőségirányítási rendszer kidolgozása, működtetése;
- Hatékony együttműködés a közoktatási intézmények és a társintézmények között;
- Iskolarendszeren kívüli készségfejlesztő, orientáló képzések támogatása;
- A térség szakképzési struktúrájának korszerűsítése, fejlesztése, képzési struktúra kialakításában partnerség a munkaerőpiac gazdasági szereplőivel;
- A gazdaságilag aktív lakosság piaci igényeknek megfelelő képzése, átképzése, álláskereső elhelyezkedési esélyeinek növelése;
- Felsőfokú képzés feltételeinek megteremtése;
- Együttműködések ösztönzése külföldi intézményekkel, oktatási csereprogramok, csereüldötések

IFJÚSÁG, SPORT:

- Már meglévő sportpályák (BUSE pálya, BMSE pálya) felújítása, korszerűsítése;
- Szentmártoni sportcentrum továbbfejlesztésének támogatása;
- Uszoda felújítása, korszerűsítése;
- Városi sportcsarnok felújítása;
- Új sportcentrum építése a Völgyköz határában;

- Ifjúsági táborozás feltételrendszerének megteremtése;
- Regionális és országos jelentőségű rendezvények szervezése;
- Tömegsport fejlesztési lehetőségeinek továbbfejlesztése és városi élsport fejlesztése;
- Ifjúsági terek kialakítása, létrehozása, az önszerveződő ifjúsági mikrocsoportok hasznos szabadidős tevékenységeinek megfelelő helyszínek biztosítása;
- Ifjúsági kezdeményezések támogatása, önkormányzattal való partnerségük kiépítése;
- Hátrányos helyzetű, HHH és SNI gyermekek korai rehabilitációja, integrációja

KULTÚRA, MŰVÉSZETEK

- Meglévő kulturális tevékenységek megtartása, bővítése, vonzóbb kínálat megteremtése;
- Kulturális eseményeknek helyet adó városi tér (terek, helyszínek) kialakítása;
- Hozzáférés javítása HH és fogyatékkal élő emberek számára
- Települési társkapcsolatok erősítése (Pl. Nagyváradal kialakult aktív kulturális kapcsolat implementálása egyéb településekre és szakpolitikákra)
- A város jelentős kulturális és művészeti értéket képviselő, előállító csoportjainak, egyéneknek, civileknek aktív támogatás nyújtása;
- Hatékony városmarketing tevékenység kifejítése.

T6: A térség egészségcentrumának fejlesztése

Berettyóújfalu a termálvíz kincsével és az erre alapozó fürdővel, valamint a Gróf Tisza István Kórházzal már most is betölti a járás és a tágabb térség egészségcentrum szerepét. A meglévő szolgáltatások azonban sem mennyiségben, sem minőségben nem érik el azt a színvonalat, hogy a gyógyulni vágyók számában áttörést tudjon elérni a város. Ehhez a meglévő szolgáltatások fejlesztésére, a kórház és a fürdő infrastrukturális fejlesztése, bővítése szükséges, amire alapozva a vendégek számának növelésével, a belső erőforrásokra épülő, élőkommunikációs igényes idegenforgalom jelentős mértékben hozzájárulhat a város versenyképességéhez. Multiplikátor hatása a munkaerőpiacon, valamint a város és lakóinak bevételeiben egyaránt megmutatkozik. Az egészségcentrum szerep növeléséhez szükséges

- A fürdő fejlesztése a termálvízre alapozott gyógyszolgáltatásokkal;
- A Gróf Tisza István Kórház infrastrukturális fejlesztése;
- A Gróf Tisza István Kórház tartalomfejlesztése, szolgáltatási csomagjának bővítése
- A város idegenforgalmi vonzerejének növelése,
- A kiszolgáló infrastruktúra és szolgáltatások (szállás- és vendéglátóhelyek) összehangolt fejlesztése,
- Intenzív turisztikai marketing-tevékenység megvalósítása.

3.2.2 Városrészi szintű területi célok

A középtávú területi célok a Megalapozó vizsgálat részletes városrészi szintű helyzetfeltárása és helyzetelemzése alapján, az egyes városrészek átfogó gazdasági, társadalmi és

településszerkezeti adottságai, valamint az azokra épülő SWOT-elemzések alapján kerülnek megfogalmazásra.

A városrészi célok meghatározásának alapelvei:

- Az adott városrész speciális helyzetére, erősségeire és problémáira reagálnak;
- A városrészi célok illeszkedjenek a fentebb meghatározott városi jövőképhez, átfogó célokhoz és tematikus célokhoz;
- A környezeti fenntarthatóság elvének figyelembe vétele;
- A társadalmi szolidaritás elvének figyelembe vétele;
- Az EU 2014-2020 támogatási időszakában elérhető forráslehetőségek figyelembe vétele a célmeghatározás során.

A városrész-specifikus fejlesztési célok referenciapontot képeznek az integrált akcióterületi fejlesztésekhez. A folyamat során kirajzolódtak azok a funkciók, amelyek esetében további fejlesztésekre van szükség, így megvalósítható a város kiegyensúlyozott területi, gazdasági és társadalmi fejlődése.

Városrészi célok a következők:

- V1: A Belváros térségközponti jellegű funkcióinak megerősítése, vonzó települési környezet kialakítása
- V2: A Nyugati városrész települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében
- V3: A Völgyközben a társadalmi különbségek csökkentése, valamint a települési környezet javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében
- V4: Az Északi városrész települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében
- V5: Hénekkert-Herpály turisztikai és rekreációs övezet környezetének javítása a vonzó egészségturisztikai szolgáltatások és a jobb életminőség biztosítása érdekében
- V6: Lipót-Gacsa-Jegyzőker-Oláhváros városrész települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében
- V7: Az Ipari terület városrészben komplex szolgáltatások nyújtására képes vállalkozási környezet fejlesztése a vállalkozások foglalkoztatási kapacitásának, illetve a város tőkevonzó képességének növelése érdekében
- V8: Berettyószentmártonban a társadalmi különbségek csökkentése, valamint a települési környezet javítása, települési decentrum kialakítása a jobb életminőség biztosítása érdekében

V1: A Belváros térségközponti jellegű funkcióinak megerősítése, vonzó települési környezet kialakítása

A település központjában található városrész fejlesztésének fókuszában olyan funkciók állnak, amelyek a térség és a település teljes lakossága számára relevánsak. A központi területek megújításával, az elérhetőség javításával a cél a Városközpont funkció továbbfejlesztése, amely a sajátos szerkezetét megőrzi, ugyanakkor lehetővé teszi a modern kisvárosi életformát, az egyes szolgáltatások gyors és egyszerű elérhetőségét.

A városrész területén megvalósítandó fejlesztések alapvetően a központi funkciók megerősítését szolgálják, ugyanakkor a városrészben élők életminőségének javításával hozzájárulnak a lakófunkciók erősítéséhez, összességében pedig szerepet játszanak a tudatos, pozitív kisvárosi imázs kialakításában.

A fejlesztések által a település közszolgáltatási, kereskedelmi, kulturális és turisztikai funkciói egyaránt megerősödnek. Mindennek eredményeként nő a város népességmegtartó képessége, turisztikai vonzereje és gazdasági potenciálja.

V2: A Nyugati városrész települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében

A városrész alapvetően lakófunkcióval rendelkezik, melynek erősítése, minőségének javítása szükséges. A lakófunkció javításának a városrészben alapvető eszköze a kereskedelmi szolgáltatások minőségi javítása, illetve a zöldfelületek, közösségi terek revitalizálása. Mindezek mellett elengedhetetlen a közlekedési- és a közmű infrastruktúra (utak, járdák, kerékpárutak, csapadékvíz-elvezető rendszerek) megfelelő szintre emelése, illetve a kiskereskedelmi szolgáltatások fejlesztésének ösztönzése.

V3: A Völgyközben a társadalmi különbségek csökkentése, valamint a települési környezet javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében

A városrész jellemzően lakófunkcióval rendelkezik. Fontos kiemelni, hogy a nyugati szegletében szegregációs terület található.

A társadalom egyes rétegeinek leszakadása leromlással fenyegetett területeket hozott létre a településrészben, így az itt élők felzárkóztatása szükséges. E probléma megoldása érdekében komplex, integrált (foglalkoztatási, lakhatási, szociális) beavatkozások megvalósítására van szükség.

A fenti tevékenységek mellett szükséges a közlekedési kapcsolatok – kiemelten a szilárd burkolatú utak – javítása, a közműhálózatok fejlesztése, a kiskereskedelmi funkciók erősítése, illetve a közterületek minőségének javítása, a zöldfelületek arányának növelése. Mindennek köszönhetően javul a települési környezet állapota, továbbá a lakosság elégedettségének emelkedésével stabilizálódhat a városrész népességének száma.

Az infrastrukturális beavatkozások mellett elengedhetetlen a hátrányos helyzetűek egyenlő esélyeinek megteremtése, amely főként a képzési és munkaerő-piaci programokba történő integrációval és a szociális szolgáltatások javításával, valamint az általános közigazgatási, közszolgáltatási rendszerek integrált feladatellátásának fenntartásával segíthető elő. A probléma megoldására egy szociális városrehabilitációs program végrehajtása szolgálhat válaszként.

V4: Az Északi városrész települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében

A városrész alapvetően lakófunkcióval rendelkezik, melynek erősítése, minőségének javítása szükséges. A lakófunkció javításának a városrészben alapvető eszköze a kereskedelmi szolgáltatások minőségi javítása, illetve a zöldfelületek, közösségi terek revitalizálása. Mindezek mellett elengedhetetlen a közlekedési- és a közmű infrastruktúra (utak, járdák, kerékpárutak, csapadékvíz-elvezető rendszerek) megfelelő szintre emelése, illetve a kiskereskedelmi szolgáltatások fejlesztésének ösztönzése.

V5: Hérenkert-Herpály turisztikai és rekreációs övezet környezetének javítása a vonzó egészségügyi szolgáltatások és a jobb életminőség biztosítása érdekében

A városrész alapvetően lakófunkcióval rendelkezik, melynek erősítése, minőségének javítása szükséges. Fontos adottsága a városrésznek, hogy itt található a Gróf Tisza István Kórház, mely a térség egészségügyi ellátórendszerének központja. A térségi egészségcentrum szerepkör erősítésének érdekében a termálvízre alapozott szolgáltatásfejlesztés megvalósítása áll a fejlesztési elképzelések fókuszában.

A lakófunkció javításának a városrészben alapvető eszköze a kereskedelmi szolgáltatások minőségi javítása, illetve a zöldfelületek, közösségi terek revitalizálása. Mindezek mellett elengedhetetlen a közlekedési- és a közmű infrastruktúra (utak, járdák, kerékpárutak, csapadékvíz-elvezető rendszerek) megfelelő szintre emelése, illetve a kiskereskedelmi szolgáltatások fejlesztésének ösztönzése.

V6: Lipót-Gacsa-Jegyzőker-Oláhváros városrész települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében

A városrész alapvetően lakófunkcióval rendelkezik, melynek erősítése, minőségének javítása szükséges. A lakófunkció javításának a városrészben alapvető eszköze a kereskedelmi szolgáltatások minőségi javítása, illetve a zöldfelületek, közösségi terek revitalizálása. Mindezek mellett elengedhetetlen a közlekedési- és a közmű infrastruktúra (utak, járdák, kerékpárutak, csapadékvíz-elvezető rendszerek) megfelelő szintre emelése, illetve a kiskereskedelmi szolgáltatások fejlesztésének ösztönzése.

V7: Az Ipari terület városrészben komplex szolgáltatások nyújtására képes vállalkozási környezet fejlesztése a vállalkozások foglalkoztatási kapacitásának, illetve a város tőkevonzó képességének növelése érdekében

A városrész a tudatos fejlesztés és terület felhasználás következtében kizárólag ipari-, illetve kereskedelmi tevékenységnek ad otthont. A Berettyóújfalui Ipari Park a település és az egész vonzáskörzet gazdaságának egyik pillére, amely jelentős mértékben hozzájárul a térségi munkaerőpiac stabilizálódásához. A beavatkozások az Ipari Park infrastrukturális fejlesztésére, a kiegyensúlyozott és versenyképes területhasználat biztosítására, valamint az elérhető üzleti

szolgáltatások bővítésére és minőségének emelésére, valamint a befektetés-ösztönzésre irányulnak.

A gazdasági és logisztikai központi szerepkör megteremtésének egyik feltétele a megfelelően képzett munkaerő, tehát közvetetten a képzés területe is jelentős hatást gyakorol az Ipari Park fejlődési potenciáljának alakulására. Ehhez hasonlóan a foglalkoztatási, felnőttképzési és átképzési programok hozzájárulhatnak az itt működő vállalkozások versenyképességéhez és új vállalkozások betelepüléséhez.

Összességében elmondható, hogy a tervezett beavatkozások jelentős mértékben növelik a vállalkozások foglalkoztatási kapacitását, illetve javítják a város tőkevonzó képességét.

V8: Berettyószentmártonban a társadalmi különbségek csökkentése, valamint a települési környezet javítása, települési decentrum kialakítása a jobb életminőség biztosítása érdekében

Berettyószentmárton városrész egy történelmileg önállóan fejlődő település volt, mely a közelmúltban vált a város részévé. Ennek megfelelően jellemzően lakófunkcióval rendelkezik, azonban kisebb mértékben települési decentrum funkciót is betölt. Fontos kiemelni, hogy a keleti végén szegregációs terület található.

A társadalom egyes rétegeinek leszakadása leromlással fenyegetett területeket hozott létre a településrészben, így az itt élők felzárkóztatása szükséges. E probléma megoldása érdekében komplex, integrált (foglalkoztatási, lakhatási, szociális) beavatkozások megvalósítására van szükség.

A fenti tevékenységek mellett szükséges a közlekedési kapcsolatok – kiemelten a szilárd burkolatú utak – javítása, a közműhálózatok fejlesztése, a kiskereskedelmi funkciók erősítése, illetve a közterületek minőségének javítása, a zöldfelületek arányának növelése. Mindennek köszönhetően javul a települési környezet állapota, továbbá a lakosság elégedettségének emelkedésével stabilizálódhat a városrész népességének száma.

Az infrastrukturális beavatkozások mellett elengedhetetlen a hátrányos helyzetűek egyenlő esélyeinek megteremtése, amely főként a képzési és munkaerő-piaci programokba történő integrációval és a szociális szolgáltatások javításával, valamint az általános közigazgatási, közszolgáltatási rendszerek integrált feladatellátásának fenntartásával segíthető elő. A probléma megoldására egy települési decentrum funkciók megerősítésére is alkalmas szociális városrehabilitációs program végrehajtása szolgálhat válaszként.

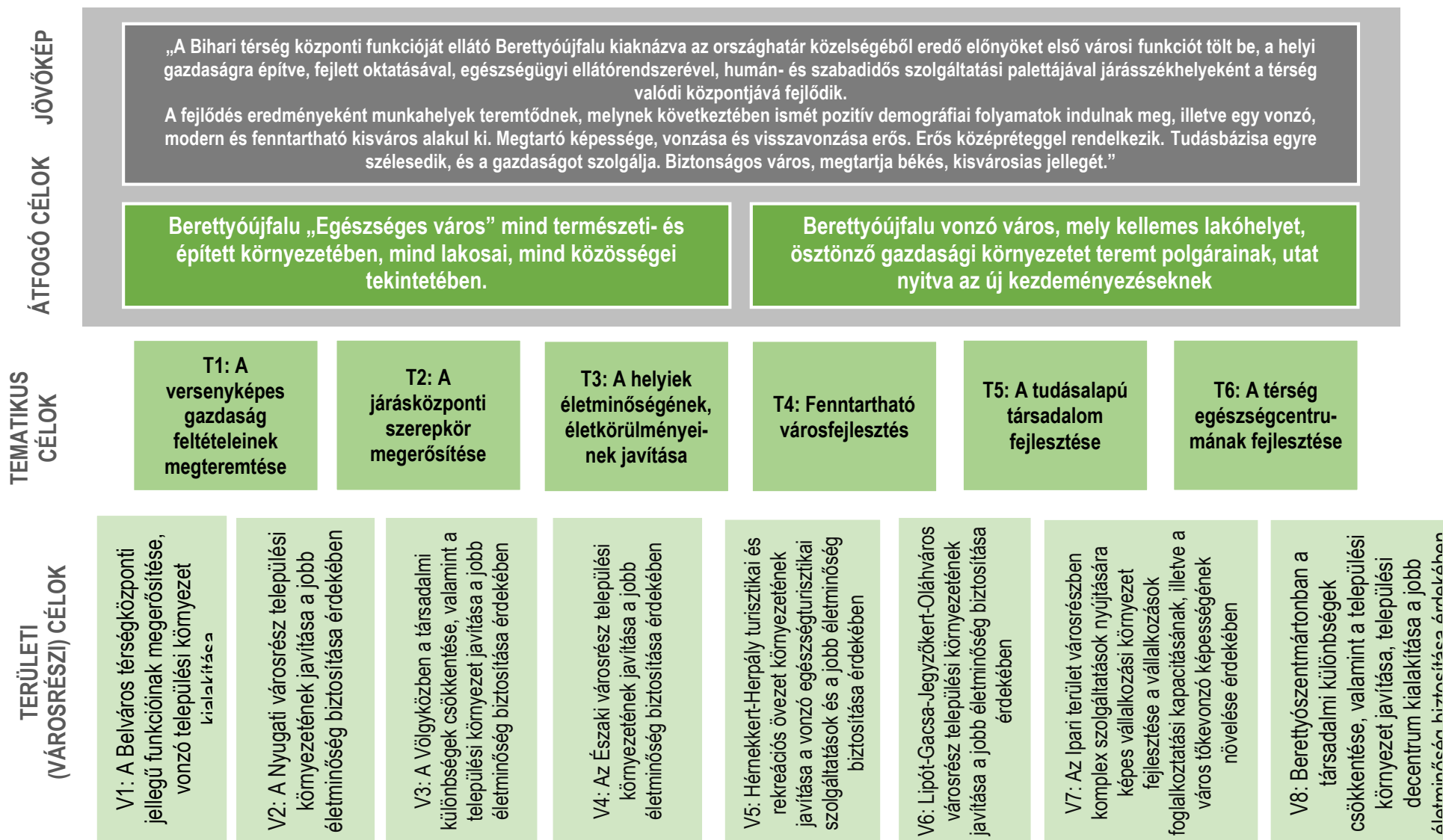
3.3 A tematikus és a területi célok közötti összefüggések bemutatása

A város középtávú tematikus céljai a városrészi célkitűzések egy vagy több városrészben történő megvalósításával érhetők el. A területi célok és tematikus célok együttes megvalósítása segíti elő az ITS-ben megjelölt átfogó célok és a tervezett jövőkép elérését.

A következő táblázat összefoglalóan mutatja be a területi és tematikus célok közötti összefüggéseket, kapcsolatuk erősségének mértékét.

5. ábra: Berettyóújfalu értéktérképe

3. táblázat: A Városrészek és tematikus célok összefüggése

Városrészek / Tematikus célok	T1: A versenyképes gazdaság feltételeinek megteremtése	T2: A járásközponti szerepkör megerősítése	T3: A helyiek életminőségének, életkörülményeinek javítása	T4: Fenntartható városfejlesztés	T5: A tudásalapú társadalom fejlesztése	T6: A térség egészségcentrumának fejlesztése
V1. Belváros						
V2. Nyugati városrész						
V3. Völgyköz						
V4. Északi terület						
V5. Hémekekert-Herpály						
V6. Lipót-Gacsa-Jegyzőkert-Oláhváros						
V7. Ipari terület						
V8. Berettyószentmárton						
V9. Külterület						

	Erős koherencia
	Közepes koherencia
	Gyenge koherencia

4 A megvalósítást szolgáló beavatkozások

Az ITS a város középtávú célrendszerének felvázolásán túl tartalmazza a lényeges fejlesztési jellegű beavatkozások (programok és projektek) indikatív listáját. A projektek a Stratégia kidolgozásakor rendelkezésre álló információk alapján, a Stratégia által igényelt mélységben, vázlatosan és lényegre törően kerülnek ismertetésre. Az ITS jellege nem feltételezi a projektek teljes körű és részletekbe menő kifejtését.

A Stratégiai célok megvalósítását szolgáló beavatkozások számbavételét azonban több tényező is indokolja:

- a célok megvalósítása érdekében összegyűjtésre és rendszerezésre, majd prioritizálásra kerülhessenek a különböző szereplőknél, potenciális projektgazdáknál körvonalazódó fejlesztési elképzelések; így a megvalósítás fázisában a stratégiai célokhoz igazodóan reális lehetőség nyíljon konkrét projektek megvalósítására; valamint
- az előkészítettség különböző fázisában lévő projekt elképzelések egymáshoz optimálisan illeszkedve a lehető leghatékonyabban járulhassanak hozzá a Stratégia céljainak eléréséhez.

Az ITS megvalósítását szolgáló beavatkozások tekintetében az alábbi projekttypusokat azonosítottuk:

- **Akcióterületi projektek:** Olyan, egybefüggő vonallal körülhatárolt akcióterületen végbemenő fejlesztések, amelyek egymással szinergikus hatást fejtenek ki, az egyes projektelemek segítik más projektek megvalósulását, illetve hatásának kiteljesedését. A projektek az akcióterület számára megfogalmazott cél érdekében kerülnek megvalósításra, volumenük, így várható hatásuk is akkora, hogy érzékelhető változást idéznek elő a kijelölt akcióterületen.
- **Kulcsprojektek:** A kulcsprojektek azok a tervbe vett fejlesztések, melyek alapvető feltételét képezik valamely (akár több) középtávú városi cél elérésének, tehát, ha a projekt nem valósul meg, valamelyik cél nem vagy csak kismértékben érhető el. Gyakran a kulcsprojekt (ami jellemzően nagyobb összegű projekt) megvalósulása előfeltétele egyéb tervezett fejlesztések megvalósulásának vagy azok hatásai érvényesülésének. "
- **Hálózatos projektek:** amelyek több, egymáshoz kapcsolódó, akár azonos jellegű projektelemből állnak, a város egészére vagy annak jelentős részére kiterjednek és a projektelemek egy együttműködő rendszer elemeit képezik.
- **Egyéb projektek:** A fenti kategóriákba nem tartozó fejlesztések, amelyek lehetnek pontszerű, egy vagy több városrész, illetve a település egésze szempontjából jelentős fejlesztések, amelyek között beruházási jellegű és soft elemek egyaránt szerepelhetnek.

A következőkben a fenti logikát követve mutatjuk be azon fejlesztési elképzeléseket, amelyek az ITS középtávú célrendszerében megfogalmazott célok megvalósítását szolgálják

4.1 Akcióterületek kijelölése, a kijelölés és lehatárolás indoklása

A stratégiai tervezés lényeges pontja a város hangsúlyos beavatkozási területeinek kijelölése a következő 5-7 évre (középtáv). Az **akcióterületek** több és esetenként többféle beavatkozást koncentrálnak, amelyek megvalósulása révén az adott város szerkezeti egység átható minőségi és funkcionális változáson megy keresztül. A beavatkozások egymással szoros összefüggésben

vannak, egymást erősítik, szinergikus kapcsolatuk érvényesül. Az akcióterületek kijelölése nem jelenti azt, hogy egyéb, nem ezen területekre eső beavatkozások háttérbe szorulnak a városban. A területek kijelölésével a tervezők felhívják a figyelmet arra, hogy hová szükséges és érdemes az erőforrásokat koncentrálni a középtávon.

Berettyóújfalu Város Önkormányzata arra törekszik, hogy a városrehabilitációs programokon kívül is a lehető legtöbb támogatási forrást és magántőkét mozgósítani tudja annak érdekében, hogy a város fejlődése területileg kiegyensúlyozott legyen. Az önkormányzat a városi és városrészi célok teljesítéséhez kapcsolódó projektek maradéktalan végrehajtására törekszik, elősegítve ezáltal a város dinamizálódását, a társadalmi esélyegyenlőség megteremtését és a gazdaságos működést.

A konkrét, gyakorlati beavatkozásokat fókuszáltan, pontosan beazonosított területeken kell végrehajtani a kedvező hatások szinergiájának elérésére érdekében. Ennek megfelelően az integrált városfejlesztés során a tevékenységeket akcióterületekre kell összpontosítani, amelyek a **városfejlesztés funkcionális magjaiként** szolgálnak. Az akcióterületek kijelölése azonban nem jelenti azt, hogy mindössze ezekben a városrészekben történnek átfogó fejlesztések, hiszen az önkormányzat és a magán szféra egyéb projektjei, pályázatai és más jellegű beruházásai Berettyóújfalu város teljes területét érinteni fogják.

A fejlesztési akcióterületek lehatárolása az alábbi **alapelvek** figyelembevételével történt:

- az akcióterületek kiterjedése ne legyen eltúlzott, csak azok az utcák kerüljenek bele, amelyek a fejleszteni kívánt épületek, intézmények és közterek, valamint a lehetséges magánérős beruházások miatt valóban indokoltak;
- az akcióterületek megjelenésükben minél homogénebbek, térbelileg pedig koncentráltak legyenek;
- funkcionális szempontból az akcióterületek egy egységet alkossanak úgy, hogy a funkcióváltásra és -bővítésre megfelelő helyszínt kínáljanak;
- a kijelölt akcióterületen a lehető legnagyobb addicionális hatást lehessen elérni a magántőke mobilizálásával;
- a „szociális” és „funkcióbővítő” jellegű akcióterületek teljesítsék azokat a feltételeket, amelyeket a korábbi hasonló pályázati konstrukciók előírtak akár a szociális mutatók, akár az ellátandó funkciók tekintetében.

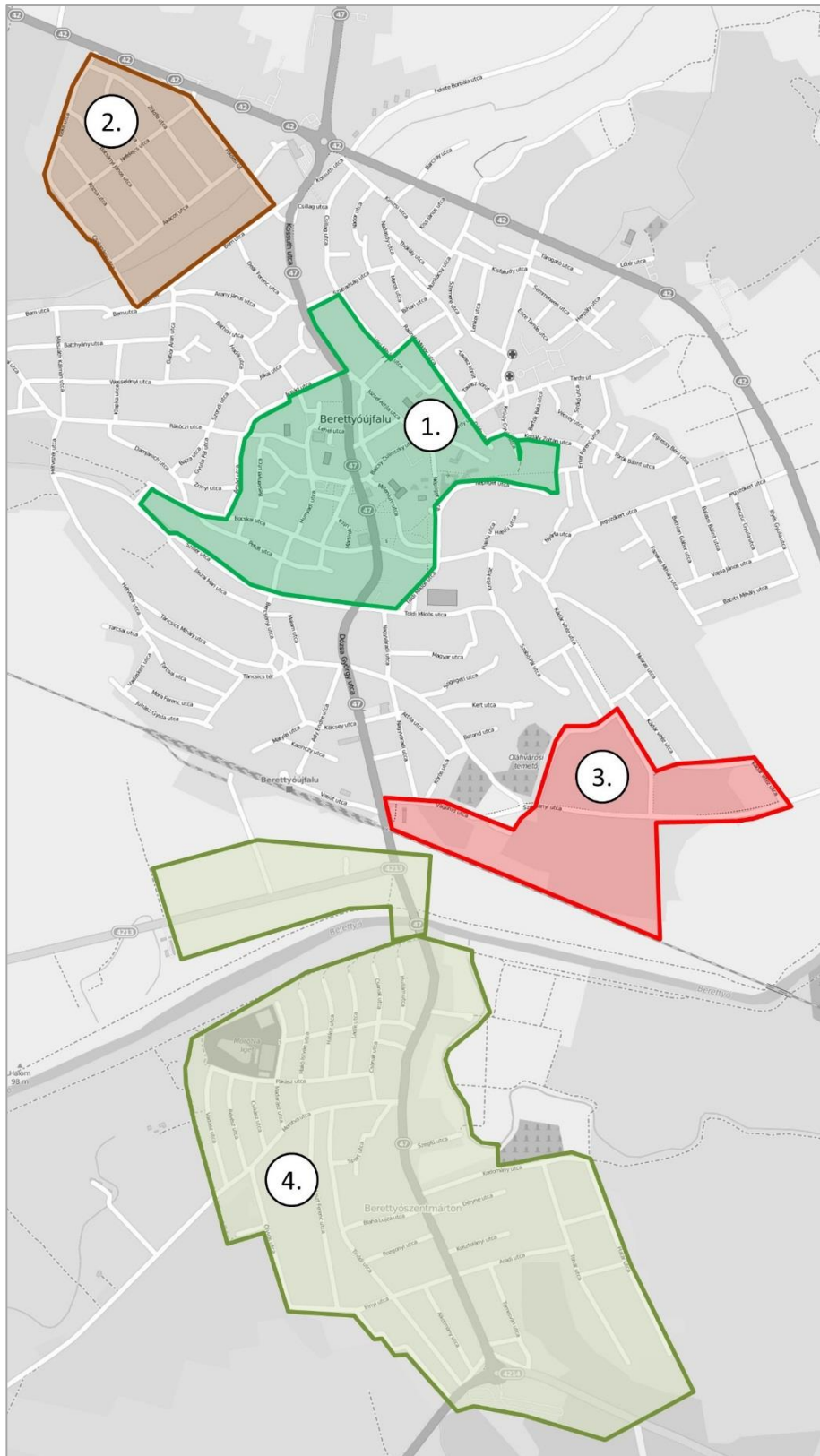
A fenti alapelveknek megfelelően Berettyóújfalu városban 5 olyan terület határolható le indikatív jelleggel, ahol komplex beavatkozások megvalósítását tervezi az önkormányzat¹:

- a Belváros városrész, mint „városközponti vegyes” funkciójú akcióterület (1)
- a Völgyköz, mint szociális városhabilitációs akcióterület (2)
- Az Ipari terület városrész, mint gazdasági funkciójú akcióterület (3)
- Berettyószentmárton, mint szociális városhabilitációs akcióterület (4)

¹ A pontos lehatárolásra a projektfejlesztés szakaszában fog sor kerülni.

2. térkép: Berettyóújfalu tervezett akcióterületei

Forrás: saját szerkesztés

4.2 Az egyes akcióterületeken megvalósítandó fejlesztések összefoglaló bemutatása

Akcióterületi projektek (térben koncentrált és egymással összehangolt projektek):

Az egybefüggő vonallal körülhatárolt akcióterületen végbemenő fejlesztések

- egymással szinergikus hatást fejtenek ki, az egyes projektelemegek segítik más projektek megvalósulását illetve hatásának kiteljesedését,
- az akcióterület számára megfogalmazott cél érdekében kerülnek megvalósításra,
- volumenük, így várható hatásuk is akkora, hogy érzékelhető változást idéznek elő az akcióterületen.

Az egyes akcióterületeken megvalósítandó fejlesztéseket a következő alfejezetek foglalják össze.

Akcióterületi
fejlesztések tartalma

4.2.1 Belváros városközponti akcióterület

A település központjában található akcióterület fejlesztésének fókuszában olyan funkciók állnak, amelyek a térség és a település teljes lakossága számára relevánsak. A központi területek megújításával a cél egy olyan egységes arculatú, fenntartható Belváros megteremtése, amely a sajátos szerkezetét megőrzi, ugyanakkor lehetővé teszi a modern kisvárosi életformát, az egyes szolgáltatások gyors és egyszerű elérhetőségét.

A beavatkozási területen megvalósítandó fejlesztések alapvetően a központi funkciók megerősítését szolgálják, ugyanakkor a városrészben élők életminőségének javításával hozzájárulnak a lakófunkciók erősítéséhez, összességében pedig szerepet játszanak a tudatos, pozitív kisvárosi imázs kialakításában.

A fentieknek megfelelően a Városközpont gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztése az alábbi beavatkozásokat tartalmazhatja:

- **Kabos Endre Városi Sportcsarnok rekonstrukciója**
- **Polgármesteri Hivatal felújítása**
- **Bihari Múzeum és Sinka István Városi Könyvtár épületeinek felújítása**
- **Zsinagóga felújítása – Multifunkciós rendezvénytér kialakítása**

A Belváros akcióterületen megvalósulnak egyéb olyan beruházások is, amelyek nemcsak az akcióterületre, hanem az egész városra vonatkoznak, vagyis egy együttműködő rendszer elemeit képezik. Ezen projektek részletesebb bemutatására a 4.3.2 fejezetben kerül sor (Önkormányzati tulajdonú intézmények fejlesztése, A belső városi közlekedési infrastruktúra fejlesztése, Közmű-infrastruktúra fejlesztése, stb.)

4.2.2 Völgyköz szociális városhabilitációs akcióterület

Berettyóújfalu kedvezőtlen társadalmi mutatókkal rendelkező városrészeiben olyan beavatkozáscsomag szükséges, amely integráltan kezeli a lakókörnyezet infrastrukturális hiányosságait, valamint az itt élők munkaerő-piaci, képzettségi, egészségügyi és egyéb problémáit – összhangban az Antiszegregációs programmal. A szociális városhabilitációs projekt az alábbi beavatkozásokat tartalmazhatja:

- **Völgyköz városrész szociális városrehabilitációja**

A Szociális városrehabilitációs akcióterületen megvalósulnak egyéb olyan beruházások is, amelyek nemcsak az akcióterületre, hanem az egész városra vonatkoznak, vagyis egy együttműködő rendszer, más néven hálózat elemeit képezik (lásd 4.3.2 pont: Önkormányzati tulajdonú intézmények fejlesztése, A belső városi közlekedési infrastruktúra fejlesztése, Közmű-infrastruktúra fejlesztése, stb.)

4.2.3 Ipari terület gazdasági akcióterület

A területen a közeljövőben elengedhetetlenül szükséges az Ipari Park még szabadon értékesíthető területeinek vállalkozások fogadására alkalmas infrastruktúrával való ellátása, illetve a betelepülő vállalkozások termelési tevékenységének folytatásához szükséges innovációs és logisztikai központ létesítése. Az ipari, kereskedelmi és logisztikai fejlesztési akcióterület komplex fejlesztése az alábbi projektek megvalósítását foglalja magában:

- **Berettyóújfalu Ipari Park - infrastruktúra fejlesztése:** Első ütemben az Ipari Park területének az alpinfrastruktúrával történő ellátása szükséges, a betelepülni szándékozó vállalkozások számára, a működéshez szükséges körülmények kialakítása, illetve a zöldmezős beruházások indításához további ingatlanterületek vásárlása. A második ütemben az új ingatlan területek közműellátottságának kiépítése a cél, melyhez a tervezés előkészítése elindult, a felmérési munkák megtörténtek.
- **Berettyóújfalu Ipari Park - innovációs és logisztikai központ létesítése:** Az Ipari Park infrastruktúrájának kiépítését, illetve ingatlan vásárlást követően, egy olyan innovációs és logisztikai központ létesítése, mely lehetőséget biztosít a térségbe települni szándékozó vállalkozások termelő tevékenységének beindításához, üzemcsarnok biztosításával, a logisztikai háttér megteremtésével.

4.2.4 Berettyóújfalu szociális városrehabilitációs akcióterület

Berettyóújfalu kedvezőtlen társadalmi mutatókkal rendelkező városrészeiben olyan beavatkozáscsomag szükséges, amely integráltan kezeli a lakókörnyezet infrastrukturális hiányosságait, valamint az itt élők munkaerő-piaci, képzettségi, egészségügyi és egyéb problémáit – összhangban az Antiszegregációs programmal. Berettyóújfalu esetében az alközponti funkciókat is erősítő szociális városrehabilitációs projekt az alábbi beavatkozásokat tartalmazhatja:

- **Berettyóújfalu városrész szociális városrehabilitációja**

A Szociális városrehabilitációs akcióterületen megvalósulnak egyéb olyan beruházások is, amelyek nemcsak az akcióterületre, hanem az egész városra vonatkoznak, vagyis egy együttműködő rendszer, más néven hálózat elemeit képezik (lásd 4.3.2 pont: Önkormányzati tulajdonú intézmények fejlesztése, A belső városi közlekedési infrastruktúra fejlesztése, Közmű-infrastruktúra fejlesztése, stb.)

4.3 Az akcióterületeken kívül végrehajtandó, a település egésze szempontjából jelentős fejlesztések

4.3.1 Kulcsprojektek

A kulcsprojekt stratégiában alkalmazott definíciója:

"A kulcsprojektek azok a tervbe vett fejlesztések, melyek alapvető feltételét képezik valamely (akár több) középtávú városi cél elérésének, tehát, ha a projekt nem valósul meg, valamelyik cél nem

vagy csak kismértékben érhető el. Gyakran a kulcsprojekt (ami jellemezően nagyobb összegű projekt) megvalósulása előfeltétele egyéb tervezett fejlesztések megvalósulásának vagy azok hatásai érvényesülésének.”

Berettyóújfaluban a jelenlegi tervezési ciklusban három kulcsprojekt azonosítható, amelyek a város legfontosabb középtávú céljaihoz, a gazdasági erő növeléséhez, új munkahelyek teremtéséhez, az egészségcentrummá váláshoz és ezen keresztül a város népességmegtartó erejének növeléséhez járulnak hozzá.

- **Strandfürdő gyógyfürdővé fejlesztése, egészségközpont kialakítása**
- **Gróf Tisza István Kórház rekonstrukciója**
- **Gróf Tisza István Kórház szolgáltatási kínálatának fejlesztése**

4.3.2 Hálózatos projektek

A hálózatos projekt stratégiában alkalmazott definíciója:

A hálózatos projekt

- több, egymáshoz kapcsolódó, akár azonos jellegű projektelemből áll,
- a város egészére vagy annak jelentős részére kiterjed,
- a projektelemek egy együttműködő rendszer elemeit képezik.

A hálózatos projekt lehet integrált projekt, ez esetben az együttműködő projektelemek különböző jellegűek, más-más megvalósítójuk van. (pl. közlekedési hálózat fejlesztés részeként belső tehermentesítő utak építése; kerékpárút hálózat részeként kerékpárutak építése és kijelölése; az energiafelhasználás csökkentéséhez kapcsolódó, közintézmények energetikai célú beruházásait tartalmazó projektek; tehetséggondozási projektek összessége a település közoktatási intézményeiben)”

- **Önkormányzati tulajdonú intézmények fejlesztése:** az önkormányzati tulajdonú ingatlanok pénzügyileg és környezetileg is fenntartható működtetése érdekében szükséges felújítások, energiahatékonysági fejlesztések megvalósítása, illetve a funkció megfelelő ellátáshoz szükséges új helyiségek kialakítása, eszközök beszerzése. A beavatkozások a következő épületeket érintik:
 - **Vass Jenő Óvoda és Bölcsőde Székhely intézményének újjáépítése valamint Széchenyi, Eszterlánc, Rákóczi Tagintézmények korszerűsítése:** Székhely Intézmény újjáépítése; Tagintézményeinek korszerűsítése (szigetelés, nyílászáró- csere, megújuló energia bevonása)
 - **Felnőttorvosi rendelő és orvosi ügyelet épületének felújítása:** A felnőttorvosi rendelő és orvosi ügyelet épületének energiahatékony, akadálymentes felújítása a korszerű járóbeteg ellátás infrastruktúrájának megteremtése érdekében.
- **A belső városi közlekedési infrastruktúra fejlesztése:** az útminőség javítására, a parkolási kapacitások bővítésére, a közösségi közlekedés feltételeinek javítására és a környezetbarát közlekedési megoldások elősegítésére irányul. A beavatkozások a következő területeket érintik:
 - **Önkormányzati tulajdonú belterületi utak fejlesztése:** Az Önkormányzat a projekt javaslat szerint önkormányzati tulajdonú és kezelésű belterületi útszakaszok, fejlesztését, kívánja megvalósítani, a közszolgáltatások könnyebb

és gyorsabb elérése, valamint az érintett lakosság életkörülménye fizikai feltételrendszerének javítása érdekében. További cél a nehezen elérhető településrészek és a városközpont kapcsolatának, és a településrészek megközelíthetőségének javítása. A városrészi elemzésben bemutatott és a problématerképen is megjelölt, szilárd burkolattal nem rendelkező utak pormentesítése a város kiemelt feladata a tervezési időszakban.

- **Nagyvárad-Berettyóújfalu kerékpárút turisztikai célú kihasználása kisléptékű infrastrukturális fejlesztések összehangolásával:** Térségi pihenő helyek, kerékpár tárolók, megállító pontok, frissítő és pihenő pontok kialakítása, azokban 2 nyelvű (Magyar és Román) Hirdetési táblák, útvonal lehetőségeket bemutató táblák „információs pontok” egységes arculatú kialakítása, folyamatos frissítése aktuális esemény-naptárakkal, Természeti és épített értékek bemutatása, turisztikai célú pozicionálása.
- **Közmű-infrastruktúra fejlesztése:** A lakosság komfortérzetét növeli a közmű-infrastruktúra karbantartása, továbbfejlesztése is. A következő időszakban sor kerül a hiányos területek fejlesztésére, illetve a leromlott műszaki állapotú infrastruktúra megújítására egyaránt:
 - **Csapadékvíz-elvezető rendszer fejlesztése:** A város csapadékvíz-elvezető rendszere még nem alkot teljes hálózatot. Elsősorban Berettyószentmárton városrészben jelent ez problémát. A projekt elemei: Terület előkészítés, Csatornahálózat fektetése, Terület rekonstrukciója

"Paraszt Pláza" Termelő és felvevő piac kistérségi szintű szervezése (rövid ellátólánc kialakítása): Önkormányzatok (közmunka program) és Szociális Szövetkezetek által megtermelt termékek értékesítési hálózatának kialakítása - termékek eljuttatása a felvevő piac felé járási szinten Önkormányzati, állami intézményrendszer keresleti piacának kiszolgálása, többlet termelés értékesítése a lakosság felé. Termelő kínálati kataszter feltárása, Termelő pontok profiljának kialakítása, Termelő kapacitások infrastrukturális háttérének megteremtése (Építés, Felújítás, Eszközbeszerzés), Értékesítési pont kialakítása (Fedett csarnok kialakítása - új építés - Berettyóújfalu), Önkormányzati tulajdonban lévő ipari parki területen hűtőház építése valamint infrastruktúrájának kialakítása, humán erőforrás biztosítása, Logisztika rendszer kiépítése (meglévő önkormányzati kapacitások kihasználása mellett) a termékek célba juttatására, 25 db. Önkormányzatot érintően a termelő tevékenység(ek) kialakítása, keresleti és kínálat koordinálása.

4.3.3 Egyéb projektek

Az egyéb projekt stratégiában alkalmazott definíciója:

„Egyéb, a fenti kategóriákba be nem sorolható projektek (nem akcióterület, nem kulcs-, nem hálózatos projekt, pl. egyedi, pontszerű fejlesztés).”

Berettyóújfalu városa az alábbi pontszerű, egyedi fejlesztések megvalósítását tervezi:

- **Herpály és környékének látogatóbarát fejlesztése, funkcióbővítése:** A város külterületén található műemlék Csonkatorony és környékének rehabilitációja, turisztikai hasznosítása.
- **Városi zeneiskola felújítása, kamarateremmel történő bővítése:** Az 50-es években épült, műemlék jellegű (alispáni ház) épület külső felújítása négy évvel ezelőtt megtörtént, azonban a létesítmény belső állapota leromlott, teljeskörű felújításra szorul. A Városi Zeneiskola a járás több településéről fogad diákokat, zenepedagógusai a megye és a régió kiemelkedő munkát végeznek a diákokkal, de az épület állapota igen leromlott, mérete és termei száma miatt nem tudja az iskola közepes és nagyobb eseményeit (pl. tanszaki vizsgák, hangszeres versenyek)

befogadni. Feladat az iskola 150 fős hangversenytermének kialakítása, az épület belső felújítása, valamint udvarának tereprendezése.

- **Barcsay Emlékház felújítása – Tájház kialakítása:** Az 1937-ben épült családi házat, az azt körülölelő – ritka és különleges növényekkel telepített kertjével – tulajdonosa a városra és a Bihari Múzeumért Alapítványra hagyta. Elsődleges cél a jelenleg kihasználatlan építészeti, természeti emlék oktatási-, kulturális-, idegenforgalmi hasznosítása, új funkcióval való megtöltése. Az épület felújításával és az általa hordozott jegyekhez illeszkedő hasznosításával biztosítható annak megőrzése. Lehetővé válik kül. Iskolai és természetjáró, múzeumpedagógiai foglalkozások, alkotótáborok megtartása. Kiállítóterem, írói ill. Képzőművészeti alkotóház kaphat benne helyet.
- **Közetemető rehabilitációja**
- **BUSE pálya felújítása**
- **Ifjúsági táborhely kialakítása:** Az ipari gazdasági tevékenységeket befogadó területtől jól elkülönülten a Berettyó parti un. Kis erdőben igény volna egy időszakos campingszerű ifjúsági táborhely infrastruktúrájának kialakítására. Sok családnak okoz gondot nyaranta a gyermekek elhelyezése, szabadidejük hasznos kitöltése, valamint egyre kevesebben engedhetik meg maguknak, hogy gyermekeiket táboroztassák, ezért nekik is jó alternatívát nyújthatna egy un. nyári napközis tábor helyének kialakítása, ami olcsó szálláshely alternatívát nyújtana. Berettyóújfaluban nincs ilyen lehetőség, a szaktáboroknak, bentlakásos táboroknak iskolák és kollégiumok adnak otthont, ami csak kényszermegoldás.

4.4 A tervezett fejlesztések illeszkedése a stratégiai céljaihoz

A településen a stratégia időtávjában megvalósítani kívánt fejlesztések egy, vagy több városi szintű tematikus eléréséhez járulnak hozzá. Az egyes beavatkozások célokhoz való kapcsolódását mutatja be a következő táblázat.

4. táblázat *Stratégiai célok és projekt típusok kapcsolata*

Kulcsprojektek	Hálózatos projektek	Akcióterületi projektek	Egyéb projektek
T1: A versenyképes gazdaság feltételeinek megteremtése			
■ Strandfürdő gyógyfürdővé fejlesztése, egészségközpont	■	■ Berettyóújfalui Ipari Park - infrastruktúra fejlesztése ■ Berettyóújfalui Ipari Park - innovációs és logisztikai központ létesítése	■ Herpály és környékének látogatóbarát fejlesztése, funkcióbővítése ■ Ifjúsági táborhely kialakítása
T2: A járásközponti szerepkör megerősítése			
■ Strandfürdő gyógyfürdővé fejlesztése, egészségközpont kialakítása ■ Gróf Tisza István Kórház rekonstrukciója ■ Gróf Tisza István Kórház szolgáltatási kínálatának fejlesztése	■ Önkormányzati tulajdonú belterületi utak fejlesztése ■ Nagyvárad-Berettyóújfalu kerékpárút turisztikai célú kihasználása kisléptékű infrastrukturális fejlesztések összehangolásával	■ Polgármesteri Hivatal felújítása	■ Herpály és környékének látogatóbarát fejlesztése, funkcióbővítése ■ Városi zeneiskola felújítása, kamarateremmel történő bővítése ■ Barcsay Emlékház felújítása – Tájház kialakítása

Kulcsprojektek	Hálózatos projektek	Akcióterületi projektek	Egyéb projektek
	"Paraszt Pláza" Termelő és felvevő piac kistérségi szintű szervezése (rövid ellátólánc kialakítása)		BUSE pálya felújítása Ifjúsági táborhely kialakítása
T3: A helyiek életminőségének, életkörülményeinek javítása			
Strandfürdő gyógyfürdővé fejlesztése, egészségközpont kialakítása Gróf Tisza István Kórház rekonstrukciója Gróf Tisza István Kórház szolgáltatási kínálatának fejlesztése	Vass Jenő Óvoda és Bölcsőde Székhely intézményének újjáépítése valamint Széchenyi, Eszterlánc, Rákóczi Tagintézmények korszerűsítése Felnőttorvosi rendelő és orvosi ügyelet épületének felújítása Önkormányzati tulajdonú belterületi utak fejlesztése Nagyvárad-Berettyóújfalu kerékpárút turisztikai célú kihasználása kisléptékű infrastrukturális fejlesztések összehangolásával Csapadékvíz-elvezető rendszer fejlesztése "Paraszt Pláza" Termelő és felvevő piac kistérségi szintű szervezése (rövid ellátólánc kialakítása)	Polgármesteri Hivatal felújítása Völgyköz városrész szociális városrehabilitációja Berettyószentmárton szociális városrehabilitációja	Herpály és környékének látogatóbarát fejlesztése, funkcióbővítése Városi zeneiskola felújítása, kamarateremmel történő bővítése Barcsay Emlékház felújítása – Tájház kialakítása Köztemető rehabilitációja BUSE pálya felújítása Ifjúsági táborhely kialakítása
T4: Fenntartható városfejlesztés			
Strandfürdő gyógyfürdővé fejlesztése, egészségközpont kialakítása Gróf Tisza István Kórház rekonstrukciója Gróf Tisza István Kórház szolgáltatási kínálatának fejlesztése	Vass Jenő Óvoda és Bölcsőde Székhely intézményének újjáépítése valamint Széchenyi, Eszterlánc, Rákóczi Tagintézmények korszerűsítése Felnőttorvosi rendelő és orvosi ügyelet épületének felújítása Nagyvárad-Berettyóújfalu kerékpárút turisztikai célú kihasználása kisléptékű infrastrukturális fejlesztések összehangolásával Csapadékvíz-elvezető rendszer fejlesztése "Paraszt Pláza" Termelő és felvevő piac kistérségi szintű szervezése (rövid ellátólánc kialakítása)	Polgármesteri Hivatal felújítása Völgyköz városrész szociális városrehabilitációja Berettyószentmárton szociális városrehabilitációja Kabos Endre Városi Sportcsarnok rekonstrukciója Bihari Múzeum és Sinka István Városi Könyvtár épületeinek felújítása Zsinagóga felújítása – Multifunkciós rendezvénytér kialakítása	Herpály és környékének látogatóbarát fejlesztése, funkcióbővítése Városi zeneiskola felújítása, kamarateremmel történő bővítése Barcsay Emlékház felújítása – Tájház kialakítása Köztemető rehabilitációja BUSE pálya felújítása Ifjúsági táborhely kialakítása
T5: A tudásalapú társadalom fejlesztése			

Kulcsprojektek	Hálózatos projektek	Akcióterületi projektek	Egyéb projektek
		■ Kabos Endre Városi Sportcsarnok rekonstrukciója ■ Bihari Múzeum és Sinka István Városi Könyvtár épületeinek felújítása ■ Zsinagóga felújítása – Multifunkciós rendezvénytér kialakítása	■ Herpály és környékének látogatóbarát fejlesztése, funkcióbővítése ■ Városi zeneiskola felújítása, kamarateremmel történő bővítése ■ Barcsay Emlékház felújítása – Tájház kialakítása
T6: A térség egészségcentrumának fejlesztése			
■ Strandfürdő gyógyfürdővé fejlesztése, egészségközpont kialakítása ■ Gróf Tisza István Kórház rekonstrukciója ■ Gróf Tisza István Kórház szolgáltatási kínálatának fejlesztése			■ Ifjúsági táborhely kialakítása

4.5 A fejlesztések ütemezése

A következő szempontok figyelembevételével történt meg a tervezett fejlesztések lehetséges ütemezése, amelyet a források rendelkezésre állása, illetve a megváltozott külső körülmények a későbbiekben módosíthatnak:

- indokoltság, szükségesség:
 - a fejlesztések által érintett lakosság száma és szociális helyzete,
 - az akcióterületi fejlesztések időszerűsége,
 - a fejlesztések lakosság általi elfogadottsága és támogatottsága,
 - a fejlesztések egymásra épülése,
- hatások:
 - az akcióterületi fejlesztések hatása a város egészére,
 - az akcióterület jelentősége a város lakófunkciójára nézve,
 - az akcióterületi fejlesztések gazdasági és társadalmi multiplikátor hatása,
- finanszírozás és fenntarthatóság:
 - a támogatási források megszerzésének lehetősége és esélye,
 - a rendelkezésre álló önkormányzati sajátérő nagysága,
 - a bevonható magánforrások mértéke,
 - a létrehozott kapacitások fenntarthatósága.

A városban tervezett fejlesztések megvalósításának félévenkénti tervezett ütemezését az alábbi ábra mutatja be:

5. táblázat: A tervezett önkormányzati fejlesztések indikatív ütemezése 2015-2023

Projekt megnevezése	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Akcióterületi projektek									
1. Polgármesteri Hivatal felújítása Berettyóújfaluban									
2. Kabos Endre Városi Sportcsarnok rekonstrukciója									
3. Kulturális-közösségi szinterek, műemlékek fejlesztése Berettyóújfaluban, Bihari Múzeum és Sinka István Városi Könyvtár épületeinek felújítása									
4. Zsinagóga felújítása – Multifunkciós rendezvényter kialakítása									
5. Innovációs és logisztikai központ létesítése									
6. Völgyköz szociális városrehabilitáció									
7. Berettyószentmárton szociális városrehabilitáció									
8. Ipari park infrastruktúra fejlesztése									
Kulcsprojektek									
9. Strandfürdő gyógyfürdővé fejlesztése, egészségközpont kialakítása									
10. Gróf Tisza István Kórház rekonstrukciója									
11. Kórház szolgáltatási kínálatának fejlesztése									
Hálózatos projektek									
12. Felhőtorvosi rendelő felújítása									
13. Vass Jenő Óvoda és Bölcsőde Székhely intézményének újjáépítése valamint Széchenyi, Eszterlánc, Rákóczi Tagintézmények korszerűsítése									
14. Nagyvárad-Berettyóújfalu kerékpárút turisztikai célú kihasználása kisléptékű infrastrukturális fejlesztések összehangolásával.									
15. "Paraszt Pláza" Termelő és felvevő piac kistérségi szintű szervezése (rövid ellátó lánc kialakítása)									
16. Belterületi földutak, útalapos utak szilárd burkolattal történő ellátása									
17. Csapadékvíz-elvezető rendszer fejlesztése									
Egyéb projektek									
18. Herpály és kömykének látogatóbarát fejlesztése, funkcióbővítése.									
19. Városi zeneiskola felújítása, kamarateremmel történő bővítése									

Projekt megnevezése	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
20. Barcsay Emlékház felújítása – Tájház kialakítása									
21. Köztemető rehabilitációja									
22. BUSE pálya felújítása									
23. Ifjúsági táborhely kialakítása									

4.6 Az akcióterületi fejlesztések összehangolt, vázlatos pénzügyi terve

Az ITS-ben kitűzött célok megvalósítását szolgáló fejlesztések finanszírozására elsősorban európai uniós ágazati és területi operatív programokon keresztül nyílik lehetőség.

A tervezett fejlesztések, projektek ismeretében a városok, ezen belül különösen a járásszékhely városok számára a következő támogatási időszakban kiemelt figyelmet érdemel a **Terület és Településfejlesztési (TOP)** források új eljárás szerinti felhasználása. A TOP keretein belül meghatározott források tervezése és felhasználása az Integrált Területi Programok (ITP) kialakításával valósul meg területi szinteken (külön megyei szint és külön megyei jogú város szintje), mely tartalmazza a megyék területén megvalósítani tervezett fejlesztéseket. Hajdú-Bihar megyei területi szereplői részére (Debrecen nélkül) rendelkezésre álló keret 49,62 Mrd Ft². Ezen túlmenően a megye szereplői részére allokált indikatív forráskeretek (allokációk) ismertek az alábbiak szerint.

Ezen kívül a GINOP, (Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program), KEHOP (Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program) és VP (Vidékfejlesztési Program) programokból kerülhetnek még támogatási források önkormányzati fejlesztésekhez le hívásra.

A fejlesztések megvalósítása szempontjából legnagyobb hatással bíró TOP területi forráselosztási rendszerében az Integrált Területi Programok határozzák meg Hajdú-Bihar megye fejlesztési forrásainak egyes prioritásokon belüli várható megoszlását.

6. táblázat: Hajdú-Bihar megye TOP forráskerete terhére tervezett, a megyei integrált területi program végleges változatának elkészítéséhez alapul szolgáló forrásallokáció

Prioritás	Prioritások szerinti tervezett allokáció	Tervezett intézkedések	Intézkedések szerinti tervezett allokáció
1. Térségi gazdasági környezet fejlesztése a foglalkoztatás elősegítésére	37,37%	1.1. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése	7,11
		1.2. Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés	4,43
		1.3. A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés	3,18
		1.4. A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével	3,83
2. Vállalkozásbarát, népességmegtartó településfejlesztés	18,5%	2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés	9,18

² 1702/2014. (XII. 3.) Kormányhatározat

Prioritás	Prioritások szerinti tervezett allokáció	Tervezett intézkedések	Intézkedések szerinti tervezett allokáció
3. Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken	25,16%	3.1. Fenntartható települési közlekedésfejlesztés	4,68
		3.2. Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése	7,81
4. A helyi közösségi szolgáltatások fejlesztése és a társadalmi együttműködés erősítése	7,73%	4.1. Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése	1,34
		4.2. A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése	1,06
		4.3. Leromlott városi területek rehabilitációja	1,44
5. Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás-ösztönzés és társadalmi együttműködés	11,23%	5.1. Foglalkoztatás-növelést célzó megyei és helyi foglalkoztatási együttműködések (paktumok)	4,12
		5.2. A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok	0,54
		5.3. Helyi közösségi programok megvalósítása	0,92
7. Közösségi szinten irányított városi helyi fejlesztések (CLLD)		7.1. Kulturális és közösségi terek infrastrukturális fejlesztése	CLLD
		7.2. A városi lakosság közösségi aktivitásának növelése a helyi közösségszervezés és kulturális kínálatbővítés segítségével	CLLD

Forrás: 31/2015. (II. 20.) MÖK határozat és kapcsolódó előterjesztés, www.hbmo.hu

A TOP forrásain túl az Európai Unió Strukturális és Beruházási Alapjai terhére az alábbi források állnak rendelkezésre:

- Az **Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program (IKOP)** elsődleges célja a közlekedés hálózatának és infrastruktúrájának fejlesztése, a transzeurópai közlekedési hálózaton keresztül a városi közlekedésen át, egészen a környezetbarát megoldásokig.
- Az **Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program**, azaz az EFOP elsődleges célja, hogy a humán tőke és a társadalmi környezet javításával járuljon hozzá a társadalmi felzárkózási és népesedési kihívások kezeléséhez. Az EFOP a gyakorlatban nemcsak a szegénység elleni küzdelemből fogja kivenni a részét, de hangsúlyt helyez a társadalmi kohézió erősítésére, az egészségügyi beruházásokra, a köznevelés minőségének fejlesztésére, kiemelt tekintettel a korai iskolaelhagyás csökkentésére, a felsőfokú végzettséggel rendelkezők számának növelésére és a kutatás-fejlesztésre.
- A **Környezeti és Energhatékonsági Operatív Program (KEHOP)** célja, hogy a magas hozzáadott értékű termelésre és a foglalkoztatás bővülésére épülő gazdasági növekedés az emberi élet és a környezeti elemek – hosszú távú változásokat is figyelembe vevő – védelmével összhangban valósuljon meg.
- A **Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program**, azaz a GINOP egyik legfontosabb célkitűzése Magyarország foglalkoztatási rátájának 75%-ra való emelése. Ehhez egyrészt új munkahelyeket kell létesíteni, másrészt a munkát vállalni akarók képességeit kell fejleszteni. A program további két fontos célkitűzése az ország innovációs képességeinek és kapacitásainak, valamint a magyar ipari és szolgáltató szektornak a fókuszált fejlesztése.

- A TOP, azaz a **Terület- és Településfejlesztési Operatív Program** fő küldetése, hogy kereteket biztosítson a területileg decentralizált fejlesztések tervezéséhez és megvalósításához. Fejlesztései között helyet kapnak a közvetlenül a közszférára, a helyi társadalomra és környezetre irányuló fejlesztések is.
- A VEKOP, azaz **Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program** segítségével kívánjuk biztosítani Magyarország egyetlen „fejlettebb” régiójának további fejlődését, gazdasági versenyképességének további növekedését, illetve a régión belüli fejlettségbeli különbségek csökkenését.
- A közigazgatás, és a közszolgáltatási szféra kiemelt fejlesztései lesznek a **Közigazgatás- és Közszolgáltatás Fejlesztési Operatív Program (KÖFOP)** terhére végrehajtva.
- A VP, azaz **Vidékfejlesztési Program** elsődleges célja a mezőgazdasági vállalkozások versenyképességének növelése, az agrárium fenntartható fejlődése, a vidéki térségek és közösségek erősítése, az életminőség javítása a vidéki térségekben, valamint a gazdasági fejlődés támogatása.
- A **Magyar Halászati Operatív Program (MAHOP)** a halászati ágazat támogatási lehetőségeit tartalmazza.
- Az RSZTOP, azaz a **Rászoruló Személyeket Támogató Operatív Program** elsődleges célja, hogy a leginkább rászoruló személyeket – a szegénységben élő gyermekeket, a hajléktalanokat, valamint a rendkívül alacsony jövedelmű személyeket – megfelelő étkezéshez és alapvető fogyasztási cikkekhez juttassa.

A tervezett beruházások forrásigénye teljes mértékben nem lesz fedezhető az Operatív Programokból elérhető támogatásokból. Ennek megfelelően állami-, magán-, illetve egyéb források felkutatása, bevonása is szükséges lesz a célok eléréséhez.

Az alábbi táblázat mutatja a tervezett fejlesztések indikatív költségvetését, mely jelen tervezési fázisban csak nagyvonalú becslésnek tekinthető, hiszen a legtöbb fejlesztés esetében csak projektötletekről beszélhetünk, gyakran tanulmánytervek sem készültek még el.

7. táblázat A tervezett fejlesztések vázlatos pénzügyi terve

Projekt megnevezése	Indikatív költségvetés (millió Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása
Akcióterületi projektek		
1. Polgármesteri Hivatal felújítása Berettyóújfaluban	350	3.2. Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése
2. Kabos Endre Városi Sportcsarnok rekonstrukciója	150	TOP 2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés
3. Bihari Múzeum és Sinka István Városi Könyvtár épületeinek felújítása	225	TOP 1.2. A turizmus területi adottságaiban rejlő endogén potenciál kibontakoztatása a foglalkoztatás elősegítése érdekében
4. Zsinagóga felújítása – Multifunkciós rendezvényter kialakítása	400	TOP 7.1. Kulturális és közösségi terek infrastrukturális fejlesztése (ERFA)
5. Innovációs és logisztikai központ létesítése	n.a.	TOP 1.1. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése
6. Völgyköz szociális városrehabilitáció	n.a.	TOP 4.3. Leromlott városi területek rehabilitációja
7. Berettyószentmárton szociális városrehabilitáció	n.a.	TOP 4.3. Leromlott városi területek rehabilitációja
8. Ipari park infrastruktúra fejlesztése	n.a.	TOP 2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés
Kulcsprojektek		

Projekt megnevezése	Indikatív költségvetés (millió Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása
9. Strandfürdő gyógyfürdővé fejlesztése, egészségközpont kialakítása	900	TOP 1.2. A turizmus területi adottságaiban rejlő endogén potenciál kibontakoztatása a foglalkoztatás elősegítése érdekében
10. Gróf Tisza István Kórház rekonstrukciója	n.a.	TOP 4.1. Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése TOP 3.2. Önkormányzatok energiahatékosságának és a megújuló energiafelhasználás arányának növelése KEHOP 5.2: Épületek energiahatékossági korszerűsítése megújuló energiaforrások alkalmazásának kombinálásával
11. Kórház szolgáltatási kínálatának fejlesztése	n.a.	TOP 4.1. Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése
Hálózatos projektek		
12. Felnőttorvosi rendelő felújítása	60	TOP 4.1. Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése
13. Vass Jenő Óvoda és Bölcsőde Székhely intézményének újjáépítése valamint Széchenyi, Eszterlánc, Rákóczi Tagintézmények korszerűsítése	350	TOP 1.4. A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével
14. Nagyvárad-Berettyóújfalu kerékpárút turisztikai célú kihasználása kisléptékű infrastrukturális fejlesztések összehangolásával.	60	TOP 3.1. Fenntartható települési közlekedésfejlesztés
15. "Paraszt Pláza" Termelő és felvevő piac kistérségi szintű szervezése (rövid ellátó lánc kialakítása)	1000	TOP 1.1. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése
16. Belterületi földutak, útalapos utak szilárd burkolattal történő ellátása	n.a.	TOP 1.3. A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés TOP 3.1. Fenntartható települési közlekedésfejlesztés
17. Csapadékvíz-elvezető rendszer fejlesztése	n.a.	TOP 2.1. Gazdaságélénkítő és népességmentartó településfejlesztés
Egyéb projektek		
18. Herpály és környékének látogatóbarát fejlesztése, funkcióbővítése.	70	TOP 1.2. A turizmus területi adottságaiban rejlő endogén potenciál kibontakoztatása a foglalkoztatás elősegítése érdekében
19. Városi zeneiskola felújítása, kamarateremmel történő bővítése	n.a.	TOP 7.1. Kulturális és közösségi terek infrastrukturális fejlesztése (ERFA)
20. Barcsay Emlékház felújítása – Tájház kialakítása	n.a.	TOP 7.1. Kulturális és közösségi terek infrastrukturális fejlesztése (ERFA)
21. Köztemető rehabilitációja	n.a.	TOP 7.1. Kulturális és közösségi terek infrastrukturális fejlesztése (ERFA)
22. BUSE pálya felújítása	n.a.	TOP 7.1. Kulturális és közösségi terek infrastrukturális fejlesztése (ERFA)
23. Ifjúsági táborhely kialakítása	n.a.	TOP 7.1. Kulturális és közösségi terek infrastrukturális fejlesztése (ERFA)

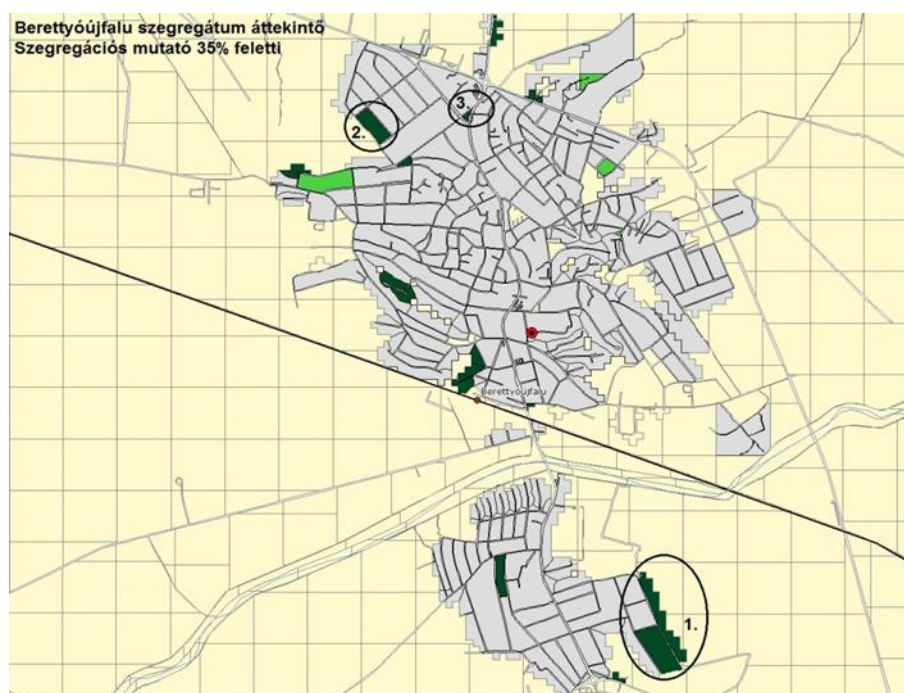

5 Anti-szegregációs program

5.1 A település szegregátumainak és szegregáció által veszélyeztetett területeinek bemutatása

Berettyóújfaluban a 2011. évi népszámlálási adatok alapján a KSH 3 szegregátumot határolt le. A helyszíni bejárás és az aktuális önkormányzati adatok alapján azonban megállapítható, hogy a településen jelenleg 2 szegregátum azonosítható.

3. térkép: Berettyóújfalu szegregátumokat bemutató térképe

Forrás: KSH, 2011. évi Népszámlálás

Az 1. sz. szegregátum Tóhát: Szentmárton városrészben található, a Hajnal u. - Tóhát u. - névtelen u. - Határ u. mindkét oldala Hajnal utcáig - Határ u. keleti része Kodormány utca által határolt tömböt jelenti.

A 2. számú szegregátum Völgyköz: Nefelejcs u. - Rózsa u. - Akácós u. - Csalogány utca által határolt tömb, ez a Nyugati városrészben található

A KSH által 3. sz. szegregátumként nevesített Bem u. - Kossuth utca"által határolt tömböt a helyszíni bejárás és az önkormányzati adatgyűjtés alapján nem lehetett szegregátumként azonosítani. Az ebben a tömbben élők száma nem éri el az 50 főt. Az aktuális önkormányzati adatok szerint 23 fő él itt.

A város két szegregátuma közül a Tóhátnak nevezett 1. sz. szegregátum a népesebb, de a Völgyköznek nevezett 2. sz. szegregátum rendelkezik a legrosszabb mutatókkal. Mindkét terület lakossága vegyes etnikailag, de a Völgyközben vannak kimondottan romák által lakott utcák, utcarészek.

A közüzemi szolgáltatások elérhetőek a szegregátumokban, de vannak utcák, ahol hiányzik a pormentes út.

Mindkét szegregátumban magas a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők és a foglalkoztatott nélküli háztartások aránya, de a két terület közül is a 2. sz szegregátum mutatói a legkedvezőtlenebbek.

A városközpont tömegközlekedéssel nem érhető el, gyalog és kerékpárral közlekednek a helyi lakosok. Mivel a szegregátumok a város szélein helyezkednek el, az itt élők számára ez megnehezítheti a szolgáltatások, hivatalok elérhetőségét.

8. táblázat: Berettyóújfalu város KSH által kijelölt és Berettyóújfalu város által jóváhagyott szegregátumainak státusa – a legsúlyosabb helyzetben lévő területek kiemelésével (témakörönként)

	Társadalom 1. (Demográfia)	Társadalom 2. (Foglalkoztatottság/ Segélyezés)	Lakáshelyzet	Épített környezet / Közterületek minősége	Szolgáltatásokhoz (közintézményi/piaci jellegű) való hozzáférés	Etnikai szegregáció	Eddigi beavatkozások nyomán bekövetkezett változások
Szegregátum 1.	A területen élők száma 166 fő. A 0-14 évesek aránya 18,1%, a 60 év felettiek aránya 11,4%.	Az aktív korúak több mint 60%-a nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel. A háztartások több mint 50%-ában egyetlen egyetlen foglalkoztatott sincs. A területen élők közül 1 fő vesz részt közfoglalkoztatásban. Lakásfenntartási támogatásban 17 háztartás, rendszeres szociális segélyben 2 fő részesül. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre 21 gyermek jogosult.	A területen található lakások száma 55, ezek 21,8 %-a alacsony komfortfokozatú. A lakások 22%-a egyszobás.	A házak többsége tipikus falusi kockaház, Az alap közművek ki vannak építve, de vannak utcák, ahol hiányzik a pormentes út.	A szegregátum a városszövettől kissé elkülönülő városrész szélén helyezkedik el. A városközpont és a szolgáltatások tömegközlekedéssel nem érhetőek el.	A terület lakossága etnikailag vegyes, de magas a roma lakosok aránya.	Nagyobb infrastrukturális és humán fejlesztés nem történt a szegregátumban.

	Társadalom 1. (Demográfia)	Társadalom 2. (Foglalkoztatottság/ Segélyezés)	Lakáshelyzet	Épített környezet / Közterületek minősége	Szolgáltatásokhoz (közintézményi/piaci jellegű) való hozzáférés	Etnikai szegregáció	Eddigi beavatkozások nyomán bekövetkezett változások
Szegregátum 2.	A területen élők száma 99 fő. A 0-14 évesek aránya 17,2%. A 60 év felettiek aránya viszont 5,1%.	Az aktív korúak 79,2%-a nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel. A háztartások 60,2%-ában egyetlen foglalkoztatott sincs. 2 fő vesz részt közfoglalkoztatásban. Lakásfenntartási támogatásban 16 háztartás, rendszeres szociális segélyben 3 fő részesül. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre 20 gyermek jogosult.	A területen található lakások száma 28, ennek 17,9 % alacsony komfortfokozatú. Az egyszobás lakások aránya 10,7%.	Az alábbi utcákban hiányzik a pormentes út: Csalogány u., Akácós u., Rózsa u. A közvilágítás mindenhol megoldott. A vezetékes víz-és szennyvízhálózat minden utcában elérhető.	A szegregátum a város szélén helyezkedik el. A városközpont és a szolgáltatások tömegközlekedéssel nem érhetőek el.	Etnikailag vegyes terület, de a Csalogány utcában, az Akácós utca végén, valamint a Nefelejts utca végén főleg romák laknak.	Nagyobb infrastrukturális és humán fejlesztés nem történt a szegregátumban

5.2 Az elmúlt években tervezett, illetve megvalósított, a szegregátumokat érintő beavatkozások

A 2010-es IVS Anti-szegregációs Programjában a város prevenciós feladatokat határozott meg. A KSH szegregátum lehatárolásait a város vitatta, így konkrét szegregátumokra lebontva nem fogalmazódtak meg célok és beavatkozások. A tervezett preventív beavatkozásokhoz számszerű, mérhető indikátorok sem lettek tervezve.

A 2010-ben elkészített Integrált Városfejlesztési Stratégia elkészítése óta érdemi változások nem történtek a szegregátumok területén, nagyobb beruházásokra, infrastruktúra, illetve humán fejlesztésekre nem került sor.

A következő táblázat a 2010-ben tervezett, de megvalósításra nem kerülő beavatkozásokat tartalmazza. Az Önkormányzat elsősorban prevenciós célú beavatkozásokat tervezett, mérhető indikátorok a beavatkozások mellett nem szerepeltek.

9. táblázat: A 2010-ben elkészített IVS tervezett, megvalósításra nem került anti-szegregációs célú beavatkozásai

Ágazat	Korábbi IVS anti-szegregációs tervének tervezett intézkedései	Tervezett indikátorok
Lakhatás	<i>Célzott szükségletfelmérés a szegregálódó, szegregátumi jellemzőkhöz közelítő területeken, Program kidolgozása az átlagot meghaladó szociális terhelésnyhítésére, szociális zárvány kialakulásának megelőzésére</i>	
	<i>Önkormányzati bérlakások koncepcionális áttekintése</i>	
	<i>Telepszerű lakóövezetek felszámolása, a lakók integrálása I. (Kossuth u. 88. lakóudvar) – II. (Béke u. 51. sz. alatti bértömb) ütem</i>	
	<i>Kapcsolatfelvétel pénzügyekkel szociálisan hátrányos rétegek számára, lakás és fejlesztési célra nyújtott kedvezményes hitelkonstrukciók kidolgozására</i>	
Közoktatás	<i>Beóvodázást elősegítő program megalkotása</i>	

Ágazat	Korábbi IVS anti-szegregációs tervének tervezett intézkedései	Tervezett indikátorok
	Roma asszisztensek alkalmazása alapfokú oktatási-nevelési intézményekben	
	Integrációs pedagógiai program bevezetése a város összes általános iskolájában	
	Tanoda program újraindítása és működtetése	
	„Esélyt a lányoknak” program beindítása	
Foglalkoztatás	Városi fejlesztések kivitelezését végző vállalkozások kiválasztásánál a helyi roma munkavállalókat foglalkoztatók előnyben részesítése	
	Távmunka ház létrehozása 2012 Önkormányzat / beazonosított partnerek	
	Szociális földprogram elindítása (15-20 cigány család bevonásával)	
Infrastruktúra	Szegregált lakóterületek utcáinak pormentesítése	
	Ivóvízhálózatra kötés arányának emelése a szegregált területeken	

Az alábbi táblázat tartalmazza azon beavatkozásokat, amelyek az integráció érdekében megvalósultak a 2010-es IVS elkészítése óta.

Mivel az önkormányzat a 2001-es KSH adatok alapján történt szegregátum-lehatárolásokat és szegregátumok jelenlétét a városban vitatta, így a tervezett beavatkozások horizontális jellegűek voltak. A beavatkozások mellett mérhető indikátorok nem lettek tervezve, így az elért eredmények értékelése nehezen értelmezhető.

10. táblázat: Anti-szegregációs célú beavatkozások és azok eredményei (2007-2014 között) a városban

	Korábbi IVS antiszegregációs terv megvalósult intézkedései (zárójelben a cél sorszáma, amihez hozzájárul)	Eredmény/értékelés
Horizontális anti-szegregációs beavatkozások	Megállapodások megkötése az esélyegyenlőségi szempontokból releváns intézményi szereplőkkel és érdekvédelmi szervezetekkel, civilekkel.	

	Korábbi IVS antiszegregációs terv megvalósult intézkedései (zárójelben a cél sorszáma, amihez hozzájárul)	Eredmény/értékelés
	Szükségletfelméréseken alapuló tevékenységi terv, együttműködési terv elkészítése, együttműködési területek, felelősség- és hatáskörök megállapítása.	
	Helyi rendeletek átfogó helyzetelemzése, átvilágítása, szükség szerinti módosítása a horizontális szempontok szerint	
	Szociális információáramlást biztosító helyi együttműködési rendszer közreműködésével felmérni az egyszemélyes idős háztartások adatbázisát	
	Közoktatási Esélyegyenlőségi Helyzetelemzés és Intézkedési Terv végrehajtásának megkezdése	
	Házi szociális gondozás kiterjesztése	
	Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás térségi kiterjesztése, több készülék bekapcsolása a rendszerbe	
	Esélyegyenlőségi referenci státusz létrehozása és betöltése a Polgármesteri Hivatalban	
	Helyi és térségi munkaerőigény felmérése, felnőttképzési kínálat kialakítása	alapkompentencia képzés 110 fő
	Családi kapcsolatokat erősítő és integrációs program kidolgozása	TÁMOP, „Kiútkereső”, „Összefogás”
	CKÖ ösztöndíjprogramjának támogatása	
	Munkaerő (re)integrációt segítő programok (8. osztályra felkészítő; Szakképesítést nyújtó; Foglalkoztatási programok) elindítása	
	Esélyegyenlőségi ESZA típusú programok végrehajtása	TÁMOP programok
	Közoktatási szakszolgálati feladatok helyben történő biztosítása	
	Közintézmények teljes körű akadálymentesítése	90%-os az akadálymentes intézmények aránya
Szegregátum 1.	-	
Szegregátum 2.	-	

5.3 Anti-szegregációs intézkedési terv

5.3.1 A szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések

5.3.1.1 Anti-szegregációs célok

Berettyóújfalu elemi érdeke és célja, hogy az egyenlő hozzáférés, az esélyegyenlőség és az integráció biztosításának elve az élet minden területén megvalósuljon a városban. Ehhez a lakhatási feltételek biztosítása mellett – széleskörű együttműködésen alapuló – többféle szociális, képzési, foglalkoztatási, a szolgáltatásokhoz való hozzáférést javító intézkedések együttesével kívánunk hozzájárulni. Az alacsony státusú lakosok integrációjának előmozdításához szükséges feltétel az egyenlő hozzáférés biztosításán túl olyan szolgáltatások tervezése és megvalósítása, amelyek csökkentik munkaerő-piaci hátrányaikat, javítják foglalkoztatási esélyeiket, hozzájárulva ezzel társadalmi mobilizációjukhoz.

11. táblázat: Az anti-szegregációs terv horizontális céljai és alcéljai

Horizontális célok	Alcélok
1. Az esélyegyenlőség biztosítása a város minden fejlesztési beavatkozásánál, annak figyelembe vételével, hogy semmilyen fejlesztés nem járulhat hozzá a településen belüli vagy kívüli szegregáció kialakulásához és erősödéséhez Az esélyegyenlőség, a szegregáció-mentesség biztosítása a településen	
2. Oktatási integráció biztosítása	A HHH gyermekek kiegyenlített aránya intézményegységek és párhuzamos osztályok között. Az iskolai sikeresség feltételeinek megteremtése, a továbbtanulási mutatók javítása a HHH tanulók körében.
3. Az alacsony státusú lakosság foglalkoztatási helyzetének javítása	A rendszeres munkajövedelemmel rendelkezők számának emelkedése, a tartós munkanélküliek számának csökkentése. Az elsődleges munkaerő-piacon megjelenők számának növekedése A munkahelyteremtéshez hozzájáruló beruházásokkal, a munkaerőpiac igényeivel összehangolt képzések biztosítása
4. A szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása	A szociális szolgáltatások színvonalának emelkedése Az alapellátáson túlmutató szociális szolgáltatások biztosítása a szegregátumokban élők számára
5. Közösségi terek, közösségi szolgáltatások biztosítása	A szabadidő hasznos eltöltéséhez szükséges feltételek biztosítása Az iskolán kívüli, iskolai sikerességet segítő programok helyszíneinek biztosítása

Horizontális célok	Alcélok
6. Egészségtudatosság fejlesztése	Egészségmegőrző és szűrő programok biztosítása a szegregátumokban élők intenzív bevonásával

A nagy létszámú szegregátumok megszüntetése nem lehetséges, ezért legfőbb célunk, hogy a rossz állagú ingatlanok felszámolásával, a mobilizációs lehetőségek megteremtésével a szegregációt oldjuk, a szegregátumokban élők számát csökkentjük. Emellett a területek rehabilitációjával megteremtjük az élhető lakókörnyezetet.

12. táblázat: Az anti-szegregációs terv terület specifikus céljai és azok relevanciája az egyes szegregátumokban

Terület specifikus célok	Szegregátum 1	Szegregátum 2
A településrendezésben a szegregációt csökkentő intézkedések megjelenítése építési tilalom elrendelésével		
Mobilizációs program kidolgozása az alacsony státusú lakosság koncentrációjának csökkentése érdekében		
A hiányzó járdák és pormentes útburkolatok kialakítása		
Szociális szövetkezet létrehozása a szegregátumokban élők foglalkoztatásának javítása érdekében		
Élhetőbb környezet kialakítása: A lakókörnyezet rehabilitációja, területrendezési program a lakosság bevonásával: játszótér, sportpálya építése.		
Közösségi munka elindítása, közösségi ház kialakítása		
Biztos Kezdet jellegű programok, tanoda jellegű programok működtetése		
A közüzemi tartozások csökkentése előrefizetéssel, kártyás mérőórákkal		
Foglalkoztatás növelését is célzó beruházás, kulturális- közösségi szolgáltatások bővítését célzó beruházás megvalósítása a szegregátum közelében, amely a terület felértékelődéséhez, és a lakosság életminőségének javításához egyaránt hozzájárul		
A területen élők képzettségének és foglalkoztatottságának javítását célzó programok megvalósítása		

5.3.1.2 Általános – horizontális anti-szegregációs intézkedések

A társadalmi egyenlőtlenségek megszüntetése és ezen belül a területi vagy más típusú szegregáció feloldása Berettyóújfalu számára a fenntartható városfejlődés egyik záloga. Ennek tudatában a város messzemenőig figyelembe veszi a jövőben megvalósuló fejlesztéseinek, hogy azok nem okozhatják sem horizontálisan, sem területileg a szegregáció kialakulását vagy erősödését. Emellett az önkormányzat a Roma Nemzetiségi Önkormányzattal közösen Anti-diszkriminációs jelzőrendszert működtet annak érdekében, hogy a településen az esélyegyenlőség és a szegregáció-mentesség a mindennapok részévé váljon.

Az anti-szegregációs beavatkozások egyes elemei megkülönböztethetők aszerint, hogy az adott beavatkozás „kemény” (alapvetően fizikai jellemzők szerint mérhető, pl. infrastrukturális) vagy

„puha” (alapvetően humán tényezőkre irányuló) jellegű-e. A város által alkalmazott intézkedések tartalmaznak kemény és puha elemeket egyaránt.

Az esélyteremtés legfontosabb eszközét a megfelelő színvonalú és mindenki számára hozzáférhető oktatás jelenti. Ugyanakkor már az óvodába lépés előtt szükségesek olyan fejlesztések, melyek a korai fejlesztés és egyéb szociális szolgáltatások köré tartoznak. Ennek érdekében pályázati források függvényében a város Biztos Kezdet Gyerekházat alakít ki és/vagy biztos kezdet jellegű szolgáltatásokat indít és működtet.

Az óvodai - iskolai nevelésben - oktatásban résztvevő feladat-ellátási helyek között a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek egyenletes eloszlását biztosítani kell.

A Biztos Kezdet jellegű programok mellett az óvodai feladat ellátási helyeken növelni kell a pedagógiai munkát segítő szakemberek kapacitását. (Pszichológus, gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus alkalmazása a szükségleteknek megfelelő óraszámokban). Kiscsoportos és egyéni fejlesztés biztosítása. Az óvodában az óvodapedagógusi létszám biztosítása a jogszabályi előírásoknak megfelelően.

A kialakításra kerülő közösségi házban nyári napközi biztosítása szükséges nyári étkeztetéssel a hátrányos helyzetű tanulók részére. Olyan foglalkozások lebonyolítására van szükség, melyek biztosítják a gyermekek felzárkózási esélyeinek növelését és a szabadidő értelmes eltöltését.

A hátrányos helyzetű általános iskolás tanulók egyéni és csoportos fejlesztését, illetve a szabadidő hasznos eltöltését célzó tanoda létrehozása szükséges. A nem formális tanulási módszerekre épülő kompetencia-fejlesztés elősegíti az iskolai sikerességet és erősíti a továbbtanulási motivációkat.

A hátrányos helyzetű gyermekek lemorzsolódásának megelőzése, a devianciák elkerülése érdekében a KLIK helyi tankerületével együttműködve segítjük az iskolai drogvédelem, a stressz prevenció és a családi életre nevelés érdekében szervezett átfogó iskolai programokat, az iskola, és a szociális-gyermekvédelmi intézmények szakembereinek együttműködésével, kortárs segítők, civil szervezetek bevonásával.

A középiskolába járó hátrányos helyzetű diákok lemorzsolódásának csökkentése érdekében az önkormányzat speciális ösztöndíjat hoz létre, amely motiválja a diákok iskolai sikerességét és az intézményben történő benmaradását.

A megfelelő színvonalú szociális munka biztosítása érdekében rendkívül fontos a szociális területen dolgozók továbbképzése, új gyakorlatok, lehetőségek megismerése. A szolgáltatások bővítése pályázati forrásokból oly módon, hogy az új szolgáltatások, projektek hatékony működtetése érdekében létszámfejlesztésre is sor kell kerülni.

Az egészségnevelés-egészségfejlesztés kiemelt szerepet kell kapjon városi szinten is, és ezen belül a hátrányos helyzetű lakosok minél szélesebb körű bevonására van szükség.

Az alacsony státusú lakosok foglalkoztatásának elősegítése érdekében az önkormányzat előnyben részesíti a beruházások során azon vállalkozásokat, amelyek alacsony státusú lakosságból választanak munkavállalókat. Számukra helyi adókedvezményeket biztosítunk.

A foglalkoztatás érdekében és a lakókörnyezetek rehabilitációjához is kapcsolódóan az Önkormányzat szociális szövetkezetet kíván létrehozni. Meg kell teremteni a szociális gazdaság, szociális szövetkezet alapjait, mely a későbbiekben GINOP forrásból tovább fejleszhető.

13. táblázat: Az anti-szegregációs terv tervezett, horizontális intézkedései

Horizontális cél	Megvalósítást célzó intézkedés	Felelős	Lehetséges pénzügyi forrás	Megvalósulás lehetséges időtávja
1. Esélyegyenlőség biztosítása	Anti-dizkriminációs jelzőrendszer működtetése	Jegyző, együttműködve az RNŐ elnökével	Nem releváns	2015-
2. Oktatási integráció biztosítása	A HHH gyerekek kiegyenlített arányának biztosítása az oktatási-nevelési intézményekben, a feladatellátási helyek között, valamint a csoportok, osztályok között	Fenntartó, intézményvezetőkkel együttműködve	Nem releváns	2015-
	Kiscsoportos és egyéni fejlesztések, terápiák biztosítása szűrést követően az 5. életévet betöltött óvodások részére fejlesztő szakemberek biztosításával.	Óvodavezető	Saját forrás	2016-
	Az óvodapedagógusok létszámának biztosítása a törvényi előírásoknak megfelelően	Polgármester	Saját forrás	2015-
	Integrációt segítő pedagógiai programok működtetése	Fenntartó, intézményvezetőkkel együttműködve		2015-
	Nyári napközi biztosítása	Polgármester	Saját forrás	2015-
	Tanoda létrehozása	Polgármester	Saját forrás és EFOP	2016-
	Iskolai prevenciós programok működtetése, szakmaközi együttműködéssel	Fenntartó és a jegyző, együttműködve az intézményvezetőkkel	Saját forrás	2015-
	HHH középiskolás diákok ösztöndíj támogatási rendszerének kialakítása és megvalósítása	Polgármester	Saját forrás	2015-

Horizontális cél	Megvalósítást célzó intézkedés	Felelős	Lehetséges pénzügyi forrás	Megvalósulás lehetséges időtávja
3. Az alacsony státusú lakosság foglalkoztatási helyzetének javítása	Alacsony státusú lakosokat foglalkoztató vállalkozások adókedvezményben részesítése	Polgármester	Saját forrás	2015-
	HHH lakosság bekapcsolása az önkormányzati fejlesztések kivitelezésébe	Polgármester		2016-
	Szociális szövetkezet létrehozásának megteremtése	Polgármester	Saját forrás, majd EFOP vagy GINOP-forrás	2018-
	Foglalkoztatás bővítéséhez kapcsolódó képzések tervezése, megvalósítása	Polgármester	EFOP	2016-
4. A szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása	A korai fejlesztés érdekében Biztos Kezdet Gyerekház/vagy program működtetése	Polgármester	Hazai forrás	2016-
	Prevenációs programok működtetése	Jegyző	Nem releváns	2015-
	Szociális szakemberek képzése	Kistérségi Egyesített Szociális intézmény vezetője	Saját forrás	2016-
5. Közösségi terek, közösségi munka biztosítása	Biztos Kezdet Gyerekház és Tanoda szolgáltatások helyszínül épület biztosítása	Polgármester	Saját forrás, pályázati forrás (EFOP)	2016-
	Városi alközpontok kialakítása, közösségi terek kialakítása	Polgármester	Saját forrás, pályázati forrás (EFOP)	2017-
Egészségtudatosság fejlesztése	Egészségfejlesztő programok, szűrőprogramok szervezése	Polgármester	Saját forrás	2016-

5.3.1.3 Terület (szegregátum) specifikus anti-szegregációs intézkedések

A Berettyóújfaluban található három szegregátum közötti legfőbb különbségek a szegregátumok kialakulásának történetéből, és a városszövethöz viszonyított elhelyezkedésükből fakadnak. Az 1. sz. szegregátum a városközponthoz közelebb, de a város szélén helyezkedik el. A 2. sz. szegregátum egy olyan városrészen található, amely egy különálló település volt, és később kapcsolódott Berettyóújfaluhoz.

Mindkét szegregátum lakossága vegyes etnikailag, de magas a roma lakosság aránya. A 2. sz. szegregátum területén vannak utcák, utcaszakaszok, ahol kimondottan roma családok élnek.

A szegregátumok a városközponttól és a szolgáltatásoktól távolabb eső területeken helyezkednek el.

Az 1. sz. szegregátum népesebb, de a 2. sz. szegregátum rendelkezik a legrosszabb mutatókkal, különösen magas itt a munkajövedelemmel nem rendelkezők, és a foglalkoztatott nélküli háztartások aránya. Mindkét szegregátum esetén szükség van mind rehabilitációs programok alkalmazására, mind a további szegregáció megállítására, valamint – legalábbis hosszabb távon – mobilizációs intézkedések is meg kell, hogy valósuljanak. A településen található szegregátumok felszámolása – méretükből és az ott található ingatlanok magas számából adódóan – nem szüntethető meg (mindkét szegregátum területén magas a szociálpolitikai kedvezményből épített ingatlanok száma), azonban a lakókörnyezet rehabilitációja mellett szükséges a szegregáció oldása és az ott élők részére a lakhatási mobilizáció feltételeinek megteremtése, a mobilizáció elősegítése is

Mindkét szegregátum esetén törekedni kell arra, hogy a terület és környéke felértékelődjön az infrastruktúra javításával és a szolgáltatások fejlesztésével, hogy ez által vonzóbbá váljon a magasabb státusú lakosok számára is. Másrészt az itt élők képzettségének, foglalkoztatottsági mutatóinak javításával is csökkenthető a szegregációs mutató. Az ingatlanok értékének növelésén keresztül mindkét szegregátumban a foglalkoztatási és a lakáshelyzet javítása a legsürgetőbb feladat.

A lakókörnyezet rehabilitációja során figyelemmel kell lenni az illegális szemétkerakók kialakulásának megelőzésére, és a zöldfelületek folyamatos növelésével elő kell segíteni az élhetőbb lakókörnyezetet a szegregátumok területén.

A szegregátumok területén hiányoznak a közösségi terek, a gyermekek részére nincs közösségi szintér, ezért játszótér, sportolásra is alkalmas közösségi tér kialakítása indokolt.

A közműszolgáltatókkal együttműködve kártyás mérőórák kihelyezését szükséges kezdeményezni azon családok esetében, ahol a közművek díjhátralék miatt lekötésre kerültek az ingatlanokról. Biztosítani kell az adósságkezeléshez kapcsolódó szolgáltatásokat.

14. táblázat: Az anti-szegregációs terv tervezett, szegregátum specifikus intézkedései

Szegregátum sorszáma	Konkrét intézkedés/ beavatkozás	Érintett terület specifikus cél	Felelős partner	Lehetséges pénzügyi forrás	Megvalósulás lehetséges időtávja
Szegr 1., 2.	Építési tilalom elrendelése	A szegregáció erősödésének megakadályozása	Polgármester	Nem releváns	2015
Szegr 1. 2.	Bérlakások kialakítása integrált környezetben	A szegregáció erősödésének megakadályozása	Polgármester	Saját forrás	2017-
Szegr 1. 2. .	Hiányzó pormentes útburkolat kiépítése	Lakókörnyezet rehabilitációja	Polgármester	Saját forrás	2016
Szegr. 1.2.	Sport és szabadidős tevékenységet biztosító közösségi tér kialakítása	Kültéri, hasznos szabadidő eltöltést célzó infrastruktúrák biztosítása	Polgármester	TOP	2017
Szegr 1., 32	Zöldfelületek növelése	Lakókörnyezet rehabilitációja	Polgármester	Saját forrás	2016-2017
Szegr 1. 2.	Játszóter építése	Kültéri, hasznos szabadidő eltöltést célzó infrastruktúrák biztosítása	Polgármester	TOP	2017
Szegr. 1., 2.	Bérlakások kialakítása integrált lakókörnyezetben	A szegregáció oldása	Polgármester	Saját forrás	2017-
Szegr. 1., 2.	Kártyás mérőórák elhelyezése	Az elvárható életminőséghez szükséges feltételek elősegítése	Kistérségi Egyesített Szociális intézmény vezetője	Saját forrás	2015-
Szegr.	Szociális városrehabilitációs program megvalósítása	A szegregáció oldása Az elvárható életminőséghez szükséges feltételek elősegítése	Polgármester	TOP	pályázati kiírástól függően

5.3.1.4 Az anti-szegregációs beavatkozások ütemezése

15. táblázat: Az anti-szegregációs terv intézkedéseinek ütemezése

Intézkedés	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Anti-dizkriminációs jelzőrendszer működtetése									
A HHH gyerekek kiegyenlített arányának biztosítása az oktatási-nevelési intézményekben, a feladat ellátási helyek és a csoportok között									
Egyéni és kiscsoportos fejlesztések, terápiák biztosítása szűrést követően az 5. életévét betöltött óvodások részére									
Az óvodapedagógusok és fejlesztő szakemberek létszámának biztosítása az integrációt segítő programok végrehajtása érdekében									
Nyári napközi biztosítása									
Tanoda létrehozása									
HHH középiskolás diákok ösztöndíj támogatási rendszerének kialakítása és megvalósítása									
Alacsony státusú lakosokat foglalkoztató vállalkozások adókedvezményben részesítése									
Alacsony státusúakat foglalkoztató vállalkozások betelepülésének ösztönzése									
Szociális szövetkezet létrehozása, megteremtése									
Foglalkoztatás bővítéséhez kapcsolódó képzések tervezése, megvalósítása									
A korai fejlesztés érdekében Biztos Kezdet Gyerekház/programok működtetése									
Prevenációs programok indítása az iskolákban, szakmaközi és civil együttműködéssel									

Intézkedés	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Szociális szakemberek képzése									
Biztos Kezdet Gyerekház és Tanoda szolgáltatások helyszínül épület biztosítása									
Építési tilalom elrendelése									
Pormentes útburkolat kiépítése									
Sporttevékenységekhez közösségi tér kialakítása									
Zöldfelületek növelése									
Játszóter építése									
Bérlakások kialakítása integrált lakókörnyezetben									
Kártyás mérőórák elhelyezése									

5.3.2 A tervezett fejlesztések szegregációs hatásainak kivédésére hozott intézkedések

A projektfejlesztés során általánosan tartózkodni kell attól, hogy bármilyen beavatkozás esélyegyenlőtlenséghez, diszkriminációhoz, szegregációhoz vagy ezek konzerválódásához járuljon hozzá. A projektfejlesztés dokumentumainak, a település stratégiai dokumentumainak és a település helyi rendeleteinek elkészítésekor ugyanezen elveknek kell érvényre jutniuk.

A projektfejlesztés során elemi érdekünk a tervezett tevékenységek társadalmi elfogadottsága. Mind az előkészítés, mind a megvalósítás során biztosítjuk a társadalmi párbeszéd lehetséges formáit. A Roma Nemzetiségi Önkormányzatot bevonjuk ezen folyamatokba.

A közösségi térként és szociális, oktatási célra is használt épületet integrált lakókörnyezetben alakítjuk ki, hogy biztosítsuk a többségi társadalom tagjainak a részvételét a szolgáltatásokban. A különböző fejlesztések fizikai megközelíthetőségének tervezése elengedhetetlen a mindenkinek számára biztosított hozzáférés érdekében.

Célirányos kampányt tervezünk minden fejlesztés, program, a település életét befolyásoló esemény, illetve a településen megjelenő szolgáltatás, esemény széles körű megismertetésére, a hátrányos helyzetű csoportok tájékoztatására.

16. táblázat: A potenciálisan szegregációs hatást gerjesztő fejlesztések és hatások kivédésére teendő intézkedések

Potenciálisan szegregációs hatást gerjesztő fejlesztések	Tervezett intézkedések ezek kivédésére	Felelős
nem került azonosításra	-	-

Berettyóújfalu Önkormányzata az ITS-ben tervezett fejlesztések során figyelembe veszi az antiszegregációs alapelveket. Potenciálisan szegregációs hatást gerjesztő fejlesztések a stratégiában nem szerepelnek

5.3.3 A szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedések

Tervezett fejlesztések, amelyek eredményeként javulhatnak a szegregációs mutatók

A tervezett projekt címe	A projektben tervezett tevékenységek
Felnőttorvosi rendelő felújítása	Felnőttorvosi rendelő és orvosi ügyelet épületének energiahatékony, akadálymentes felújítása a korszerű járóbeteg ellátás infrastruktúrájának megteremtése érdekében.
Vass Jenő Óvoda és Bölcsőde Székhely intézményének újjáépítése, valamint Széchenyi, Eszterlánc, Rákóczi Tagintézmények korszerűsítése	Székhely Intézmény újjáépítése; Tagintézményeinek korszerűsítése (szigetelés, nyílászáró-csere, megújuló energia bevonása)
Belterületi földutak, útalapos utak szilárd burkolattal történő ellátása	Útalap megerősítése, útalap kiépítése, szilárd burkolattal való ellátása - Akácós (98M), Báthory (100M), Batthyányi (125M),

A tervezett projekt címe	A projektben tervezett tevékenységek
	Egressy-Török (140M), Kinizsi (176M), Madarász (126M), Tinódi (320M), Vajda J. (131M) utcák

Azokat a konkrét beavatkozásokat, amelyek eredményeként a szegregációs mutatót adó statisztikai jellemzők értéke potenciálisan javulhat, a horizontális és a terület specifikus tervezés során megfogalmaztuk. Alacsonyan képzett csoportokat célzó foglalkoztatási beavatkozások/fejlesztések, szociális ellátórendszer fejlesztése, konkrét lakókörnyezetet érintő fejlesztések, oktatás specifikus beavatkozások (tanodák, napközik stb.)

Ezeken túlmenően, illetve ezekkel a beavatkozásokkal összhangban a város önkormányzata a fenntarthatósága alatt álló valamennyi terület egészére nézve kötelezettséget vállal az Anti-szegregációs programban foglaltak érvényesítésére. A hatósága, felügyelete alá tartozó szervek és intézmények vállalják, hogy döntéseik, tevékenységük során a kialakult területi és/vagy etnikai szegregációs folyamatok megfordítására törekednek.

Az Önkormányzat a szegregált területeken különösen hangsúlyosan területi alapú beavatkozásokat tervez, amelynek elsődleges célja a területi koncentráció csökkentése, a magasabb státuszú csoportok területre vonzása.

Ezzel párhuzamosan a társadalmi integrációt, re-integrációt szolgáló komplex eszközöket – munkaerő-piac, oktatás, szociális hozzáférés, társadalmi kirekesztettség csökkentése – alkalmaz, hogy a szegregált területen élők életminősége, ezen belül a lakhatási körülmények, a foglalkoztatási és képzettségi mutatók javuljanak, az itt élők egészségtudatos magatartása kialakuljon.

A területeken élők jelentős mértékben sújtja az alacsony iskolai végzettség, a munkanélküliség, a munkakeresés feladásából adódó inaktivitás problémája. A rossz foglalkoztathatóság a megélhetést biztosító rendszeres munkajövedelem hiányát okozza, így az érintettek kiszolgáltatott helyzetben, rossz anyagi körülmények között élnek.

Az anti-szegregációs beavatkozások általános célkitűzése, hogy a szegregációval érintett területeken élők jelenlegi és jövőbeli életminősége javuljon. Az életminőség jelentős elemét képezik a lakhatás körülményei, az itt élők jövedelmi viszonyai, és ez utóbbihoz szorosan kapcsolódik a megfelelő képzés megszerzése, amely a jövedelemszerzést elősegítő tényező.

6 A stratégia külső és belső összefüggései

6.1 Külső összefüggések

6.1.1 Illeszkedés EU 2020 tematikus célkitűzéseire

Az EU 2020 stratégia (intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés) megvalósítása érdekében kijelölt 2014-2020 közötti EU kohéziós politika tematikus célkitűzései az alábbiak:

- (1) a kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció erősítése;
- (2) az IKT-hoz való hozzáférésnek, azok használatának és minőségének a javítása;
- (3) a kkv-k, (az EMVA esetében) a mezőgazdasági, illetve (az ETHA esetében) a halászati és akvakultúra-ágazat versenyképességének a növelése;
- (4) az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban;
- (5) az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a kockázatmegelőzés és -kezelés előmozdítása;
- (6) a környezet megóvása és védelme és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása;
- (7) a fenntartható közlekedés előmozdítása és szűk keresztmetszetek megszüntetése a kulcsfontosságú hálózati infrastruktúrákban;
- (8) a fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás támogatása;
- (9) a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem;
- (10) az oktatásba, és a képzésbe, többek között a szakképzésbe történő beruházás a készségek fejlesztése és az egész életen át tartó tanulás érdekében;
- (11) a hatóságok és az érdekelt felek intézményi kapacitásának javítása és hatékony közigazgatáshoz történő hozzájárulás.

A tematikus célokhoz beruházási prioritások kerültek kijelölésre.

Az ITS keretében tervezett fejlesztések illeszkedését a stratégiában meghatározott tematikus célok az EU tematikus célkitűzésekhez és beruházási prioritásokhoz való illeszkedésén keresztül mutatjuk be, hiszen a tervezett beavatkozások is ezen tematikus célok eléréséhez járulnak hozzá..

17. táblázat Az ITS keretében tervezett fejlesztések illeszkedése az EU tematikus célkitűzésekhez és beruházási prioritásokhoz³

ITS Tematikus célok	Kapcsolódó EU tematikus célok	Kapcsolódó EU beruházási prioritások
T1: A versenyképes gazdaság feltételeinek megteremtése	(1), (3), (4), (6), (8), (11)	1 a), 1b), 3a), 3b), 3c), 3d), 4b), 6d), 8a), 8b), 11a)
T2: A járásközponti szerepkör megerősítése	(2), (7), (8), (9), (10), (11)	2c), 7a), 8c), 8d), 9a), 10), 11a)
T3: A helyiek életminőségének, életkörülményeinek javítása	(2), (4), (5), (6), (7), (8), (9), (10)	2c), 4c), 4g), 5b), 6a), 6b), 6c), 6e), 7a), 8c), 8d), 9a), 9b), 9c), 9d), 10)
T4: Fenntartható városfejlesztés	2), 4), 6), 7), 8), 11)	2c), 4a), 4c), 6e), 7b), 8c), 11)

³ Az EU tematikus célkitűzéseire kapcsolódó beruházási prioritásokat a melléklet tartalmazza

ITS Tematikus célok	Kapcsolódó EU tematikus célok	Kapcsolódó EU beruházási prioritások
T5: A tudásalapú társadalom fejlesztése	1), 2), 6), 8)	1a), 1b), 2d), 6g), 8b)
T6: A térség egészségcentrumának fejlesztése	1), 8)	1a), 1b), 8b)

6.1.2 Illeszkedés az országos és megyei területfejlesztési tervdokumentumokhoz

A 2014. januárban elfogadott Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (OFTK) négy hosszú távú – 2030-ig szóló – átfogó fejlesztési célt és ezek elérése érdekében tizenhárom specifikus célt, köztük hét szakpolitikai jellegű és hat területi célt fogalmaz meg.

■ Szakpolitikai célok:

- Versenyképes, innovatív gazdaság
- Életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás, az élelmiszer-feldolgozóipar fejlesztése
- Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság
- Kreatív tudástársadalom, piacképes készségek, K+F+I
- Értéktudatos és szolidáris öngondoskodó társadalom
- Jó állam, szolgáltató állam és biztonság
- Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, környezetünk védelme

■ Területi célok:

- Az ország makro-regionális szerepének erősítése
- A többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat
- Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése
- Kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése
- Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés elősegítése
- Összekapcsolt terek: az elérhetőség és mobilitás biztosítása

E célok közül Berettyóújfalu elsősorban az alábbiakhoz kapcsolódik szorosan: Életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás, az élelmiszer-feldolgozóipar fejlesztése, a Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság, az Értéktudatos és szolidáris öngondoskodó társadalom, a Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése és a Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés elősegítése

Megyei területfejlesztési koncepcióhoz való illeszkedés

Hajdú-Bihar Megyei Közgyűlése 386/2013 (XI.29) sz. MÖK határozatával fogadta Hajdú-Bihar megyei Területfejlesztési Koncepcióját, melyben a megye stratégiai céljai két szinten, ágazati és területi szinten kerültek meghatározásra annak érdekében, hogy a különböző tématerületeknek és ágazatoknak, valamint a megye területi tagozódásának megfelelő fejlesztések kiemelésre kerülhessenek. Ezek az alábbiak:

- Stratégiai ágazati cél 1 (Á1): Az Alföld értékeire épülő fenntartható környezet
- Stratégiai ágazati cél 2 (Á2): Versenyképes gazdaság és egészséges élelmiszer
- Stratégiai ágazati cél 3 (Á3): A megye gazdasági szerkezetének megfelelő oktatás, szakképzés
- Stratégiai ágazati cél 4 (Á4): Közösségi, szociális, egészségügyi és társadalmi fejlesztések a leszakadó társadalmi csoportok esélyegyenlőségének és életminőségének javítására
- Stratégiai területi cél 1 (T1): Debrecen, az Életerős város, mint a Kárpát-medence egészség és innováció fővárosa
- Stratégiai területi cél 2 (T2): Járasközpontok és járási szintű kisvárosok, mint a helyi közösségek együttműködéseinek centrumai
- Stratégiai területi cél 3 (T3): Kistelepülések, mint az élhető vidéki közösségek színterei

A város célrendszere szorosan kapcsolódik a megyei területfejlesztési koncepció Á1, Á2, Á3, Á4 és T2 céljaihoz.

6.1.3 Egyéb helyi fejlesztési és rendezési dokumentumokkal való kapcsolat

6.1.3.1 Illeszkedés a Partnerségi Megállapodáshoz

A Partnerségi Megállapodás az európai uniós tervezési folyamat nemzeti alapküldetése, amely azonosítja Magyarország legfontosabb kihívásait, és kitér a fő fejlesztési prioritásait a 2014 és 2020 közötti időszakra. A 2014. szeptember 11-én Magyarország és az Európai Bizottság által aláírt Partnerségi Megállapodás 5 nemzeti fejlesztési prioritást határozott meg, amelyekhez a következő módon illeszkedik az ITS célrendszere.

18. táblázat: Az ITS tematikus céljainak illeszkedése a Partnerségi Megállapodás nemzeti fejlesztési prioritásaihoz

Partnerségi Megállapodás nemzeti fejlesztési prioritásai	Az ITS kapcsolódó tematikus céljai
1. A gazdasági szereplők versenyképességének javítása és nemzetközi szerepvállalásuk fokozása	T1: A versenyképes gazdaság feltételeinek megteremtése T5: A tudásalapú társadalom fejlesztése T6: A térség egészségcentrumának fejlesztése
2. A foglalkoztatás növelése (a gazdaságfejlesztési, foglalkoztatási, oktatási, társadalmi felzárkózási szakpolitikák által, tekintettel a területi különbségekre)	T1: A versenyképes gazdaság feltételeinek megteremtése T3: A helyiek életminőségének, életkörülményeinek javítása T5: A tudásalapú társadalom fejlesztése T6: A térség egészségcentrumának fejlesztése
3. Energia- és erőforráshatékonyág növelése	T3: A helyiek életminőségének, életkörülményeinek javítása T4: Fenntartható városfejlesztés T5: A tudásalapú társadalom fejlesztése
4. A társadalmi felzárkózási és népesedési kihívások kezelése	T2: A járásközponti szerepkör megerősítése T3: A helyiek életminőségének, életkörülményeinek javítása T4: Fenntartható városfejlesztés

Partnerségi Megállapodás nemzeti fejlesztési prioritásai	Az ITS kapcsolódó tematikus céljai
5. A gazdasági növekedést segítő helyi és térségi fejlesztések megvalósítása	T1: A versenyképes gazdaság feltételeinek megteremtése T5: A tudásalapú társadalom fejlesztése T6: A térség egészségcentrumának fejlesztése

6.1.3.2 Illeszkedés a településrendezési eszközökhöz

A jelenleg hatályban lévő településrendezési eszközöket az ITS Megalapozó Tanulmánya mutatja be.

A tervezés jelenlegi szakaszában az előzetes fejlesztési elképzelések összhangban vannak a területek jelenlegi funkciójával, így a szabályzatok e miatti módosítására jelenleg nincs szükség. Az integrált településfejlesztési stratégia megvalósítása során, az adott beavatkozások véglegesítése közben szükség lehet a tervezett célok és a rendezési terv, valamint a HÉSZ illeszkedésének újbóli összevetésére, illetve utóbbi dokumentumok szükség szerinti módosítására vagy a fejlesztések újragondolására.

Az országos és megyei településrendezési terv Berettyóújfalura vonatkozó megállapításait a Megalapozó Vizsgálat tartalmazza.

6.1.3.3 Illeszkedés az önkormányzat gazdasági programjához

Berettyóújfalu Város Önkormányzata 2015-ben készítette el, és a képviselő testület határozatban fogadta el Gazdasági Programját. Mivel a Gazdasági Program és az ITS kidolgozása párhuzamosan zajlott, így nagymértékben támaszkodtunk az abban foglaltakra.

A 2015-2018. időszakra vonatkozó gazdasági programmal helyi szinten meghatározza mindazokat a célkitűzéseket és feladatokat, amelyek a helyi önkormányzat költségvetési lehetőségeivel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti és gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével a helyi önkormányzat által nyújtandó feladatok biztosítását, színvonalának javítását szolgálják.

A gazdasági programban rögzített célrendszer szorosan illeszkedik Hajdú-Bihar Megye Területfejlesztési Koncepciója által felvázolt jövőképhez, így kapcsolódik a társadalmi-gazdasági célok eléréséhez, a dokumentumban kijelölt átfogó, stratégiai és horizontális célokhoz egyaránt. Hajdú-Bihar megye víziója, hogy a megye 2030-ban közel két évtizede folyamatosan és fenntartható módon fejlődik, jelentősen javul a gazdasági teljesítmény és nő a foglalkoztatottak száma.

Berettyóújfalu városának előirányzott fejlesztési elképzelései egyértelműen hozzájárulnak a megye célkitűzéseinek megvalósításához.

A meghatározott jövőkép szerint „Berettyóújfalu „egészséges város” mind természeti és épített környezetében, mind lakosai és közösségei tekintetében. Berettyóújfalu vonzó város, mely kellemes lakóhelyet, ösztönző gazdasági környezetet teremt polgárainak, utat nyitva az új kezdeményezéseknek.”

A jövőkép elérése irányába mutató átfogó, hosszú távú célok a következők:

- AC1 - Versenyképes gazdaság megteremtése
- AC2 - Víz- és energiatakarékos, környezettudatos, a környezeti fenntarthatóság iránt elkötelezett település
- AC3 - Intelligens társadalom
- AC4 - Elérhető és élhető („funkciógazdag”) település

Stratégiai, középtávú célok:

- AC1 - Berettyóújfalu, mint agrár- és élelmiszergazdasági területi központ.
- AC1 - Berettyóújfalu, mint turisztikai központ.
- AC2 – A környezeti korlátokat megtartó település
- AC2 – A környezeti korlátokat megtartó település
- AC3 - A város gazdasági szerkezetének megfelelő oktatás és képzés.
- AC4 - Térségi elérhetőség javítása.
- AC4 - Berettyóújfalu járásközpont, mint a helyi közösségek együttműködésének centrumai.

A gazdasági programban lefektetett alapelvekkel összhangban kerültek meghatározásra az ITS tematikus és területi céljai, az egyes tematikus célokhoz kapcsolódó eredmények elérése jelentené a gazdasági program sikerét is.

6.1.3.4 A települési környezetvédelmi fenntarthatósági tervvel való összhang

Berettyóújfalu Környezetvédelmi Fenntarthatósági Terve 2013-ban készült.

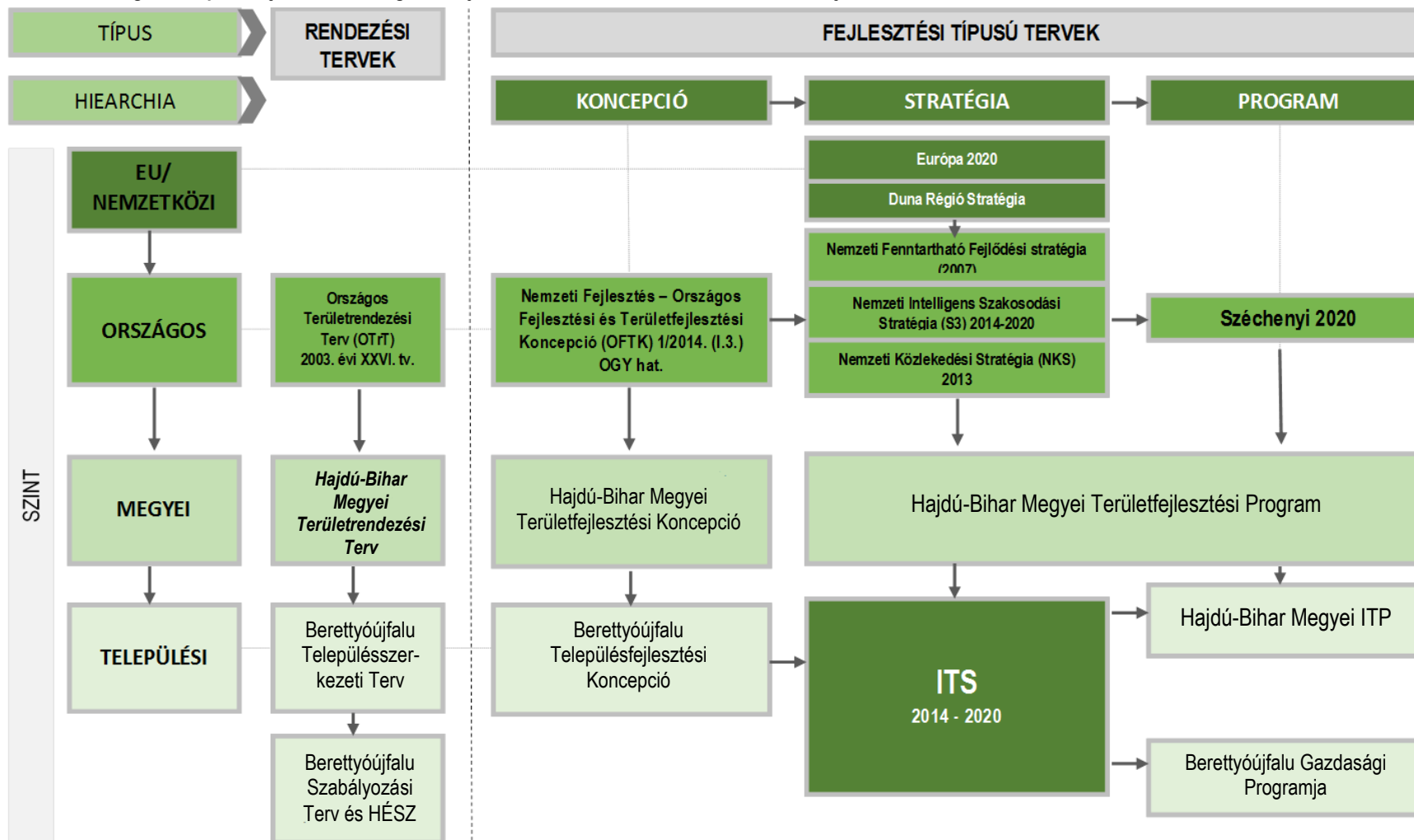
A Terv jelentős része a természeti-környezeti állapot elemzését foglalja magában, és a következő nyolc területen fogalmaz meg célokat és konkrét feladatokat fogalmaz a város vezetése számára.

- A települési környezet tisztasága: Kevesebb környezeti stressz hatást eredményező, jobb környezeti állapotjellemzőkkel rendelkező települési környezet kialakítása és fenntartása
- Levegőtisztaság védelem: A jó levegőminőség fenntartása, a település környezeti levegőminőségének javítása, különösen a NO_x, SO₂, és az ülepedő porszennyezés vonatkozásában
- Ivóvízellátás: Ivóvízbázis védelme, a vízminőség javítása, a fenntartható vízkészlet-gazdálkodás megteremtése
- Energiagazdálkodás: átmeneti időszak a fosszilis energiahordozókról való áttérésre
- Zöldterület-gazdálkodás: Kevesebb környezeti stressz hatást eredményező, jobb környezeti állapotjellemzőkkel rendelkező települési környezet kialakítása és fenntartása.
- Természeti és építészeti értékek védelme: az országos és helyi jelentőségű védendő értékek feltárása; a védett és védendő értékek állagának megóvása, társadalmi elismertségük növelése; a természetvédelem igényeinek szem előtt tartása a már elhatározott vagy tervezett térségfejlesztési programoknál (pl. úthálózati, iparterületi és közműves fejlesztési elhatározások)
- Helyi közlekedésszervezés: át kell gondolni a közlekedési infrastruktúrák rendszerét, és törekedni kell a meglévő hálózatokon, a meglévő feltételek javításával, környezetkímélő módon megoldani a gazdaság szállítási, és személyforgalmi igényét
- Az épített környezet védelme: A településkép harmóniájának fokozott védelme

Mint látható az ITS céljai nem állnak ellentmondásban a Környezetvédelmi Fenntarthatósági Tervben foglalt feladatokkal, sőt, szinergikus kapcsolatuk miatt a feladatok és beruházások megvalósítása támogatja a kitűzött jövőképpé megvalósulását.

6. ábra: Az integrált településfejlesztési stratégia elhelyezkedése a tervdokumentumok hierarchiájában

6.2 Belső összefüggések

A városi és városrészi szintű célok koherens rendszerben, egymást erősítve járulnak hozzá a stratégia tematikus céljainak és átfogó céljának megvalósításához. Feltárára kerülnek a városi fejlesztések azon kapcsolódási pontjai is, melyek esetlegesen negatív hatást váltanak ki a város más területén, így lehetővé válik az esetlegesen felmerülő kockázatok megelőzése.

6.2.1 A célok és a helyzetértékelésben bemutatott problémák kapcsolata

Jelen fejezet célja, hogy bemutassa, hogy a stratégiában meghatározott célok teljesülése hogyan és milyen mértékben segíti elő a helyzetfeltáró fejezetekben meghatározott városi és városrészi problémák mérséklődését, illetve hogy a célok milyen mértékben építenek a különböző területi szinteken definiált adottságokra. Az alábbi táblázatokban összefoglalva azonosítottuk a tematikus és területi célok, valamint a problémák és adottságok közötti összefüggéseket.

19. táblázat: A célok és a helyzetértékelésben beazonosított legfontosabb problémák és adottságok kapcsolata

Középtávú városi célok (tematikus célok)	Megalapozó vizsgálatban azonosított problémák	Megalapozó vizsgálatban azonosított adottságok
T1: A versenyképes gazdaság feltételeinek megteremtése	■ Az ország periférikus keleti részén való elhelyezkedés ■ Magas arányú elvándorlás (köztük a fiatal értelmiség száma magas) ■ Kedvezőtlen korösszetétel, elöregedő lakosság ■ Kicsi a város tökevonó képessége ■ A gazdaság nem rendelkezik húzóágazattal ■ Nagyobb létszámot foglalkoztató vállalatok száma elenyésző ■ Kevés a magasabb hozzáadott érték termelő vállalkozások száma ■ Az Ipari Parkba betelepült vállalkozók egy része túlságosan kicsi a gazdaságélénkítő szerephez ■ A megyeszékhelyektől távol esik, elmaradott térségben található ■ A belterületi burkolt utak minősége sok helyen rossz; hasonlóan, a városkörnyék országos útjainak állapota is kedvezőtlen, forráshiány miatt a főutak fejlesztésének folytatása is bizonytalan, a belterületen magas a kiépítetlen utak aránya ■ A gyorsforgalmi utak építésének elhúzódása ■ A településeket összekötő útfejlesztések elmaradnak ■ A gazdaságban Nagyvárad és Debrecen elszívó ereje érvényesül ■ Románia schengeni övezethez való csatlakozásának elhúzódása a gazdasági kapcsolatokat nehezíti	■ Nemzetközi vasúti fővonal - Budapest – Nagyvárad – áthalad a városon ■ A mezőgazdaság mellett az ipar fejlődésének műszaki-fizikai feltételei terén jó adottságokkal és tartalékokkal is rendelkezik ■ Jó adottságok a többszektörű gazdaság, a gazdasági több lábon állás (élelmiszeripar, feldolgozóipar, idegenforgalom) kialakítására ■ Északi határa mentén az országos átlagnál lényegesen jobb minőségű termőfölddel rendelkezik ■ Gyógyvízkincse az egészségügyi központi szerepkör betöltésére alkalmassá teszi ■ Teljes infrastruktúrával kiépített, bővítésre alkalmas ipari terület, Ipari Park címmel ■ Gazdaság fejlesztése számára nagykiterjedésű, jól feltárható területekkel rendelkezik az Északi városrészben és az Ipari Park területén ■ Az ipar számára kedvező a vasúti kapcsolatok megléte, az iparterületek a központ érintése nélkül elérhetőek a főutakról ■ Az előirányzott gyorsforgalmi út fejlesztések (M4, M35) tovább javítják a város külső kapcsolatait és logisztikai lehetőségeit ■ A schengeni bővítéssel térségi szerepköre várhatóan erősödni fog,

Középtávú városi célok (tematikus célok)	Megalapozó vizsgálatban azonosított problémák	Megalapozó vizsgálatban azonosított adottságok
		az Észak-alföldi Eurorégió déli kapuvárosává válhat.
T2: A járásközponti szerepkör megerősítése	■ Az ország periférikus keleti részén való elhelyezkedés ■ A megyeszékhelyektől távol esik, elmaradott térségben található ■ A gazdaságban Nagyvárad és Debrecen elszívó ereje érvényesül ■ A helyközi és távolsági közösségi közlekedés az állami szolgáltatóktól függ, a közlekedés finanszírozásának bizonytalanságai kihathatnak a tömegközlekedési szolgáltatásokra, illetve a forráshiány helyben a közlekedési infrastruktúra állapotmegóvását, fejlesztési lehetőségeit is korlátozhatja ■ Románia schengeni övezetbe való csatlakozásának elhúzódása a gazdasági kapcsolatokat nehezíti	■ Országhatárhoz közeli fekvése a keleti határtól „első város pozíció” betöltésére predesztinálja ■ Kistérségi, járási székhely, elég távol a megyeszékhelyektől, központi szerepkört tölt be az intézményi, társadalmi, kulturális, gazdasági ellátásban ■ A félórás közúti izokrón lefedi a járás egész területét ■ Az intézményi ellátás többnyire kiépült, a szolgáltatások struktúrája és színvonala többnyire megfelelő ■ Felújított egészségügyi infrastruktúra ■ Felújított művelődési központ ■ Kórház és szakrendelő működik a településen ■ Középkisiskolai oktatás folyik a településen (szakközépkisiskolai és gimnáziumi oktatás folyik) ■ Jelentős, települési szinten túlmutató Intézményi és civil kulturális csoportok, események, hagyományápolók ■ Megfelelő autóbuzos ellátottság, korszerűsített buszvégállomás a városközpontban ■ Országosan egyedülálló civil udvar (8 civil szervezet jelenleg) ■ Fejlett határon átnyúló kapcsolatrendszer ■ Területi múzeum (10 év alatt kétszeres Év Múzeuma különdíjas) ■ Városi könyvtár (70.000 db-os gyűjtemény) ■ 3D-s digitális mozi ■ Határon átnyúló kapcsolatai lehetőség oktatási, kulturális centrummá váláshoz
T3: A helyiek életminőségének, életkörülményeinek javítása	■ A vonalas infrastruktúra állapota rossz ■ Munkanélküliséggel sújtott terület ■ Magas arányú elvándorlás (köztük a fiatal értelmiség száma magas) ■ Csökkenő lakónépesség ■ Jelentős mértékű a természetes fogyás ■ Magas az eltartottak aránya ■ Kedvezőtlen korösszetétel, előregedő lakosság ■ Gyenge közéleti lakossági aktivitás ■ A Berettyószentmárton településrész kevésbé fejlett	■ Kistérségi, járási székhely, elég távol a megyeszékhelyektől, központi szerepkört tölt be az intézményi, társadalmi, kulturális, gazdasági ellátásban ■ Az intézményi ellátás többnyire kiépült, a szolgáltatások struktúrája és színvonala többnyire megfelelő ■ Felújított egészségügyi infrastruktúra ■ Felújított művelődési központ ■ Felújított bölcsőde ■ Modern, felújított városi piac

Középtávú városi célok (tematikus célok)	Megalapozó vizsgálatban azonosított problémák	Megalapozó vizsgálatban azonosított adottságok
	■ A gazdaság nem rendelkezik húzóágazattal ■ Nagyobb létszámot foglalkoztató vállalatok száma elenyésző ■ A belvív mind a belterületen, mind a mezőgazdasági területen károkat okoz ■ A gyűjtőúthálózat hiányos ■ Egyes belterületi közúti csomópontok, gyalogos vagy kerékpáros keresztezések forgalmi, közlekedésbiztonsági szempontból fejlesztésre szorulnak, kiemelten a 47. sz. főút mentén ■ Funkció nélküli közterületek a kertvárosias, falusias lakóövezetekben ■ Városképi jelentőségű zöldfelületek hiánya ■ Alacsony az egy főre jutó zöldfelület mértéke ■ Növekvő gépjárműszám miatt növekvő parkolási nehézségek, esetleg csökkenő kerékpározási kedv, romló forgalmi és környezeti állapot ■ A helyközi és távolsági közösségi közlekedés az állami szolgáltatóktól függ.	■ Kórház és szakrendelő működik a településen ■ A közigazgatási területén nagy kiterjedésű természeti területek vannak ■ A Berettyó folyó a településen keresztül halad, mely fontos a mezőgazdaságnak és jelentős szerepet tölt be a turizmusban ■ Gyógyvízkincse az idegenforgalmat erősíti és az egészségügyi központi szerepkör betöltésére alkalmassá teszi ■ Kedvező környezeti állapot a nagyobb szennyező források hiánya miatt, ill. szelektív hulladékgyűjtő megléte ■ A kommunális hulladék gyűjtése és kezelése megoldott ■ A vonalas infrastruktúrák közel 100%-ban kiépítettek ■ A kerékpáros közlekedésre nevelést szolgáló kreszpark ■ A helyi identitást erősítő településkártya program ■ Országos hírvő lövészklub lőtérrel ■ Nagyszámú sportolásra alkalmas pálya, létesítmény ■ Eredményes utánpótlás-nevelés a sportegyesületekben és civil szervezetekben (pl. néptánc) ■ Művészeti iskola ■ Aktív térségi népművészeti egyesület ■ Jelentős, települési szinten túlmutató Intézményi és civil kulturális csoportok, események, hagyományápolók ■ Önszerveződő sportegyesületek hobby és versenysportokban egyaránt ■ Zöldfelületei gondozottak ■ Megfelelő autóbuszos ellátottság, korszerűsített buszvégállomás a városközpontban ■ Fejlődő és vonzó városközpont, gyalogosbarát közterületekkel ■ EU szabványnak megfelelő játszótérek a központi területeken ■ Sokféle rekreációs célú tevékenység lehetősége biztosított (Morotva liget Szabadidő komplexuma, gyógyfürdő, csónakázó tó, horgásztó) ■ Országosan egyedülálló civil udvar (8 civil szervezet jelenleg)

Középtávú városi célok (tematikus célok)	Megalapozó vizsgálatban azonosított problémák	Megalapozó vizsgálatban azonosított adottságok
		■ Városi könyvtár (70.000 db-os gyűjtemény) ■ 3D-s digitális mozi ■ Határon átnyúló kapcsolatai lehetőség oktatási, kulturális centrummá váláshoz ■ a Berettyó menti területek rekreációs és oktatási célú hasznosítása
T4: Fenntartható városfejlesztés	■ A vonalas infrastruktúra állapota rossz ■ A turisztikai vonzerők kihasználatlanok ■ Kicsi a város tökevonzó képessége ■ Egyes közintézmények energetikai korszerűsítésre szorulnak ■ A megújuló energia hasznosítás szintje alacsony ■ A gazdaság nem rendelkezik húzóágazattal ■ Nagyobb létszámot foglalkoztató vállalatok száma elenyésző ■ A belterületen áthaladó országos közút nagy környezetterhelést okoz, ■ Erdősültsége alacsony ■ A belvíz mind a belterületen, mind a mezőgazdasági területen károkat okoz ■ Hiányos a belvízelvezető rendszer ■ A helyi közösségi közlekedés hiánya ■ A vasút menetideje a jelentősebb települések irányába viszonylag magas ■ Gyógyvízkincs hasznosítása elhúzódik, más települések megelőzik	■ Viszonylagos közeli fekvés a régió központjához, Debrecenhez, valamint Nagyváradhoz ■ Jó adottságok a többszektörű gazdaság, a gazdasági több lábbon állás (élelmiszeripar, feldolgozóipar, idegenforgalom) kialakítására ■ A jó minőségű termőföld jó adottság lehet az élelmiszer-feldolgozó ipar fejlődésének ■ Kedvező környezeti állapot a nagyobb szennyező források hiánya miatt, ill. szelektív hulladékgyűjtő megléte ■ A kommunális hulladék gyűjtése és kezelése megoldott ■ A vonalas infrastruktúrák közel 100%-ban kiépítettek ■ A kerékpáros közlekedésre nevelést szolgáló kreszpark ■ A települést az átmenő forgalom kivételével környezeti ártalmak nem terhelik ■ Környezetbarát távhő ellátással és napelem parkkal rendelkezik ■ A védett fák, zöldfelületek meghatározásra kerültek, és a tájérték kataszterezés is megtörtént ■ Sokféle rekreációs célú tevékenység lehetősége biztosított (Morotva liget Szabadidő komplexuma, gyógyfürdő, csónakázó tó, horgásztó) ■ Országosan egyedülálló civil udvar (8 civil szervezet jelenleg) ■ Fejlett határon átnyúló kapcsolatrendszer ■ Területi múzeum (10 év alatt kétszeres Év Múzeuma különdíjas) ■ Városi könyvtár (70.000 db-os gyűjtemény) ■ 3D-s digitális mozi ■ Természeti erőforrások hasznosítása alternatív energiaként
T5: A tudásalapú társadalom fejlesztése	■ Magas arányú elvándorlás (köztük a fiatal értelmiség száma magas) ■ Csökkenő lakónépesség	■ Kistérségi, járási székhely, elég távol a megyeszékhelyektől, központi szerepkört tölt be az

Középtávú városi célok (tematikus célok)	Megalapozó vizsgálatban azonosított problémák	Megalapozó vizsgálatban azonosított adottságok
	■ Gyenge közéleti lakossági aktivitás ■ Kicsi a város tökevonó képessége ■ A gazdaság nem rendelkezik húzóágazattal ■ Nagyobb létszámot foglalkoztató vállalatok száma elenyésző ■ Kevés a magasabb hozzáadott érték termelő vállalkozások száma ■ Gyógyvízkincs hasznosítása elhúzódik, más települések megelőzik	intézményi, társadalmi, kulturális, gazdasági ellátásban ■ Viszonylagos közeli fekvés a régió központjához, Debrecenhez, valamint Nagyváradhoz ■ A mezőgazdaság mellett az ipar fejlődésének műszaki-fizikai feltételei terén jó adottságokkal és tartalékokkal is rendelkezik ■ Az intézményi ellátás többnyire kiépült, a szolgáltatások struktúrája és színvonala többnyire megfelelő ■ Középfelsőfokú oktatás folyik a településen (szakközépiskolai és gimnáziumi oktatás folyik) ■ Művészeti iskola ■ Jelentős, települési szinten túlmutató Intézményi és civil kulturális csoportok, események, hagyományápolók ■ Fejlett határon átnyúló kapcsolatrendszer ■ Városi könyvtár (70.000 db-os gyűjtemény) ■ A román határ, és Nagyvárad közelsége komoly potenciált rejt magában ■ Természeti erőforrások hasznosítása alternatív energiaként
T6: A térség egészségcentrumának fejlesztése	■ Magas arányú elvándorlás (köztük a fiatal értelmiség száma magas) ■ Jelentős mértékű a természetes fogyás ■ Kedvezőtlen korösszetétel, elöregedő lakosság ■ A turisztikai vonzerők kihasználatlanok ■ Kevés a magasabb hozzáadott érték termelő vállalkozások száma ■ Gyógyvízkincs hasznosítása elhúzódik, más települések megelőzik ■ A gazdaságban Nagyvárad és Debrecen elszívó ereje érvényesül ■ Románia schengeni övezethez való csatlakozásának elhúzódása a gazdasági kapcsolatokat nehezíti	■ Kistérségi, járási székhely, elég távol a megyeszékhelyektől, központi szerepkört tölt be az intézményi, társadalmi, kulturális, gazdasági ellátásban ■ Viszonylagos közeli fekvés a régió központjához, Debrecenhez, valamint Nagyváradhoz ■ Nemzetközi vasúti fővonal - Budapest – Nagyvárad – áthalad a városon ■ Az intézményi ellátás többnyire kiépült, a szolgáltatások struktúrája és színvonala többnyire megfelelő ■ Felújított egészségügyi infrastruktúra ■ Kórház és szakrendelő működik a településen ■ Gyógyvízkincse az idegenforgalmat erősíti és az egészségügyi központi szerepkör betöltésére alkalmassá teszi ■ Környezetbarát távhő ellátással és napelem parkkal rendelkezik ■ Zöldfelületei gondozottak ■ Fejlett határon átnyúló kapcsolatrendszer

Középtávú városi célok (tematikus célok)	Megalapozó vizsgálatban azonosított problémák	Megalapozó vizsgálatban azonosított adottságok
		■ Idegenforgalmi fejlesztési szempontból nagy jelentőségű a termálkincs ■ A termálkincs hasznosítása révén egészségcentrummá válhat ■ A természeti adottságok idegenforgalmi gazdasági hasznosítása nagyobb térségi összefogással ■ Határon átnyúló kapcsolatai lehetőség oktatási, kulturális centrummá váláshoz

A fenti táblázatból kitűnik, hogy a Stratégiában megfogalmazott célok logikai összefüggésben állnak a helyzetelemzésben megfogalmazott problémákkal és lehetőségekkel, azokra kíván reagálni.

6.2.2 A célok logikai összefüggései

Jelen fejezetben a stratégiában meghatározott városi és városrészi célok között azonosítható összefüggéseit mutatjuk be. Az alábbi összesítő táblában azt vizsgáljuk, hogy az egyes területi/városrészi célok teljesülése milyen mértékben segíti elő települési léptékű célok megvalósulását. Az alábbi táblázatban a tematikus és területi célok közötti összefüggések erősségét egy 0-3 skálán azonosítottuk, ahol a „0” a kapcsolódás hiányát, míg a „3” érték az erős kapcsolódást jelöli.

20. táblázat: A települési célok logikai összefüggései

Városrészi célok	Városi szintű középtávú tematikus célok						A kapcsolódások összesített erőssége
	T1: A versenyképes gazdaság feltételeinek megteremtése	T2: A járásközponti szerepkör megerősítése	T3: A helyiek életminőségének, életkörülményeinek javítása	T4: Fenntartható városfejlesztés	T5: A tudásalapú társadalom fejlesztése	T6: A térség egészségcentrumának fejlesztése	
V1: A Belváros térségközponti jellegű funkcióinak megerősítése, vonzó települési környezet kialakítása	2	3	3	3	3	3	17
V2: A Nyugati városrész települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében	1	1	3	3	2	0	10
V3: A Völgyközben a társadalmi különbségek csökkentése, valamint a települési környezet javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében	1	1	3	3	1	0	9
V4: Az Északi városrész települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében	2	2	3	3	1	0	11
V5: Hénekkert-Herpály turisztikai és rekreációs övezet környezetének javítása a vonzó egészségturisztikai szolgáltatások és a jobb életminőség biztosítása érdekében	2	2	3	3	2	3	15
V6: Lipót-Gacsa-Jegyzőkert-Oláhváros városrész települési környezetének javítása a jobb	1	1	3	3	2	0	10

Városrészi célok	Városi szintű középtávú tematikus célok						A kapcsolódások összesített erőssége
	T1: A versenyképes gazdaság feltételeinek megteremtése	T2: A járásközponti szerepkör megerősítése	T3: A helyiek életminőségének, életkörülményeinek javítása	T4: Fenntartható városfejlesztés	T5: A tudásalapú társadalom fejlesztése	T6: A térség egészségcentrumának fejlesztése	
életminőség biztosítása érdekében							
V7: Az Ipari terület városrészben komplex szolgáltatások nyújtására képes vállalkozási környezet fejlesztése a vállalkozások foglalkoztatási kapacitásának, illetve a város tőkevonzó képességének növelése érdekében	3	2	2	3	1	0	11
V8: Berettyószentmártonban a társadalmi különbségek csökkentése, valamint a települési környezet javítása, települési decentrum kialakítása a jobb életminőség biztosítása érdekében	1	1	3	3	1	0	9
A kapcsolódások összesített erőssége	13	13	23	24	13	6	

6.2.3 A stratégia megvalósíthatósága

A stratégia megvalósíthatósága számos külső és belső tényezőtől függ; ezek egy részét az önkormányzat közvetlenül biztosíthatja, más részére jelentős befolyása van, míg a tényezők jelentős része az önkormányzat tevékenységétől részben vagy egészben független adottságként jelentkezik. A legtöbb ilyen tényezővel kapcsolatban kockázatokat is azonosíthatunk, ezeket lásd részletesen a 7. „A stratégia megvalósításának főbb kockázatai” fejezetben. A megvalósítást befolyásoló legfontosabb tényezők:

- **Partnerségi viszonyok:** a megvalósítás alapfeltétele, hogy a város az összes érdekelt fél támogatását élvezze, és mind saját polgáraival, mind pedig járási, megyei és központi kormányzati partnereivel kölcsönös előnyökön nyugvó, a problémák megoldására koncentráló, kreatív párbeszédet folytasson. A partnerség kiépítése már a tervezés során megkezdődik, és a végrehajtás során a különböző ágazati partnerek bevonásával teljesebbé válik. A partnerségi kérdéseket a 8.2 „Az ITS megvalósításának szervezeti keretei” című fejezet fejti ki.
- **Felelős vezetés:** a stratégia megvalósításához – tekintettel a döntéshozói és operatív feladatok számosságára – felelős és aktív városvezetésre, és jól képzett, tájékozott operatív munkatársakra van szükség. A megfelelő szervezet és személyi állomány a biztosítéka annak, hogy a szükséges döntések megfelelő időben és megfelelő tartalommal megszülessenek, és a döntések alapján az operatív végrehajtó szervezet világos hatáskörökkel dolgozzon a megvalósításon. A vezetés és irányítás feladatait részletesen a 8.2 „Az ITS megvalósításának szervezeti keretei” tárgyalja.
- **Nyomonkövetés, rugalmas tervezés:** a változó társadalmi-gazdasági körülményekhez történő alkalmazkodás követelménye szükségessé teszi, hogy a stratégia elfogadása után is lehetséges rugalmasan tudjon alkalmazkodni a lehetőségekhez, külső adottságokhoz. Ehhez monitoring és kontrolling rendszer működtetése szükséges, amely lehetővé teszi a megvalósulás nyomon követését, az akadályozó tényezők azonosítását és megfelelő intézkedések meghozatalát. A monitoring és kontrolling témakörét a 8.5 „Monitoring rendszer kialakítása” című fejezet tartalmazza.
- **Pénzügyi tervezés, pénzügyi források:** a megvalósítás alapvető feltétele a pénzügyi források megfelelő időben történő rendelkezésre állása. Míg az előkészítés feladatai során ezek elsősorban önkormányzati források, addig a megvalósítás – tekintettel a szűkös belső anyagi lehetőségekre – elsősorban külső forrásokra támaszkodhat. A források biztosításának körülményeit, ütemezését és azok nagyságrendjét a 4.5 „A fejlesztések ütemezés”, valamint a 4.6 „A fejlesztések összehangolt, vázlatos pénzügyi terve” című fejezet tartalmazza.

6.2.4 A célok megvalósítása érdekében tervezett tevékenységek egymásra gyakorolt hatása

Jelen fejezetben a stratégiában meghatározott, az önkormányzat döntése értelmében a 2020-ig terjedő időszakban prioritást élvező fejlesztések között azonosítható logikai összefüggéseit mutatjuk be. Azt vizsgáljuk, hogy az egyes beavatkozások milyen mértékben kapcsolódnak más beavatkozásokhoz, mennyiben segítik, vagy éppen rontják azok eredményességét.

Az ITS-ben azonosított beavatkozások köre úgy lett meghatározva, hogy azok

- minél nagyobb mértékben és integrált módon reagáljanak a helyzetelemzésben feltárt problémákra, hiányosságokra (6.2.1 fejezet),
- egyértelműen hozzájáruljanak a települési szintű és a magasabb rangú (megyei, országos, EU-s) célkitűzések eléréséhez (6.1 fejezet),

- kölcsönhatása pozitív eredményt mutasson – ezek kerülnek bemutatásra az alábbiakban.

Az ITS keretében nem szükséges minden egyes projekt esetében a konkrét hatások részletes bemutatása, sokkal inkább az egyes beavatkozás-típusok közötti hatásmechanizmusok feltárása. A tervezett fejlesztések nagy száma miatt tematikusan csoportosítva kerül bemutatásra a projektek kölcsönhatása, egymásra épülése:

- A gazdasági célú infrastrukturális fejlesztések lehetőséget teremtenek a munkahelyteremtésre és a munkahelyek jobb elérhetőségére. Ezek kedvező foglalkoztatási hatását egyértelműen felerősítik a közvetlenül vagy közvetetten kapcsolódó gazdasági projektek. A foglalkoztathatóságot nagymértékben javítja a 0-3 éves korú gyermekek nappali elhelyezését biztosító intézmények tervezett felújítása és bővítése is. Amennyiben a város a dinamikus gazdasági fejlődés útján elindul, az a hátrányos helyzetű lakosság nagyobb mértékű foglalkoztatását is előidézheti – így indirekt kapcsolat mutatható ki a szociális városrehabilitáció felzárkóztatásra irányuló tevékenységeivel is.
- Az egészségcentrum szerepkör erősítése érdekében megvalósított projektek egyaránt kedvező hatással vannak a térségi szerepkör erősítésére, a város és a térség lakosságának életminőségére és egészségi állapotára, valamint a szűkebb és tágabb vonzáskörzetből idelátogató vendégek költése alapján a gazdaságra is.
- A tervezett közlekedési fejlesztések egyértelműen hozzájárulnak a lakosság életminőségének javulásához, a gazdasági területek jobb kihasználáshoz, a forgalomterhelés és ezáltal a zaj és légszennyezés csökkenéséhez. A település megközelíthetőségét javító fejlesztések javítják a város külső megközelíthetőségét, így eredményesebbé tehetik a munkahelyteremtésre irányuló beavatkozásokat.
- A tudáscentrum szerepkör erősítésére irányuló beavatkozások közvetett módon szinte az összes többi projektre hatással vannak, hiszen a népességmegtartó erő növelésével egyaránt biztosítható a város által nyújtott szolgáltatások iránti kereslet és a gazdasági szereplők számára rendelkezésre álló munkaerő-kínálat, de ugyanígy kedvező tendenciák indulhatnak el a társadalmi kohézió szempontjából is, ami a szociális városrehabilitáció esetében is fontos célkitűzés.

A városi és városrészi, illetve a **városrészekre vonatkozó célok egymásra gyakorolt kölcsönhatása egyértelműen pozitív mérleget mutat.**

7 A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai

A 2013-ban lezárult fejlesztési időszakról eltérően 2014-2020 között számos olyan új elem jelent meg, melyek a városok fejlesztési programjainak megvalósítását egyértelműen befolyásolják. Az indikátorok határozottabb számon kérhetősége, a forrásfelhasználás tematikus koncentrációja egyértelműen a kockázatelemzés és kockázatkezelés jelentőségét növelik. A következő fejezetben fel kívánjuk mérni az alábbi tényezőkből fakadó, az eddig beazonosított, illetve a jövőben projektgenerálás keretében beazonosítani tervezett fejlesztési projektek megvalósítását, továbbá a jelen városfejlesztési stratégia és az ebben rögzített indikátorok teljesülését veszélyeztető kockázatokat.

A kockázatok elemzését a fontosabb kockázati csoportok beazonosításával kezdjük, majd téma specifikus módon – immár a kockázat kezelési stratégia keretében – javaslatokat fogalmazunk meg az egyes kockázati elemek kezelésére. Az egyes kockázatok esetében vizsgáljuk, hogy milyen valószínűséggel merülhet fel és milyen hatással bír a megvalósítás szakaszára.

A különböző kockázati tényezőket tematikus csoportokba rendezve Berettyóújfalu integrált településfejlesztési stratégiájának megvalósítása kapcsán az alábbi kockázati faktorokat azonosíthatjuk be:

- jogi-intézményi kockázatok: a jelzett kockázatok tekintetében a stratégiai program megvalósításra kijelölt intézményi háttér megléte, a hatáskörök megfelelő szétosztása, továbbá a humán kapacitás minősége jelenthetnek kockázatot. Jogi-közbeszerzési kockázat a törvényi, jogszabályi környezet változásaihoz kötődhet, illetve egyes, – főként összetett – beruházások kapcsán a közbeszerzési eljárás elhúzódása okozhatja a megvalósulás csúszását. Mindezek figyelembe vétele kiemelt fontosságú feladat.
- pénzügyi-gazdasági: az elégtelen finanszírozásból, a bizonytalan makrogazdasági tényezőkből adódó kockázati elemek, az egyes támogatási konstrukciók specifikus jellemzői, a saját forrás előteremtésének kérdései, illetve az adott fejlesztési elem fenntartáshoz kapcsolódó kockázatok.
- műszaki kockázatok: itt vettük számításba a tervezés, megvalósítás, illetve az üzemeltetés során felmerülő kockázatokat egyaránt
- társadalmi kockázatok: fontos tényező a stratégia megvalósíthatósága szempontjából a megfelelő együttműködő partnerek kiválasztása, a kapcsolatokat szabályozó szerződések pontos megfogalmazása, valamint a lakosság megfelelő bevonása a tervezési, programozási folyamatba. Jelentős kockázatokat rejt a lakosság nem megfelelő szintű tájékoztatása az adott programok tervezéséről, illetve megvalósításáról, a szükséges kommunikáció elmaradása a társadalmi támogatottság meglétét veszélyeztetheti.

21. táblázat: A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai

Sorszám	Kockázat megnevezése	Valószínűség (magas; közepes; alacsony)	Hatás mértéke (jelentős; közepes; alacsony)	Kockázatkezelés módja
1	A jogszabályi környezet kedvezőtlen irányba történő változása	magas	jelentős	Az jogszabályi változások folyamatos figyelemmel kísérése Rugalmas, gyors reagálás a megváltozó jogszabályi körülményekhez
2	Közbeszerzési eljárásokból adódó kockázatok (időbeli elhúzódások)	közepes	közepes	Az eljárásrend szigorú betartása minden érintett részéről A közbeszerzési dokumentumok megfelelő szakmai előkészítettségének biztosítása
3	Hatósági dokumentumok hiánya, késése	közepes	közepes	A hatósági dokumentumok ügyintézési időkereteinek figyelembe vétele Esetleges késésre, csúszásra előre felkészülés már az előkészítés során

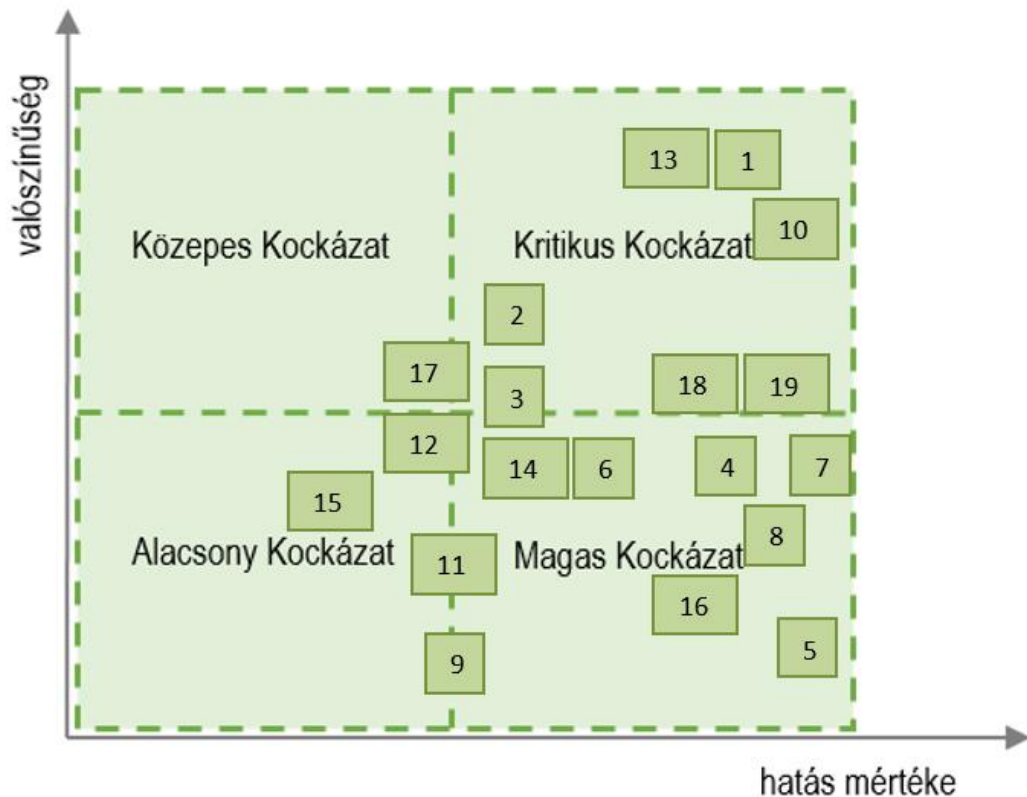
Sorszám	Kockázat megnevezése	Valószínűség (magas; közepes; alacsony)	Hatás mértéke (jelentős; közepes; alacsony)	Kockázatkezelés módja
4	Saját forrás előteremtésének kockázata	közepes	jelentős	Alternatív forráslehetőségek felkutatása
5	Hazai illetve Európai Unió fejlesztési források elmaradása	alacsony / közepes	jelentős	A forrás lehívás késedelmére való felkészülés
6	A tervezett projektek megvalósítási költsége jóval meghaladja a tervezett mértéket	közepes	közepes	Részletes projekttervek, átgondolt műszaki tervek, költségvetések készítése Tartalékkeret meghatározása
7	Egymásra épülő projektek esetében a kulcsprojekt meghiúsul	közepes	jelentős	Megfelelő ütemezés kialakítása a projektek megvalósításában, tartalékprojektek kijelölése, folyamatos projektgenerálási, projekt fejlesztési feladatok ellátása
8	Kommunikációs nehézségek fellépése a Stratégia megvalósításában résztvevő szereplők között	közepes	jelentős	Pontosan meg kell határozni az adott részterületek feladatrendszerét, felelősségi rendszerét, a pontos és világos eljárás rendet
9	A megvalósításhoz szükséges szakemberek hiánya	alacsony	közepes	Az Önkormányzat feladata, hogy megfelelő szakmai háttérrel biztosítson
10	Előre nem látható műszaki problémák	magas	jelentős	Részletes tanulmánytervek készítése, alapos helyzetfelmérés
11	Nem megfelelő műszaki tervek vagy kivitelezés	alacsony	közepes	A tervezők és kivitelezők kiválasztása során kiemelt figyelem fordítása a szakmai alkalmasság, megfelelő referenciák meglétére
12	Többletmunka felmerülése	közepes	közepes	Esetleges többletmunkára felkészülés már az előkészítés során
13	A projektek, illetve a Stratégia által kitűzött célok, indikátorok nem vagy csak részben teljesülnek	magas	jelentős	Folyamatos monitoring tevékenység kialakítása, tartalékprojektek kijelölése
14	A fejlesztési programokhoz szükséges befektetők, partnerek hiánya	közepes	közepes	Megfelelő marketing és promóciós tevékenységek, a befektetési lehetőségek kapcsán
15	Magyarország gazdasága lemarad a környezetétől, mely a városra is általánosan negatívan hat	alacsony	közepes	A város fejlődéséhez nem csupán a külső tényezőkre kell építeni, hanem saját erősségeit, adottságait is igyekszik kihasználni

Sorszám	Kockázat megnevezése	Valószínűség (magas; közepes; alacsony)	Hatás mértéke (jelentős; közepes; alacsony)	Kockázatkezelés módja
16	A városok versenyében való lemaradás okozta munkahelyteremtés elmaradása, munkahelyek megszűnése, a munkanélküliség emelkedése	közepes	jelentős	Ahhoz, hogy a település a városok versenyében a legjobbak között kerüljön ki, városmarketing stratégiát alakít ki, valamint a gazdasági szereplőit partnerként kezeli
17	Társadalmi szempontok kockázatai: lakossági ellenállás, negatív közvélemény	közepes	közepes	Magas szintű partnerség biztosítása Folyamatos kommunikáció a lakossággal, helyi fórumok szervezése
18	A lakosság érdektelenné válik a település közös jövőképeinek, fejlesztéseinek meghatározását és megvalósítását illetően	közepes	jelentős	A település a helyi identitás kialakítására és fenntartására, valamint a külső imázs meghatározására nagy hangsúlyt fektet, elsősorban soft tevékenységek keretében
19	A fejlesztések során a természeti környezet sérül, melynek mértéke a tolerálható szintnél magasabb és a természet ezt nem képes helyreállítani	közepes	jelentős	A beruházások során az engedélyek kiadása és az ellenőrzések során a környezeti szempontok kiemelt figyelmet kapnak

7. ábra: A kockázatok bekövetkezésének valószínűsége és a hatás valószínű mértéke

A megvalósítás szakaszában az egyes kockázatok más-más módon hathatnak a kivitelezés folyamatára. Fontos megvizsgálni, hogy az egyes kockázatok esetleges bekövetkezése esetén, milyen valószínűséggel és milyen mértékben hathatnak a megvalósítás folyamatára.

Vannak olyan kockázati tényezők, melyeknek nagy a valószínűsége és vele együtt a hatása is jelentős. Ezek a kockázatok jelentik a legnagyobb kihívást, hiszen ezek általában külső tényezők befolyásolják, és általában nem lehet irányítani, csak felkészülni rá. Ilyen kockázati tényezők Berettyóújfalu esetén a jogszabályi környezet kedvezőtlen irányba történő változásaiból adódó problémák, illetve az előre nem látható műszaki problémák. Kritikus problémának tekinthető, ha a projektek, illetve a Stratégia által kitűzött célok, indikátorok nem, vagy csak részben teljesülnek.

Az alacsony valószínűségű, de mégis jelentős hatású kockázatok komoly odafigyelést igényelnek. Ezek eshetőségére is szükséges felkészülni annak ellenére, hogy kicsi a valószínűsége, hiszen ezek okozhatják a legnagyobb meglepetést a megvalósítást során. Ilyen kockázat a város esetében az Unió fejlesztési források elmaradása vagy a saját forrás előteremtésének akadályai. Jelentős kockázati tényező a lakosság érdektelensége, illetve ha a fejlesztések során a természeti környezet károsodik. Az egyik legnagyobb hatású kockázat a kulcsprojektek megvalósulásának megghiúsulása, hiszen a kulcsprojektek azok a tervbe vett fejlesztések, melyek alapvető feltételét képezik valamely (akár több) középtávú városi cél elérésének, ennek következtében, ha a projekt nem valósul meg, valamelyik cél nem, vagy nem teljes mértékben érhető el.

A közepes valószínűségű és hatású kockázatok közül kiemelendő a beruházások megvalósulásának időbeli csúszása, melyeket elsősorban a közbeszerzési eljárásból, illetve a hatósági dokumentumok késése okozhat. Ide sorolható még a nem megfelelő műszaki tervekből adódó idővesztés és az ebből adódó többletmunka szükségessége is.

Az azonosított és bemutatott kockázatok nyomon követése javasolt a stratégia monitoringja során, azzal egy időben, évente legalább egyszer. Amennyiben a felsorolt kockázatok valamelyike bekövetkezik, a megadott intézkedések végrehajtása javasolt. A stratégia megvalósítása során, illetve a felülvizsgálat során esetlegesen azonosítható újabb kockázatok kezelése elengedhetetlenül fontos, ezért szükséges ezek beépítése a kockázatkezelési stratégiába.

8 A megvalósítás eszközei és nyomon követése

8.1 A célok elérését szolgáló fejlesztési és nem beruházási jellegű önkormányzati tevékenységek

Az önkormányzat a stratégiában meghatározott céljainak elérésének érdekében több típusú, nem beruházási jellegű tevékenységet végez, illetve tervez megvalósítani a jövőben is:

- **Szabályozási tevékenysége** során meghatározza az egyes városrészek, területek terület felhasználásának módját. A jövőben a városkép egységesítésének, a zöldfelületek kialakításának és hasznosításának módjának, rendszerbe való szervezésének igényét érvényesítendő, az önkormányzat Helyi Építési Szabályzatának aktualizálását hajtja végre.
- **Településrendezési szerződéseket** az önkormányzat alkalmaz nagyobb beruházások megvalósításakor. Ezek keretében a szabályozási tervben esetlegesen szükséges módosítások költségeit a beruházás végrehajtójának kell viselnie. Az ilyen típusú szerződések alkalmazását az önkormányzat továbbra is fenntartja.
- **Településfejlesztési szerződéseket** az önkormányzat az elmúlt időszakban nem alkalmazott, jelentősebb ipari, vagy idegenforgalmi beruházások megvalósítása esetén alkalmazásuk lehetőségét megvizsgálja.
- A nem fejlesztési jellegű tevékenységek közül az egyik legfontosabb a városfejlesztés során gyakran alkalmazott **tervalku** folyamata, amely nem más, mint az önkormányzati partnerségen alapuló, magánkezdeményszerű fejlesztői projektek és az önkormányzat közötti viszonyt meghatározó – önkormányzati rendeletben szabályozandó – településrendezési szerződési eljárása. A fejlesztési projektek volumenének és komplexitásának nagyfokú eltérése miatt az önkormányzat mindig az egyes fejlesztőkkel egyedileg kíván településrendezési szerződésben rögzített tervalkut kötni. Az egyes fejlesztésekkel kapcsolatos elvárások megfogalmazása – a beadandó anyagok, a döntés menete – az illetékes hivatali osztályok bevonásával történik egyedileg, minden esetben az adott fejlesztésre szabva.
- **További eseti kedvezmények, beruházás-ösztönzés:** A város kezdetben **helyi adó kedvezményekkel, építési illetékkedvezmények biztosításával** funkcióbővítés céljából ösztönözheti a város a profitszegény kulturális és művészeti funkciók letelepedését. Az önkormányzat részéről lehetőségként kell számolni a jelenleg rendelkezésre álló önkormányzati területek – megfelelően komoly, jelentős számú munkaerőt foglalkoztató befektetői szándék esetében – kedvezményes, esetleg ingyenes rendelkezésre bocsátásával. Az önkormányzat ezen lehetőségek maximális kihasználásával és a megfelelő szerződéses garanciák alkalmazásával biztosíthatja a legintenzívebben az elsődleges célt a munkahelyteremtést, azaz a betelepülők számának növelését.
- A települési környezet szépítése, élhetőbbé tétele szempontjából hasznos és nem utolsósorban szemléletformáló hatással bír egy-egy **köztisztasági program szervezése, lakossági parlafű mentesítési, virágosítási kampány szervezése, ösztönzése**, vagy a városépítő egyesületek támogatása. A helyi nagyberuházókkal és a KKV-kal való partneri viszony kialakítása alapvetően fontos. Ez erősíthető például területhasználati díjkedvezménnyel is, továbbá az egyablakos ügyintézés fejlesztésével, az engedélyezési eljárások gyorsításával és könnyítésével a munkahelyteremtő beruházások esetében különösen. A város közzé kívánja tenni a honlapján és/vagy egyéb szakmai (gazdasági

kamarák, ingatlan befektetők) honlapokon a fejlesztési lehetőségeket, az azokon elérhető lehetséges kapacitásokat, a beépítés szabályait/feltételeit, a területtel kapcsolatos környezeti korlátokat/feltételeket, hogy a tőkebefektetők a lehetőségekről információhoz jussanak.

- Tájékoztatásként a beruházásokhoz kapcsolódó egyéb – a térségben rendelkezésre álló munkaerő nagysága/kvalifikáltsága, a rendelkezésre álló/biztosítható közműkapacitások, a helyi adók rendszere, elnyerhető kedvezmények/támogatások, stb. – adatokat is elérhetővé kell tenni részben a városi honlaphoz kapcsolva vagy a befektetési lehetőségeket ismertető honlapról közvetlenül megközelíthető módon. A jövőben is kiemelten kezelik a hivatal kompetens dolgozói a befektetni kívánó vállalkozó érdeklődők megkereséseit, hogy az általuk igényelt paramétereknek (funkció, teleknagyság, beépítési lehetőségek, stb.) megfelelő telkeket leválogassák.
- Az **Ipari Parkot menedzselő Önkormányzat**on belüli **szervezeti egység felállítása**, amely erőteljes marketingstratégia alkalmazásával és a szükséges partnerszervezetek (külső menedzsment cégek, szomszédos Ipari Parkok) felkutatásával, a velük való aktív kapcsolatépítéssel jelentős mértékben növeli az Ipari Park ismertségét, elvégzi a szükséges kijánlásokat és befektetői érdeklődések közvetítését.
- A város ösztönözni kívánja a **funkcióvesztett, kiüresedett, használaton kívüli épületek hasznosításának** előnyben részesítését, ily módon a már meglévő épületállomány hasznosítása, rehabilitációja is megtörténik.

8.2 Az ITS megvalósításának szervezeti keretei

8.2.1 A városfejlesztés jelenlegi szervezeti rendszere

Az Önkormányzat településfejlesztési tevékenysége a jogszabályokban meghatározott módon történik. A **képviselőtestület** hatáskörébe tartozik a településfejlesztés, annak minden eszközét és elemét, minden elkészülő, fejlesztési elképzeléseket tartalmazó dokumentumot, stratégiát vagy programot a képviselőtestület fogad el határozattal vagy rendelettel.

Az Önkormányzat létrehozta az **Ügyrendi, Közrendvédelmi és Településfejlesztési Bizottságot**, amely 5 főből áll, 3 képviselő és 2 külsős tag vesz részt a munkájában. A Bizottság az alábbi feladatokkal és jogkörökkel jött létre:

A képviselő-testület által átruházott hatáskörben dönt az alábbi ügyekben:

- 1) elbírálja a „Kulturált lakókörnyezetünkért” pályázatot.

A bizottság további feladatai:

- 2) véleményezi a képviselő-testület éves, illetve féléves munkatervét,
- 3) véleményezi a Szervezeti és Működési Szabályzatot, figyelemmel kíséri az SZMSZ hatályosulását és javaslatot tesz annak módosítására,
- 4) véleményezi a költségvetés és a zárszámadás tervezetét,
- 5) vizsgálja az összeférhetetlenség és a méltatlanság megállapítására irányuló kezdeményezést,
- 6) nyilvántartja és ellenőrzi a képviselő-testület tagjainak vagyonynyilatkozatát,
- 7) véleményezi a közrendet és közbiztonságot érintő előterjesztéseket, beszámolókat,
- 8) véleményezi a közbiztonságot érintő pályázatokat,
- 9) véleményezi az érdekképviselői szervezethez való csatlakozás tervét,
- 10) véleményezi a polgármesteri hivatal köztisztviselőit érintő előterjesztéseket,

11) véleményezi a polgármesteri hivatal szervezetével és működésével kapcsolatos előterjesztéseket.

A képviselő-testület döntését megelőzően véleményezi az alábbiakat:

- 12) a településfejlesztésről, a település-szervezésről, az épített és természeti környezet védelméről készült előterjesztéseket,
- 13) a vízrendezéssel, csapadékvíz-elvezetéssel, valamint a csatornázással kapcsolatos előterjesztéseket,
- 14) a köztemető, a helyi közutak és közterületek fenntartásáról szóló előterjesztéseket,
- 15) a helyi tömegközlekedéssel kapcsolatos előterjesztéseket,
- 16) a településtisztasággal kapcsolatos előterjesztéseket,
- 17) a helyi energiaszolgáltatással kapcsolatos előterjesztéseket,
- 18) a beruházási és fejlesztési feladatokkal kapcsolatos előterjesztéseket (az állami cél- és címzett támogatásokkal kapcsolatos előterjesztéseket)
- 19) véleményezi a költségvetés és a zárszámadás tervezetét.

A településfejlesztési döntések szakmai előkészítésében jelentős szerepe van a **Polgármesteri Hivatal szervezeti egységeinek, osztályainak**. A Hivatalon belül négy szervezeti egység látja el a településfejlesztéshez, az ITS megvalósításához kapcsolódó közvetlen feladatokat: **a Műszaki Iroda, az Igazgatási Iroda, az Építéshatóság csoportjait és a Városi Főépítész**. Emellett a többi egység is részt vesz a saját szakterületét érintő településfejlesztéssel kapcsolatos döntések előkészítésében.

Az önkormányzatnak kifejezetten városfejlesztésre szakosodott cége nincs, azonban a városüzemeltetési és közüzemi, szolgáltatási feladatokat is ellátó Herpály-Team Építőipari és Szolgáltató Kft. ilyen feladatok ellátásában is részt vesz.

8.2.2 Az ITS megvalósításának intézményi háttere

Az Önkormányzat a 2007-2013-as időszakban sikeresen valósította meg nagyszámú projektjét, melynek keretében számos közintézmény megújult és a lakosság közérzetének javítását eredményező fejlesztés valósult meg Berettyóújfaluban. Az Önkormányzat munkáját a fejlesztésekben a Polgármesteri Hivatal szervezeti egységei hatékonyan és sikeresen támogatták.

Az ITS megvalósítására kialakítandó szervezeti háttérnek illeszkednie kell a 2014-2020-as időszakra kiépítendő országos és megyei szervezetrendszerhez, úgy hogy a források leihívhatósága és elszámolhatósága biztosítható legyen.

Az önkormányzat jelenlegi településfejlesztési intézményrendszere, stratégiai és operatív menedzsmentje alkalmas az integrált településfejlesztési stratégia megvalósítására, a 2014-2020 közötti fejlesztések szervezeti rendszerének biztosítására, ezért az ITS megvalósítása során az intézményi struktúra megváltoztatása nem tervezett.

Az ITS megvalósítás és a városfejlesztés intézményrendszerén belül a **döntéshozói** szintet Berettyóújfalu Képviselő-testülete, a jegyző vagy a Polgármester jelenti, a feladattól, a Testület által delegált jogkörtől függően. A **döntés-előkészítési** feladatokat Berettyóújfalu Város Polgármesteri Hivatala, annak adott szervezeti egységei végzik.

Bár a városban az elmúlt időszakban számos EU-s forrásból finanszírozott fejlesztés tudott megvalósulni, az önkormányzat városfejlesztési szervezetének átalakításával a hatékonyabb pályázati tevékenység megvalósítható. Mivel a pályázatok elnyerésének hatékonysága már a korábbi támogatási időszakban is megfelelő volt (több, támogatási szerződéssel rendelkező pályázat megvalósítása folyamatban van, illetve előkészítése történt meg az új időszakban történő

benyújtásra), a pályázati tevékenység fokozása, több, az önkormányzat és intézményei által benyújtott pályázat szükséges.

Az önkormányzat tehát jelenlegi intézményi rendszerén nem kíván változtatni, a döntési jogkörben, illetve a döntés-előkészítés menetében változás nem várható.

8.3 A településközi koordináció mechanizmusai, együttműködési javaslatok

Berettyóújfalu városa több területen is folytat együttműködést a környező településekkel, illetve van lehetősége ezen kapcsolatok elmélyítésére.

Korábban a 29 településből álló Berettyóújfalu kistérség központja volt. A kistérségi központi szerepkör mára csökkent, az egészségügyi alapellátási ügyelet, a szociális ellátás, a család-, gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok maradtak, amiket a Bihari Önkormányzatok Többcélú Kistérségi Társulása lát el. Jelenlegi szerepkörének tekintetében meghatározó az országos járási rendszerbe történő betagozódása, melynek következtében 2013. január 1-től a 25 településből álló Berettyóújfalu járás központi funkcióját tölti be. A járásközpontként felvállalt szerepkörök eredményeként a városi szolgáltatások tekintetében a 10.000 főt meghaladó városoknak megfelelő szerepet tölt be. Vonzáskörzete és az általa ellátott funkciók alapján a Berettyóújfalu járás meghatározó települése, amely rendelkezik bizonyos számú, más települést ellátó, városi funkciót jelentő intézményi és speciális funkcióval, melyek az ITS Megalapozó tanulmány 1.1.2. fejezetben kerülnek bemutatásra. A járásba tartozó települések a következők: Ártánd, Bakonszeg, Bedő, Berekböszörmény, Berettyóújfalu, Biharkeresztes, Bojt, Csökmő, Darvas, Furta, Gáborján, Hencida, Komádi, Körösszakál, Körösszegapáti, Magyarhomorog, Mezőpeterd, Mezősas, Nagykereki, Szentpéterszeg, Told, Újiráz, Váncsod, Vekerd és Zsáka. Ahogy az ITS megalapozó tanulmánya is megfogalmazta, a város funkcionális várostérségét a Berettyóújfalu járás települései jelentik.

A településközi koordinációban aktív szereplőként részt vesz az Észak-alföldi Regionális Fejlesztési Ügynökség Közhasznú Nonprofit Kft. Az Ügynökség a vonatkozó pályázati kiírások elbírálásával, a tevékenységek befolyásolásával biztosítja a fejlesztések regionális összhangját, segítkezik az egymást gyengítő hatások kiküszöbölésében. A potenciális versenytársak és együttműködők (azonos méretű és adottságú települések) közötti párbeszéd a régió belül – hasonlóan a többi régióhoz – kevésbé jellemző.

Egyértelműen leszögezhető, hogy a városnak nem érdeke a pontszerű, elszigetelt fejlődés, hiszen ha nagy a fejlettségbeli kontraszt a város és környéke között, akkor az negatívan befolyásolhatja a város egészének gazdasági-társadalmi fejlődését. A város és a környező települések közötti szoros egymásrautaltság alapja az erősségeket építeni és a gyengeségeket megszüntetni kívánó gondolkodásmód és a funkciók ésszerű megosztása.

A járás egységes fejlődéséhez elengedhetetlen, hogy a térség képessé váljon arra, hogy problémáit és szükségleteit közösen megfogalmazza, majd ezeket integrált programokká, komplex projekteké alakítsa. A párhuzamos kapacitások elkerüléséhez, valamint a város és környéke közötti esetleges konfliktusok (pl. szelektív migráció, párhuzamos kapacitások) megelőzéséhez tehát nemcsak Berettyóújfalu, hanem a környező települések fejlesztési igényeit is pontosan ismerni kell.

Kiemelt jelentőséggel bírnak a közlekedési feltételek javítására irányuló fejlesztések is. A felmerülő igények között a közúti fejlesztések mellett megjelennek a közösségi közlekedést érintő, valamint a kerékpárút-hálózatot érintő fejlesztések is.

Összességében megállapítható tehát, hogy Berettyóújfalu Integrált Településfejlesztési Stratégiájával a környező térség fejlesztési elképzeléseinek területi szintű kölcsönhatása pozitív mérleget mutat, a hatások szinergikusan kiegészítik, felerősítik egymást. Felesleges, párhuzamos kapacitásokat létrehozó, egymást kioltó fejlesztések nem valósulnak meg. A fejlesztések eredményeként az ellátott funkciók optimalizálására kerül sor az Európai Unió egyik legfontosabb alapelveinek, a szubszidiaritás elvének figyelembevételével.

8.4 A partnerség biztosítása az ITS készítése és megvalósítása során

Berettyóújfalu város Önkormányzata 2015 januárjában elkészítette a város fenntartható városfejlesztési programjának – integrált településfejlesztési stratégiájának (ITS) – társadalmasításához kapcsolódó Partnerségi egyeztetési tervét, összhangban a képviselőtestület által elfogadott partnerségi egyeztetési szabályzattal.

A partnerségi egyeztetési terv az alábbi jogszabály és útmutatók figyelembe vételével került kidolgozásra:

- **314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet** a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről
- **Útmutató** a kis- és középvárosok számára az Integrált Településfejlesztési Stratégia 2014 – 2020 elkészítéséhez (Munkaanyag) (Belügyminisztérium, 2014. december 11.)
- **Városfejlesztési Kézikönyv** (Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium, Területfejlesztésért és Építésügyért Felelős Szakállamtitkárság, második, javított kiadás, 2009. január 28.)

A partnerség megvalósításának a jogszabályi kötelezettségen túl is **fontos szerepe van** a tervezési folyamatban: egyrészt lehetőséget ad a partnerek fejlesztési elképzeléseinek megismerésére, másrészt lényeges szerepe van az elkészülő (településfejlesztési koncepció és) integrált településfejlesztési stratégia társadalmi elfogadtatásában annak, hogy a partnerek már a tervezés során széles körben bevonásra kerülnek, véleményt nyilváníthatnak.

A partnerségi együttműködés folyamata a fenntartható településfejlesztés tervezési, megvalósítási és fenntartási szakaszaira is kiterjed.

Partneri csoportok

A településfejlesztési dokumentumok egyeztetésének folyamatába az alábbi **partneri csoportok** kerülnek bevonásra:

- A 314./2012. Korm. rendelet alapján meghatározott kötelező véleményezői kör
 - államigazgatási szervek
 - önkormányzatok
- Szakmai egyeztetésbe, véleményezésbe bevont partnerek
- Lakossági szint

Megvalósult egyeztetések

Megvalósult egyeztetések:

- A 314./2012. Korm. rendelet alapján meghatározott kötelező véleményezői kör: A jogszabály által előírt államigazgatási egyeztetések megindítását Berettyóújfalu Város Polgármestere kezdeményezte 2015. május 26-án.
- Szakmai egyeztetésbe, véleményezésbe bevont partnerek: Az önkormányzati szakértők, illetve a helyi szakmai és civil szervezetek, valamint vállalkozók, intézményvezetők szakmai egyeztetésekbe való bevonására **Irányító Munkacsoport**, **Gazdaságfejlesztési, infrastruktúrafejlesztési munkacsoport**, valamint **Humán fejlesztési munkacsoport** került létrehozásra. A munkacsoportok üléseire 2015. május 4-én és 2015. május 19-én került sor.
- Lakossági szint: A lakosság tájékoztatása a stratégia készítéséről az egyeztetési anyag a város honlapján történő megjelentetésével, illetve a 2015. május 22-én megrendezett Lakossági Fórumon történő ismertetéssel valósult meg.

Vélemények kezelése

A megvalósult egyeztetések dokumentációja (jeleníti ívek, emlékeztetők, prezentációk), valamint a kötelező államigazgatási egyeztetés keretében beérkezett észrevételek kezelésének dokumentációja elérhető az önkormányzatnál.

A partnerségi egyeztetési folyamat során beérkező vélemények kezelése egységes, előre rögzített módon történt, megtörtént a javaslatok, vélemények dokumentálása, nyilvántartása, majd szakmai feldolgozása. Az elfogadott vélemények beépítésre kerültek a megfelelő dokumentumokba, míg az el nem fogadott vélemények esetében megtörtént azok elutasításnak indoklása.

Megvalósultak az elfogadott koncepció és stratégia nyilvánosságát biztosító intézkedések, a dokumentumok a város honlapján – www.berettyoujfalu.hu – elérhetőek.

8.5 Monitoring rendszer kialakítása

A stratégia tervezése számos olyan feltevésen alapszik, amelyek a jelenlegi információk birtokában helyesnek és megalapozottnak tűnnek, s így okkal alapozhatjuk rájuk a stratégiai célokat és az azok elérése érdekében hozott intézkedéseket. Ugyanakkor részint az információk hiányos jellege miatt (pl. a jelenleg még pontosan nem ismertek a 2014-2020-as időszak pályázati feltételei), részint a külső és a belső környezet (pl. gazdasági, szabályozási környezet) folytonos változásai miatt a célok teljesülése, az elvárt eredmények és hatások létrejötte nem tekinthető automatikusnak. A hatásmechanizmusokat számos olyan tényező befolyásolja, amit jelenleg nem, vagy csak hiányosan ismerünk, illetve amelyek befolyásolhatósága a stratégia megvalósítását menedzselő szervezet számára erősen korlátozott.

Mindezekből adódóan a stratégia sikeres megvalósítása elképzelhetetlen egy olyan **visszacsatolási mechanizmus** nélkül, amely alapján a stratégia-alkotási folyamat minden pontján újból és újból beavatkozhatunk, elvégezve a szükséges korrekciókat. E visszacsatolást a **monitoring rendszer** biztosítja. Alapja a megvalósításra vonatkozó folyamatos adatgyűjtés, információgyűjtés, ami alapján ellenőrizni tudjuk, hogy a kitűzött célok irányába haladnak-e a folyamatok, várható-e a tervezett hatások elérése. Ha ennek során kiderül, hogy a szándékoltól eltérően haladnak a folyamatok, s a célok várhatóan nem, vagy csak részben teljesülnek, akkor a monitoring rendszer feltárja az eltérés okait is, s ezzel lehetőséget teremt a döntéshozók számára, hogy beavatkozzanak a folyamatokba. Az eltérés jellegétől és mértékétől függ a szükséges korrekciós intézkedés, pl. módosítani szükséges a tevékenységek menetét, a stratégia végrehajtásának mikéntjét, a szervezeti kereteket, a feladatokhoz rendelt erőforrásokat. Ha a korrekció a meglévő tervek keretein belül nem végezhető el, akkor a tervek, de végső soron a stratégiai célok korrekciójára is sor kerülhet.

E logikából következik, hogy a monitoring rendszer elsődlegesen a stratégiáért felelős menedzsment eszköze a megvalósítás kontrolljában, ami csak akkor tölti be funkcióját, ha azt folyamatosan működtetik.

8.5.1 Az ITS intézkedéseire kapcsolódó output és eredményindikátorok meghatározása

A stratégia megvalósulásának nyomon követése, ezen belül a célok elérésének megbízható ellenőrzése csak akkor lehetséges, ha biztosított a célok mérhetősége. Ennek érdekében a stratégiában megfogalmazott valamennyi célhoz **objektíven ellenőrizhető mutatókat, indikátorokat** rendelünk. Az indikátorok meghatározása az alábbi alapelvek mentén történik:

- legyen specifikus, azaz konkrétan az adott célhoz kapcsolódjon
- legyen objektíven mérhető, egyértelmű
- legyen hozzáférhető (beszerzése / előállítása reális költségigényű)
- adjon releváns információt az előrehaladásról a stratégiai menedzsment számára
- egy célhoz több indikátor is kapcsolódhat, de a különböző célok indikátorai különbözőek

A stratégiában meghatározott általános célok eléréséhez település specifikus (a külső hatásokat lehetőség szerint kiszűrő) hatásindikátorok megnevezése történt meg az alábbiak szerint:

- **Berettyóújfalu „Egészséges város” mind természeti- és épített környezetében, mind lakosai, mind közösségei tekintetében**
- **Berettyóújfalu vonzó város, mely kellemes lakóhelyet, ösztönző gazdasági környezetet teremt polgárainak, utat nyitva az új kezdeményezéseknek**

Javasolt hatás indikátorok

- Munkahelyek száma Berettyóújfaluban, db (adatforrás: KSH adatközlés)
- Vándorlási különbözet értéke Berettyóújfaluban, fő (adatforrás: KSH adatközlés)
- Vendégéjszakák száma Berettyóújfaluban, db (adatforrás: KSH adatközlés)

Az eredmény- és output indikátorok definícióját az alábbi táblázatok összegzik, egyben azok forrását (mérési módját és gyakoriságát) is meghatározásra kerül.

Az indikátorok beszerzése (mérése, előállítása) az operatív menedzsment feladata.

22. táblázat: Tematikus célok eredményindikátorai

Tematikus cél	Eredmény indikátor	Definíciója	Mértékegység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
T1. Gazdaságfejlesztés	A város gazdasági teljesítőképessége	A városban működő vállalkozások által fizetett éves iparüzési adó (cél: növekedés)	eFt	KSH	évente
T2. A járásközponti szerepkör megerősítése	A közszolgáltatások és közfeladat-ellátás minősége	A fejlesztéssel érintett közszolgáltatások és közfeladatok száma (cél: növekedés)	db	Önkormányzati beszámoló	5 évente
T3. A helyiek életminőségének, életkörülményeinek javítása	Elégedettség a települési környezet minőségével	A lakosság elégedettsége a település épített és természeti környezetével (cél: növekedés)	%	Önkormányzati felmérés	5 évente
T4: Fenntartható városfejlesztés	A fosszilis energiahordozóktól való külső függőség csökkentése	Primer energia felhasználás (cél: csökkenés)	PJ	Önkormányzati beszámoló	évente
T5: A tudásalapú társadalom fejlesztése	Munkanélküliek aránya	Munkanélküliségi ráta (cél csökkenés)	%	Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat	évente
T6: A térség egészségcentrumának fejlesztése	Vendégéjszakák száma	Szálláshelyeken töltött vendégéjszakák száma (cél: növekedés)	db	KSH	évente

23. táblázat: Területi (városrészi célok) eredményindikátorai

Területi (városrészi) cél	Eredmény indikátor	Definíciója	Mértékegység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
V1: A Belváros térségközponti jellegű funkcióinak megerősítése, vonzó települési környezet kialakítása	Funkciók száma	Közösségi, közigazgatási vagy közszolgáltatási funkciót ellátó intézmények száma (cél növekedés)	db	Önkormányzati beszámoló	5 évente

Területi (városrészi) cél	Eredmény indikátor	Definíciója	Mértékegység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
V2: A Nyugati városrész települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében	Lakónépesség száma	A városrész lakónépességének száma (cél: növekedés)	fő	KSH népszámlálás	10 évente
V3: A Völgyközben a társadalmi különbségek csökkentése, valamint a települési környezet javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében	Szegregációs mutató	Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül (cél: csökkenés)	%	KSH népszámlálás	10 évente
V4: Az Északi városrész települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében	Lakónépesség száma	A városrész lakónépességének száma (cél: növekedés)	fő	KSH népszámlálás	10 évente
V5: Hémekkert-Herpály turisztikai és rekreációs övezet környezetének javítása a vonzó egészségturisztikai szolgáltatások és a jobb életminőség biztosítása érdekében	Szolgáltatások kihasználtsága	A egészségügyi szolgáltatások igénybevevői, a szálláshelyek valamint az egyéb idegenforgalmi szolgáltatások kihasználtsága (cél: növekedés)	fő	KSH és Önkormányzati adatgyűjtés	évente
V6: Lipót-Gacsa-Jegyzőker-Oláhváros városrész települési környezetének javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében	Lakónépesség száma	A városrész lakónépességének száma (cél: növekedés)	fő	KSH népszámlálás	10 évente
V7: Az Ipari terület városrészben komplex szolgáltatások nyújtására képes vállalkozási környezet fejlesztése a vállalkozások foglalkoztatási kapacitásának, illetve a város tökevonó képességének növelése érdekében	A város gazdasági teljesítőképessége	A városrészben működő vállalkozások által fizetett éves iparüzési adó (cél: növekedés)	eFt	Önkormányzat	évente
V8: Berettyószentmártonban a társadalmi különbségek	Szegregációs mutató	Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív	%	KSH népszámlálás	10 évente

Területi (városrészi) cél	Eredmény indikátor	Definíciója	Mértékegység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
csökkentése, valamint a települési környezet javítása, települési decentrum kialakítása a jobb életminőség biztosítása érdekében		korúakon (15-59 évesek) belül (cél: csökkenés)			

24. táblázat: Az ITS keretében tervezett fejlesztések output indikátorai

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Mértékegység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
Akcióterületi projektek				
1. Polgármesteri Hivatal felújítása Berettyóújfaluban	Felújított közintézmények száma	db	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
2. Kabos Endre Városi Sportszámok rekonstrukciója	Felújított közintézmények száma	db	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
3. Örökségünk jövője – jövőnk öröksége. Kulturális-közösségi színterek, műemlékek fejlesztése Berettyóújfaluban, Bihari Múzeum és Sinka István Városi Könyvtár épületeinek felújítása	Felújított közintézmények száma	db	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
4. Zsinagóga felújítása – Multifunkciós rendezvényter kialakítása	Kialakított közösségi funkciót betöltő terület mérete	m ²	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
5. Innovációs és logisztikai központ létesítése	Kialakított létesítmény mérete	m ²	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
6. Völgyköz szociális városrehabilitáció	Szociális városrehabilitációs programmal elért hátrányos helyzetű lakosság száma	fő	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
7. Berettyószentmárton szociális városrehabilitáció	Szociális városrehabilitációs programmal elért hátrányos helyzetű lakosság száma	fő	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Mértékegység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
8. Ipari park infrastruktúra fejlesztése	A fejlesztett vagy újonnan létesített iparterületek és ipari parkok területe	ha	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
Kulcsprojektek				
9. Strandfürdő gyógyfürdővé fejlesztése, egészségközpont kialakítása	Kialakított új szolgáltatások száma	db	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
10. Gróf Tisza István Kórház rekonstrukciója	Felújított közintézmények száma	db	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
11. Kórház szolgáltatási kínálatának fejlesztése	Kialakított új szolgáltatások száma	db	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
Hálózatos projektek				
12. Felhőtorvosi rendelő felújítása	Felújításban érintett terület nagysága	m ²	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
13. Vass Jenő Óvoda és Bölcsőde Székhely intézményének újjáépítése valamint Széchenyi, Eszterlánc, Rákóczi Tagintézmények korszerűsítése	Fejlesztett, 0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	db	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
14. Nagyvárud-Berettyóújfalu kerékpárút turisztikai célú kihasználása kisléptékű infrastrukturális fejlesztések összehangolásával.	Turisztikai célú szolgáltatások száma	db	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
15. "Paraszt Pláza" Termelő és felvevő piac kistérségi szintű szervezése	Megkötött együttműködési megállapodások száma	db	önkormányzati nyilvántartások	évente
16. (rövid ellátó lánc kialakítása)				
17. Belterületi földutak, útalapos utak szilárd burkolattal történő ellátása (Lipótváros)	A felújított vagy korszerűsített utak teljes hossza	km	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Mértékegység	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
18. Belterületi földutak, útalapos utak szilárd burkolattal történő ellátása (Belváros)	A felújított vagy korszerűsített utak teljes hossza	km	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
19. Belterületi földutak, útalapos utak szilárd burkolattal történő ellátása (Völgycs., Nyugati, Lipót-Gacsa..., Északi, Berettyószentmárton)	A felújított vagy korszerűsített utak teljes hossza	km	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
20. Csapadékvíz-elvezető rendszer fejlesztése	Felújított csapadék-vízvédelmi létesítmények hossza	m	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
Egyéb projektek				
21. Örökségünk jövője – jövőnk öröksége. Kulturális-közösségi színterek, műemlékek fejlesztése Berettyóújfaluiban, Herpály és környékének látogatóbarát fejlesztése, funkcióbővítése.	Kialakított új szolgáltatások száma	db	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
22. Városi zeneiskola felújítása, kamarateremmel történő bővítése	Fejlesztésben, bővítésben érintett terület mérete	m ²	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
23. Barcsay Emlékház felújítása – Tájház kialakítása	Fejlesztésben, bővítésben érintett terület mérete	m ²	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
24. Köztemető rehabilitációja	Fejlesztésben, bővítésben érintett terület mérete	m ²	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
25. BUSE pálya felújítása	Fejlesztésben, bővítésben érintett terület mérete	m ²	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
26. Ifjúsági táborhely kialakítása	Fejlesztésben, bővítésben érintett terület mérete	m ²	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente

8.5.2 A monitoring rendszer működtetési mechanizmusának meghatározása

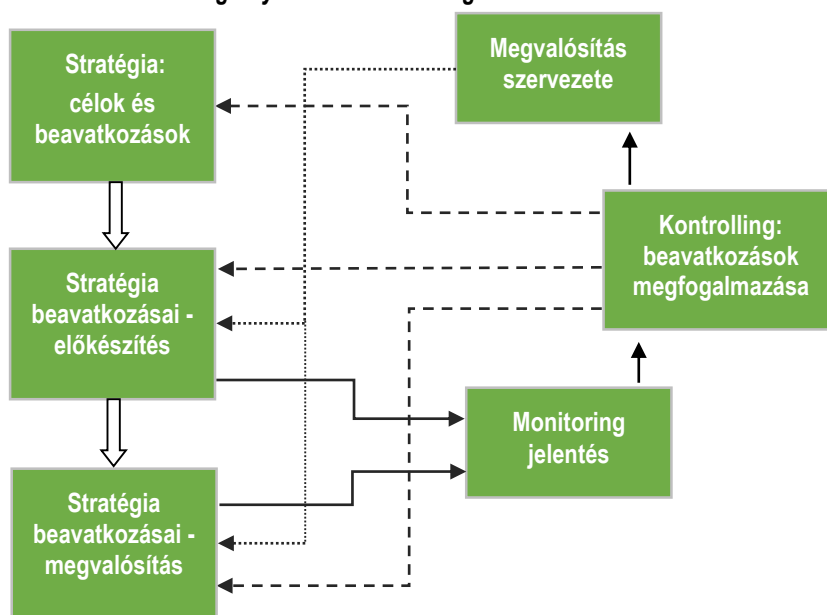
A monitoring az a programalkotást követő nyomon követési folyamat, amely a program végrehajtásának eredményességét kíséri figyelemmel, és visszacsatol a végrehajtás folyamatába, illetve indokolt esetben a program felülvizsgálatát eredményezheti. A monitoring célja, hogy elősegítse a stratégia hatékony megvalósítását, és biztosítsa, hogy változó külső és belső körülmények mellett is megfelelő erőforrások álljanak rendelkezésre a megvalósításhoz. A monitoring elválaszthatatlan a kontrolling fogalmától, amely a monitoring eredményeit felhasználva, szükség szerint és tervezett módon a stratégia megvalósítási folyamataiba vagy magába a stratégiába avatkozik be.

A jól működő monitoring rendszer alapja a világos beavatkozási logika összeállítása, a célrendszer megvalósítását szolgáló beavatkozások és projektek azonosítása, valamint a specifikus, mérhető, elérhető, reális és aktuális indikátorok pontos és egyértelmű meghatározása. A működtetési mechanizmus hatékonyságának biztosításához ki kell jelölni a monitoring

- felelősét,
- kivitelezőjét,
- gyakoriságát,
- formai elvárásait,
- a visszacsatolás módját.

A monitoring jelentések rendkívül fontos adalékok a program ütemezett (7-éves) felülvizsgálatának megalapozásához, illetve indokolt esetben rendkívüli módosításokat is eredményezhet egy-egy éves jelentés tartalma a programban. A monitoring jelentések az évente készülő akciótervek fontos háttérdokumentuma is, az ott megfogalmazott javaslatokat az akciótervekben is figyelembe kell venni. A monitoring folyamatát az alábbi ábra összefoglalja.

8. ábra: A monitoring folyamatának összefoglalása

A monitoring folyamat szervezete:

- **Képviselőtestület:** a képviselőtestület javaslatokat fogalmaz meg és meghozza a folyamatokkal, illetve a konkrét beavatkozásokkal kapcsolatos döntéseket.
- **Szakmai Bizottságok:** javaslatot tesznek a képviselőtestület felé a stratégia megvalósítását érintő folyamatokra és konkrét beavatkozásokra.
- **Monitoring Bizottság:** éves rendszerességgel felülvizsgálja a stratégia megvalósításának folyamatát és javaslatokkal él az érintett bizottságok, illetve képviselőtestület felé; megtárgyalja és elfogadja az éves rendszerességgel készülő monitoring jelentést, valamint javaslatokat fogalmaz meg annak kapcsán; a Monitoring Bizottság tagjai:
 - polgármester,
 - a testületi bizottsági elnökök,
 - stratégia megvalósításáért felelős operatív szervezet képviselője,
 - civil szervezetek képviselője.
- **Stratégia megvalósításáért felelős operatív szervezet – monitoring felelős:** a végrehajtó szervezeten belül a monitoringért felelős munkatársat kell kijelölni. A munkatárs feladata, hogy – az egyes beavatkozások megvalósítóival történő rendszeres kapcsolattartás alapján – éves rendszerességgel elkészítse a megvalósítás folyamatáról szóló jelentést, azt az operatív szervezet vezetőjével egyeztesse, aki a jelentést a Monitoring Bizottság vezetője felé továbbítja.
- **Stratégiai partnerek bevonása:** a stratégia kialakításában résztvevő – a Partnerségi Tervben azonosított – szervezetek számára biztosított az éves monitoring jelentéshez való hozzáférés és előzetes véleményezési lehetőség.

A monitoring folyamatával kapcsolatos dokumentumok:

- **Éves monitoring jelentés:** a jelentést az operatív végrehajtó szervezet monitoringért felelős munkatársa készíti és egyezteti a szervezet vezetőjével. Az éves jelentést a Monitoring Bizottság javaslatai alapján az érintett testületi bizottságok, valamint a képviselőtestület minden évben megtárgyalja, elfogadja, illetve meghozza a szükséges intézkedésekkel kapcsolatos döntéseket. Az értékelési jellegű tevékenységekbe a város legfontosabb stratégiai partnerei is bevonásra kerülnek. Az éves jelentés tartalma:
 - a megvalósítással kapcsolatos tevékenységek előrehaladása,
 - a megvalósítással kapcsolatos problémák azonosítása,
 - a megvalósítás folyamatainak javítása érdekében végrehajtott intézkedések leírása,
 - a stratégiában azonosított számszerűsített indikátorok,
 - a megvalósításra fordított pénzügyi források,
 - a szervezettel, célokkal és beavatkozásokkal kapcsolatos javaslatok, amelyek tartalmazzák a felelősök és határidők meghatározását is,
 - a következő periódusra tervezett tevékenységek és a szükséges szervezeti erőforrások és pénzügyi források meghatározása.
- **Adatbázis:** az előre elkészített és folyamatosan frissítendő adatbázis biztosítja az ITS keretében tervezett beavatkozások előrehaladásának, valamint a stratégiai és projektszintű indikátorok teljesítésének objektív és naprakész nyomonkövethetőségét, valamint az

esetlegesen felmerülő problémákat megfelelő kezelést. Az adatbázis az éves jelentések mellékletét képezi.

Rövidítésjegyzék

Rövidítés	Rövidítés jelentése
AT	akcióterület
CLLD	közösség által irányított helyi fejlesztések
EFOP	Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program
ERFA	Európai Regionális Fejlesztési Alap
ESZA	Európai Szociális Alap
EU	Európai Unió
GINOP	Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program
GJ	gigajoule
HÉSZ	Helyi Építési Szabályzat
HR	humánerőforrás
hrs.	helyrajzi szám
IKOP	Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program
ITP	Integrált Területi Program
ITS	integrált településfejlesztési stratégia (2014-2020 közötti EU-s időszakhoz kapcsolódva)
IVS	integrált városfejlesztési stratégia (2014-2020 közötti EU-s időszakhoz kapcsolódva)
KEHOP	Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program
kkv	kis- és középvállalkozás
KÖFOP	Közigazgatás- és Közszolgáltatás Fejlesztési Operatív Program
KSH	Központi Statisztikai Hivatal
MAHOP	Magyar Halászati Operatív Program
MW	megawatt
NFGM	Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium
OFTK	Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió
RSZTOP	Rászoruló Személyeket Támogató Operatív Program
SWOT	erősségek, gyengeségek, lehetőségek, veszélyek (strengths, weaknesses, opportunities, threats)
TÁMOP	Társadalmi Megújulás Operatív Program
TOP	Terület- és Településfejlesztési Operatív Program
VP	Vidékfejlesztési Program

Mellékletek

- Partnerségi lépések dokumentálása (Partnerségi Tervben vállalt lépések teljesülésének igazolása) – Jelenléti ívek, fotók (ha vannak), ppt-k, emlékeztők, államigazgatási egyeztetés felkérő levél, beérkező vélemények és azokra adott tervezői válaszok

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 1301/2013/EU RENDELETE

(2013. december 17.)

az Európai Regionális Fejlesztési Alapról és a „Beruházás a növekedésbe és munkahelyteremtésbe” célkitűzésről szóló egyedi rendelkezésekről, valamint az 1080/2006/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről

5. cikk

A támogatások köre

1. a kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció megerősítése a következők révén:
 - a) a kutatási és innovációs (K+I) kiválóság fejlesztése, és különösen az európai érdekelttségű kompetenciaközpontok támogatása érdekében a K+I infrastruktúra és kapacitás megerősítése;
 - b) a vállalkozások K+I beruházásainak előmozdítása, valamint a vállalkozások, a kutatási és fejlesztési központok és a felsőoktatási ágazat közötti kapcsolatok és szinergiák létrehozása, különös tekintettel a termék- és szolgáltatásfejlesztésbe, a technológiaátadásba, a társadalmi innovációba, az ökoinnovációba és a közszolgálati alkalmazásokba, a keresletélénkítésbe, a hálózatépítésbe, a klaszterekbe és az intelligens specializáció általi nyílt innovációba történő beruházásokra, továbbá a technológiai és alkalmazott kutatás, a kísérleti programok, a korai termékhitelítési intézkedések, az alaptechnológiák fejlett gyártási kapacitásának és próbagyártásának támogatása, valamint az általános célú technológiák terjesztése;
2. az ikt-khoz való hozzáférés elősegítése és e technológiák használatának és minőségének fokozása a következők révén:
 - a) a szélessáv-kiépítés kiterjesztése és nagy sebességű hálózatok kiépítése, valamint a digitális gazdaságot szolgáló feltörekvő technológiák és hálózatok bevezetésének támogatása;
 - b) az ikt-termékek és szolgáltatások, az e-kereskedelem továbbfejlesztése és az ikt iránti kereslet fokozása;
 - c) az e-kormányzás, az e-tanulás, az e-befogadás, az e-kultúra és az e-egészségügy ikt-alkalmazásainak megerősítése;
3. a kkv-k versenyképességének fokozása a következők révén:
 - a) a vállalkozói szellem előmozdítása, különösen az új ötletek gazdasági hasznosításának megkönnyítése, valamint új cégek alapításának – többek között üzleti inkubátorházak segítségével történő – ösztönzése;
 - b) a kkv-k számára új vállalati modell – elsősorban a nemzetközivé válás céljával történő – kidolgozása és megvalósítása;
 - c) a korszerű termék- és szolgáltatásfejlesztési képességek megteremtésének és bővítésének támogatása;
 - d) a kkv-k abban való segítése, hogy növekedni tudjanak a regionális, nemzeti és nemzetközi piacokon, és hogy az innovációs folyamatokban részt tudjanak venni;
4. az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra való áttérés támogatása minden ágazatban a következők révén:
 - a) a megújuló forrásokból nyert energia előállításának és elosztásának támogatása;
 - b) az energiahatékonyság és a megújuló energiák felhasználásának támogatása a vállalkozásokban;

- c) az energiahatékonyság, az intelligens energiahasználat és a megújuló energiák felhasználásának támogatása a közcélú infrastruktúrákban, beleértve a középületeket és a lakóépületeket is;
- d) intelligens alacsony és közepes feszültségen működő elosztórendszerek fejlesztése és kialakítása;
- e) alacsony szén-dioxid-kibocsátással járó stratégiák támogatása valamennyi területtípuson, de különösen a városi területeken, ideértve a fenntartható multimodális városi mobilitást és a kárenyhítést előmozdító alkalmazkodási intézkedések támogatását;
- f) az alacsony szén-dioxid-kibocsátású technológiák kutatásának, innovációjának és bevezetésének az előmozdítása;
- g) a hasznos hőigény alapján a hő és a villamos energia nagy hatásfokú kapcsolt előállításának előmozdítása;

5. az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, valamint a kockázatok megelőzésének és kezelésének elősegítése a következők révén:

- a) az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást, többek között az ökoszisztémán alapuló megközelítéseket célzó beruházások támogatása;
- b) egyedi kockázatok kezelésére, a katasztrófákkal szembeni ellenálló képesség biztosítására és katasztrófavédelmi rendszerek kifejlesztésére irányuló beruházások elősegítése;

6. a környezet megőrzése és védelme, valamint a forráshatékonyság támogatása a következők révén:

- a) a hulladékágazatba történő beruházás az uniós környezeti vívmányok követelményeinek való megfelelés és a tagállamok által megállapított, e követelményeken túlmutató beruházási igények kielégítése érdekében;
- b) a vízgazdálkodási ágazatba történő beruházás az uniós környezeti vívmányok követelményeinek való megfelelés, és a tagállamok által megállapított, e követelményeken túlmutató beruházási igények kielégítése érdekében;
- c) a természeti és kulturális örökség megőrzése, védelme, elősegítése és fejlesztése;
- d) a biológiai sokféleség és a talaj megóvása és helyreállítása és az ökoszisztéma-szolgáltatások elősegítése, többek között a Natura 2000 és a zöld infrastruktúrák révén;
- e) a városi környezetfejlesztést, a városok megújítását, a rozsdáövezetek (köztük a átalakuló használatú területek) helyreállítását és szennyezésmentesítését és a légszennyezettség csökkentését célzó intézkedések, valamint a zajcsökkentési intézkedések támogatása;
- f) a hulladékgazdálkodási ágazatban, a vízgazdálkodási ágazatban, a talaj tekintetében vagy a légszennyezettség csökkentése területén a környezetvédelem és az erőforrás-hatékonyság javítását szolgáló innovatív technológiák előmozdítása;
- g) az erőforrás-hatékony gazdaságra való ipari átállás támogatása, a zöld növekedés, az ökoinnováció és a környezeti teljesítményirányítás a köz- és a magánszektorban történő előmozdítása;

7. a fenntartható közlekedés támogatása és a szűk keresztmetszetek eltávolítása az alapvető fontosságú hálózati infrastruktúrákból az alábbiak révén:

- a) a multimodális egységes európai közlekedési térség támogatása a TEN-T-be való beruházás által;
- b) a regionális mobilitás fokozása a másodrangú és harmadrangú csomópontok TEN-T infrastruktúrához – többek között a multimodális csomópontokhoz – történő kapcsolásával;
- c) környezetbarát (többek között alacsony zajkibocsátású) és alacsony szén-dioxid kibocsátású közlekedési rendszerek, többek között belvízi és tengeri hajózási útvonalak, kikötők, multimodális

- összeköttetések és repülőtéri infrastruktúrák kifejlesztése és korszerűsítése, a fenntartható regionális és helyi mobilitás előmozdítása érdekében;
- d) átfogó, magas szintű és interoperábilis vasúti rendszerek kifejlesztése és helyreállítása, valamint zajcsökkentő intézkedések előmozdítása;
- e) az energiahatékonyság és az ellátásbiztonság javítása intelligens energiaelosztó, -tároló és -átviteli rendszerek kialakításával és a megújuló forrásokat használó megosztott termelés integrálásával;
- 8.a fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás ösztönzése a következők révén:
- a) üzleti inkubátorházak létrehozásának támogatása, valamint az önfoglalkoztatás, a mikrovállalkozások és a cégalapítás beruházásokkal való támogatása;
- b) a foglalkoztatásbarát növekedés elősegítése a saját belső potenciál kifejlesztése által, az adott területeket érintő területi stratégia részeként, beleértve a hanyatló ipari régiók átalakítását, valamint az egyes természeti és kulturális erőforrások fejlesztését, illetve az ezekhez való hozzáférhetőség javítását;
- c) helyi fejlesztési kezdeményezések és szomszédos szolgáltatásokat nyújtó struktúrák támogatása munkahelyek teremtése érdekében, amennyiben ezek a tevékenységek a(z) 1304/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet alkalmazási körén kívül esnek;
- d) a foglalkoztatási szolgálatok infrastruktúrájába történő beruházás;
- 9)a társadalmi befogadás előmozdítása, a szegénység és mindenfajta diszkrimináció elleni küzdelem a következők révén:
- a) nemzeti, regionális és helyi fejlődést szolgáló egészségügyi és szociális infrastruktúrába történő beruházás, az egészségi állapotbeli egyenlőtlenségek csökkentése, a társadalmi, kulturális és rekreációs szolgáltatásokhoz való jobb hozzáférés megteremtésével a társadalmi befogadás előmozdítása, valamint az intézményi szolgáltatásokról a közösségi alapú szolgáltatásokra való átállás;
- b) a városi és vidéki területeken élő, rászoruló közösségek fizikai rehabilitációjának, valamint gazdasági és társadalmi fellendülésének támogatása;
- c) a szociális vállalkozások támogatása;
- d) a közösségvezérelt helyi fejlesztési stratégiák keretében végzett beruházások;
- 10) az oktatásba, a készségekkel kapcsolatos képzésbe, szakképzésbe és az egész életen át tartó tanulásba történő beruházás oktatási és képzési infrastruktúrák kifejlesztésével;
- 11) a hatóságok és az érintettek intézményi kapacitásának növelése és eredményes közigazgatás kialakítása az ERFA feladatainak végrehajtásához kapcsolódó közigazgatási rendszerek és közszolgáltatások eredményességének és intézményi kapacitásának megerősítése által.

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 1304/2013/EU RENDELETE**(2013. december 17-én)****az Európai Szociális Alapról és az 1081/2006/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről****3. cikk****A támogatások köre**

(1) A(z) 1303/2013/EU rendelet 9. cikke első bekezdésének – az e bekezdés a), b), c) és d) pontjával megegyező – 8., 9., 10. és 11. pontjában meghatározott tematikus célkitűzések keretében, valamint feladatainak megfelelően az ESZA a következő beruházási prioritásokat támogatja:

a), „8. A fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás támogatása” tematikus célkitűzés tekintetében:

i. az álláskereső és az inaktív személyek – többek között a tartós munkanélküliek és a munkaerőpiactól távol esők – foglalkoztatáshoz való hozzáférése, többek között a helyi foglalkoztatási kezdeményezések és a munkavállalói mobilitás ösztönzése révén is;

ii. a fiatalok, különösen a nem foglalkoztatottak, oktatásban és képzésben nem részesülők, közöttük a társadalmi kirekesztés kockázatának kitett és a marginalizálódott közösségekből jövő fiatalok fenntartható munkaerő-piaci integrációja, többek között az ifjúsági garancia végrehajtása révén;

iii. önfoglalkoztatás, vállalkozói készség és vállalkozások, közöttük innovatív mikro-, kis- és középvállalkozások létrehozása;

iv. a nemek közötti egyenlőség minden területen, többek között a foglalkoztatáshoz való hozzáférés és a munkahelyi előmenetel terén, a munka és a magánélet összeegyeztetése és az „azonos munkáért azonos bér” elvének előmozdítása;

v. a munkavállalók, vállalkozások és vállalkozók alkalmazkodása a megváltozott körülményekhez;

vi. aktív és egészséges idősödés;

vii. a munkaerő-piaci intézmények, például az állami és magán foglalkoztatási szolgáltatások modernizálása, és a munkaerő-piaci igényekhez való igazodás javítása, többek között a munkavállalók transznacionális mobilitását ösztönző intézkedések, valamint a mobilitási programok és az intézmények és az érdekeltek közötti együttműködés javítása révén;

b), „9. A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem” tematikus célkitűzés:

i. az aktív befogadás, többek között az esélyegyenlőség és az aktív részvétel előmozdítása, valamint a foglalkoztathatóság javítása érdekében;

ii. a marginalizálódott közösségek – például a romák – társadalmi-gazdasági integrációja;

iii. a hátrányos megkülönböztetés valamennyi formája elleni küzdelem és az esélyegyenlőség előmozdítása;

iv. a megfizethető, fenntartható és minőségi szolgáltatásokhoz való jobb hozzáférés biztosítása, beleértve az egészségügyi szolgáltatásokat és a közérdekű szociális szolgáltatásokat;

v. a foglalkoztatáshoz való hozzáférés megkönnyítése érdekében a társadalmi vállalkozói szellem, a társadalmi vállalkozásokba történő szakmai integráció és a szociális és szolidáris gazdaság előmozdítása;

vi. közösségvezérelt helyi fejlesztési stratégiák;

c),10. Az oktatásba, és a képzésbe, többek között a szakképzésbe történő beruházás a készségek fejlesztése és az egész életen át tartó tanulás érdekében” tematikus célkitűzés tekintetében a következők révén:

i.a korai iskolaelhagyók számának csökkentése és a korai iskolaelhagyás megelőzése, valamint a minőségi oktatáshoz való egyenlő hozzáférés előmozdítása a koragyermekkori nevelésben, az alap- és középfokú oktatásban, ideértve az oktatásba való visszatérést ösztönző formális, informális és nem formális tanulási formákat is;

ii.a felsőfokú vagy annak megfelelő szintű oktatás minőségének, hatékonyságának és hozzáférhetőségének javítása az oktatásban való részvétel növelése érdekében, különösen a hátrányos helyzetű csoportok számára;

iii.az egész életen át tartó tanulás lehetőségeihez való egyenlő hozzáférés javítása minden korcsoport számára formális, informális és nem formális módon egyaránt, a munkavállalók ismereteinek, készségeinek és kompetenciáinak naprakésszé tétele, valamint a rugalmas tanulási formák előmozdítása, többek között a pályorientáció és a megszerzett kompetenciák elismerése révén;

iv.az oktatási és képzési rendszerek munkaerő-piaci igényekhez való igazodásának javítása, a tanulásból a munkába történő átmenet megkönnyítése, a szakmai oktatás és a képzési rendszerek megerősítése és minőségének javítása többek között a készségek iránti igény előrejelzésén alapuló mechanizmusok, a tananyagok kiigazítása, a munkaalapú tanulási rendszerek – beleértve a duális tanulási rendszereket és a tanulószerveződéses gyakorlati képzéseket – létrehozása és továbbfejlesztése;

d),11. A hatóságok és az érdekelt felek intézményi kapacitásának javítása és hatékony közigazgatáshoz történő hozzájárulás” tematikus célkitűzés tekintetében:

i.azon közigazgatási szervek és közszolgálatok intézményi kapacitásának és hatékonyságának növelésébe történő beruházások nemzeti, regionális és helyi szinten, amelyek célja a reformok, a jobb szabályozás és a jó kormányzás megvalósítása.

Ez a beruházási prioritás csak a Kohéziós Alap keretében való támogatásra jogosult tagállamokban alkalmazandó, vagy azokban a tagállamokban, amelyek egy vagy több, a(z) 1303/2013/EU rendelet 90. cikke (2) bekezdésének a) pontjában említett NUTS 2 szintű régióval rendelkeznek.

ii.az oktatással, az egész életen át tartó tanulással és a képzéssel foglalkozó politikák, valamint a foglalkoztatási és szociálpolitika kidolgozásában érintett valamennyi érdekelt kapacitásának kiépítése többek között a nemzeti, regionális és helyi szintű reformok ösztönzését célzó ágazati és területi paktumok révén,

